…întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce
…mună	Vasile Aramă	60	privat	24		
	Const. Vasiliu	48	»	12		6 p.
				12		6 p
	Ioan Anghel	30	4 cl. sem.	64		
	Gavril Mitru	34	»	64		
				141		
	Gheorghe Loghinu	50	privat	150		6 p.
	Vasile Sărbu	43	»	150		6½
	Mihail Dimitriu	43	»	20		
	Dumitrie Popovicĭ.	50	»	20		
	Gh. Mihăilescu	54	»	120		8½
	Costache Theodorescu	34	4 cl. sem.	200		6½
	Vasilie Foşca	43	3 cl. sem.	130		8½
…riet.	Ioan Manolescu	45	privat	120		8½
…ună				120		6½
	Georghiu Ghervescu	26	4 cl. sem.	180		
	Ioan Năsturaşiu	28	»	120		5½
	Gheorghe Telimacu	63	privat	244		
	Ion Andriescu	24	4 cl. sem.	111		6½
	Gheorghe Porcescu	55	privat	130		
	Grigorie Bogza	26	4 cl. sem.	130		
	Ioan Miroslavu	53	privat	141		5½
	Vasile Damian	38	4 cl. sem.	200		6½
	Gheorghe Banu	40	»	150		6½
	Const Pădure	26	»	150		6½
	D. Constantinescu.	48	privat	50		5½
	Vasile Verşescu	27	4 cl. sem.	56		

PLASA

…nă	Vasile Drăgan	72	privat	124		6 p.
	Vasile Maximŭ	58	»	141		6 p.
	Const. Theodorescu	54	»	300		5 p.
	Ioan Ote…	[illegible]				

ANUL IV. BUCURESCI, IANUARIE 1878 No. 4.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV, 2.

CRESTINISMUL IN DACII

ŞI

CREŞTINAREA ROMANILOR

(Urmare vedĭ No. III. anul IV).

In partea de preste Siret şi pĕnĕ dincolo de oraşul Kiev, pre acéstă vale a Măreĭ Negre, pre unde aŭ venitŭ toţĭ barbariĭ, cariĭ aŭ inundatŭ locurile Românilor, în timpurile evuluĭ meḑiu esistaŭ maĭ multe popóre, şi maĭ ales Ruteniĭ, cum iĭ numescŭ istoriciĭ occidentalĭ, cu capitala în Kiev, şi Româniĭ, amestecaţĭ cu Cumaniĭ, cariĭ se întindeaŭ pĕnĕ dincolo de rîul Bugŭ, adecă pĕnĕ ŭnde se întinde şi astă-ḑĭ, dupre espresiunea sătenilor de la Bugŭ, *pămêntul negru* (1). Pre tóte aceste popóre, chronicariĭ bizantinĭ, le numescŭ cu numele genericŭ de Sciţĭ, séŭ Cumanĭ. Intre acestĭ Sciţĭ, séŭ Cu-

(1). La 1863 aflându-ne într'unŭ satŭ depre malul stângŭ al rîuluĭ Bugŭ, amŭ auḑitŭ vorbindu-se limba românéscă de cătrĕ maĭ mulţĭ sătenĭ, ce venise la puţul satuluĭ, mişcaţi, se vede, de curiositatea, de asci cine este celŭ sositŭ în satul lor. Dupŏ o conversaţiune de maĭ multŭ timpŭ, lĭ-am adresatŭ întrebarea: décă şi în acelŭ satŭ maĭ sûntŭ Românĭ, séŭ dupre cum ḑicŭ eĭ, Moldovenĭ? la care întrebare ni s'a respunsŭ de cătrĕ unŭ sătén ŭ de o statură 'naltă şi de o fisiognomie bună; Eĭ Părinte! « Românĭ veĭ găsi dela Marea şi în sus, cât ţine pămêntul negru ». Si în adevĕr, că ḑisele teranuluĭ românŭ de la Bugŭ s'aŭ verificatŭ şi de noĭ în aniĭ următorĭ; căcĭ, schimbându-ni în fie-care anŭ drumul de la Kiev spre Iaşĭ, am constatatŭ, că pre totŭ teritoriul de dincolo de Bugŭ, adecă *pămêntulŭ negru*, se află Românĭ, ce formézā populaţiunea cea mare, şi că numaĭ pre icĭ şi colea se găsesce câte unŭ satŭ de coloniĭ militare ruse şi putini Malarosienĭ.

manĭ se afla o masă mare de Românĭĭ, cariĭ sûnt recunoscuţĭ de Românĭ, séŭ vlachĭ încă de cătrĕ Papa Inocentiu III-le. Pre aceştĭ Românĭ, séŭ Sciţĭ, cum îĭ numĭaŭ chronicariĭ Bizantinĭ, noĭ ĭ-am vĕḑutŭ încă dela începutul înfiinţăreĭ Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ luând parte la tóte luptele Româno-Bulgarilor cu Bizantiniĭ şi Latiniĭ şi tot despre dînşiĭ éca ce maĭ scrie Acropolitul pre la anul 1236, când în Regatul Româno-Bulgarŭ Impĕrăţĭa Ioan II Asan : « Κατ ἐκεῖνο καιροῦ καὶ τὸ τῶν Σκύθων γένος, τῶν Ταρτάρων καταδραμόντων αὐτῶν, ὁπόσοι τὸ ξίφος ἐκείνων ἐξέφυγον, ἀσκοῖς τὸν Ἴστρον διαπεράσαντες τέκνοις ἅμα καὶ γυναιξὶ, καὶ ἀκόντων Βουλγάρων (πολλαὶ γὰρ ὑπῆρχον χιλιοστύες) τοὺς τῆς Μακεδονίας χώρους κατέλαβον, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἕβρον καὶ τὰ ἐκεῖσε πεδία τὰς νομὰς ποιούμενοι, οἱ δὲ περὶ τὰ κατωτέρω μέρη καὶ τὸν ποταμὸν, ὅν ἡ χύδην ῥέουσα γλωττα, καθάπερ ἔφημεν, Μαρίτζα ὀνομάζει. = In timpul acela şi némul Sciţilor, fugind de Tatarĭ, câţĭ aŭ scăpatŭ de sabia acestora, aŭ trecutŭ Istrul în luntri cu femeĭ şi copiĭ, şi fĕrĕ de voĭa Bulgarilor (fiind că eraŭ multe miĭ) aŭ cuprinsŭ locurile Macedonieĭ, şi uniĭ şi-aŭ făcutŭ proprietăţĭ pre Ebru şi pre câmpiile de acolo, ĭar alţiĭ în părţile maĭ de jos şi rîul şĭ-aŭ impropriétŭ, pre care limba vorbitóre vulgară îl numesce, cum am ḑisŭ, Mariţa. (1) Décă întórcemŭ privirile nóstre asupra moduluĭ, cum aceşti Sciţĭ s'aŭ purtatŭ în locurile, cuprinse de dînşiĭ preste Dunărea, descrisŭ tot de Acropolitul maĭ jos; décă observămŭ, că Sciţiĭ, trecênd în Regatul Româno-Bulgarŭ, lor li s'aŭ opusŭ, cum ḑice Acropolitul maĭ sus, Româno-Bulgariĭ; în fine, décă maĭ recunóscemŭ şi afecţiunea Românilor pentru locul lor natalŭ şi în specialŭ pentru munţiĭ Carpaţĭ; noĭ nu ne putemŭ învoi cu părerea D-luĭ Şincaĭ, că acestĭ Sciţĭ, ce aŭ trecutŭ Dunărea, aŭ fostŭ Românĭ. Din contra eĭ trebue să fi fostŭ Cumaniĭ; şi Româniĭ în timpul Tatarilor, ca şi al Hunilor şi al Avarilor, s'aŭ retrasŭ la munţĭ şi şi-aŭ limitatŭ viéţa lor, ca şi atuncĭ, numaĭ în cea socială şi religiósă.

La anul 1239, mergênd vestea Tatarilor, cariĭ acum se stabilise pre platoul Măreĭ Negre, ca şi toţĭ predecesoriĭ lor barbarĭ, o altă colonie de Cumanĭ, în numĕrŭ de 40,000 familiĭ, părăsescŭ Moldova şi se stabilescŭ cu permisiunea Regeluĭ Bela IV-le în Un-

(1) G, Acropolitae Annales cap. XXXV.

garia. Cum că şi acéstă colonie a fostŭ nu de Românĭ, dar de Cumanĭ, ca şi cea de maĭ 'nainte, se probéză ântâiŭ din faptul, că la 1236 Româno-Bulgariĭ se opusese la trecerea colonieĭ precedente a Cumanilor şi că prin urmare acestia de acum nu avéŭ maĭ mult curajul, de a se îndrepta preste Dunărea; şi apoĭ lucrul, ni se atestă fórte bine de Imperatorul Frideric cătrĕ Regele Anglieĭ. Imperatorul Frideric într'o epistolă cătrĕ Regele Anglieĭ, presentând pe Regele Ungarieĭ negligentŭ, faţă cu periculul din partea Tatarilor, écă cum se esprimă despre faptele istorice, petrecute în stânga Siretuluĭ: « Dupŏ ce aŭ venitŭ la cea împoporată colonie a Cumanilor numiţiĭ Tatarĭ, pre eĭ cu totul, împrăştiindu-ĭ, ĭ-aŭ învinsŭ, şi pre cariĭ nu ĭ-aŭ mântuitŭ fuga, ĭ-aŭ tăétŭ sabia cea încruntată, a cărora vecinătate pre Rutenĭ, ceĭ ce nu sŭntŭ departe de eĭ, nu ĭ-aŭ înţelepţitŭ să-se pazĭascŏ de némul celŭ necunoscutŭ, ci bătĕnd Tatariĭ Kieva, cetatea lor cea maĭ mare, crăimea acea vestită a lor încă, s'a sodomitŭ, tăinduse locuitoriĭ ». (1). De unde se vede, că Tatariĭ de la Marea Négră s'aŭ dusŭ ântâiŭ preste Rutenĭ, cariĭ avéŭ Regatul lor cu capitala în Kiev, apoĭ aŭ venitŭ de aŭ sfărâmatŭ pre Cumanĭ, cariĭ se întindéŭ în « colonie populată » de la Regatul Rutenilor spre Carpaţĭ, ĭar Româniĭ acum, ca şi maĭ 'nainte, aŭ rĕmasŭ ascunḑĕndu-se în munţiĭ Carpaţiĭ.

Incă o probă despre rĕmânerea Românilor în munţiĭ Carpaţĭ, precum şi pre cóstele ostice şi nordice a le lor, şi de strămutarea numaĭ a Cumanilor în Ungaria, ni-o dă Episcopul de Olomuţ într'unŭ raportŭ de la 1273 cătrĕ Papa Gregoriu al X-le, unde se ḑice: «Iară primejdiile, care potŭ veni creştinătăţeĭ în Ungeria, sŭntŭ acestea: *ântăiŭ în Crăimea aceĭa se ţinŭ Cumaniĭ,* cariĭ nu numaĭ streinilor, ci şi ţeranilor li sŭntŭ gróznicĭ, pentru că nu se batŭ ca alţiĭ, ci neparţinind pruncilor, şi bătrînilor, pre tinerĭ şi tinere, prinḑĕndu-ĭ, ĭĭ facŭ de legea lor cea rea întru atâta, cât aşa fórte şĭ-aŭ îmulţitŭ puterea sa; de unde Ungaria cu tóte ţerile vecine stă în primejdie. Pot în acea crăime se sufere aĭevea ereticĭ şi schimaticĭ, cariĭ fugŭ din alte ţerĭ. Iată însăşĭ crăésa Ungarieĭ este română, ale căria fraţiĭ sŭntŭ şi aŭ fostŭ păgâne. (2) Aicĭ

(1). Pray in Annalibus pag. 263 (Sinc. Chron. Românilor Tom. I, pag. 266).
(2) Steph. Catona Hist. crit, Tom VI, pag. 637. (Şinc. Chronica Rom. Tom. I, pag. 281).

se face distincţiune fórte bine între elementul Cumanŭ de celŭ românescŭ; adecă pre Cumanĭ iĭ presintă cu tóte culorile de barbarĭ, contra locuitorilor Ungarieĭ, ĭar pre Românĭ, ca pre unŭ elementŭ eterodocsŭ, de unde Regele Ungarieĭ îşĭ ĭa femee. Iar ce se atinge de espresiunea raportoruluĭ, că crăésa cu frăţiile eĭ este păgână, apoĭ acésta se esplică fórte uşor, când noĭ ni aducemŭ aminte de ura papalilor contra ortodocşilor şi în special de faptul, că numaĭ 35 de anĭ aŭ trecut la mijlocŭ, de când Ioan II Asan înfuriase pre Papa Gregoriu IX-le pentru reîntórcerea sa la Biserica ortodocsă, şi de altă parte, când vomŭ maĭ lua în consideraţiune cercările nefructuóse ale Papilor Inocentiu III şi IV cu Valachiĭ din Cumania.

Resumându-ne, acum trebue în faça lipseĭ de alte fapte istorice să admitemŭ, că **Româniĭ din Moldova veke, care se numia de Occidentalĭ Cumania, ĭar de Bizantinĭ Scitia, fiind pĕnĕ la 1273 inundaţĭ de Cumanĭ, ĭar de aicĭ bântuiţĭ şi de Tătarĭ, n'aŭ putută avea şi viéţă politică; dar, trăind pre aceste locurĭ şi la nevoĭ scăpând în munţiĭ Carpaţĭ, eĭ s'aŭ limitatŭ, ca şi în epocele precedente, într'o viéţă numaĭ socială şi religiósă, rĕmânênd ca pre cea politică să-şĭ-o manifesteze cu venirea luĭ Dragos, adecă la 1359.**

În epocha precedentă a studiuluĭ nostru noĭ am vĕdutŭ, că Româniĭ din Transilvania îşĭ avéŭ viéţă lor politică independintă şi independinţa lor politică şi-o regulaŭ cu Regiĭ Ungarieĭ, singuriĭ, cu cariĭ Româniĭ de atuncĭ aŭ avutŭ o luptă. Dar pre la anul 1000 Regele Stefan, pentru ca să pótĕ primi titlul de Rege, se uni cu Biserica papală, şi de aicĭ apoĭ tóte nenorocirile Românilor, a cărora consecinţe se vĕdŭ şi pĕnĕ astă-dĭ. Unguriĭ, vĕdĕnd, că nu vorŭ putea ţinea peptŭ Românilor, cariĭ n'aŭ voitŭ a se uni cu dînşiĭ şi în respectul religiosŭ, şi fiind puţinĭ la numĕrŭ, kĭamă o colognie germană şi pre la 1143 Geisa II o aşedă în pământul regalŭ din Transilvania. La 1211 vinŭ alte coloniĭ preste Româniĭ din Transilvania şi Regele Andreĭ II le aşadĕ în ţéra Bĕrseĭ. În fine aceste coloniĭ, căpătând la 1222 nisce privilegiĭ de la acelaşĭ rege Ungurŭ, în diploma lor se face menciune de terra Blacorum, adecă téra Valachilor. Şi ca o noă dovadă despre esistenţa Românilor din Transilvania în ţerĭ separate, noĭ estragemŭ aicĭ o

parte din diploma Regeluĭ Andreĭ al II-le, carele a dat'o Secuilor din Transilvania şi unde se ḑice apriatŭ: « Praeter vero supra dicta, silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, usus communes exercendo cum praedictis sclicet Blacis et Bissenis, eisdem contulimus, ut praefata gaudentes libertate nulli inde servire teneantur = Şi afară de cele maĭ sus ḑise, lĭ-am acordatŭ tot lor şi pădurea Vlachilor şi a Bisenilor cu apele, ca să profite de usul lor în comun cu preḑişiĭ, adecă Vlachĭ şi Bisenĭ, şi bucurându-se de prestabilita libertate, să nu fie ţinuţĭ a face pentru acésta vre unŭ serviciu óre-care » (1). De aicĭ acum urméză, *că şi în epocha, ce ne ocupă, Româniĭ în Transilvania se aflaŭ în mase compacte, ocupând ţerĭ, pădurĭ şi ape, şi că de acum pentru planurile Regilor Ungurĭ, începŭ a se amesteca cu diferite coloniĭ.*

Cu tótă preponderenţa cea mare a Regilor Ungurĭ, cu tot ajutorul, ce acéstia primĭaŭ de la Biserica Romeĭ în sugrumarea elementuluĭ românescŭ maĭ ales din Transilvania, Româniĭ pentru meritele lor politice şi militare maĭ n'aŭ încetatŭ, de a-şĭ avea Duciĭ lor propriĭ. Aşa la 1191 şi 1192 Haner ni spune, că Româniĭ din Transilvania îşĭ avéŭ voevodul lor propriu, cu numele de Leostache (2). Maĭ pre urmă Turoţ în chronica Ungarieĭ adaugă, că la 1371 Nicólă, voevodul Transilvanieĭ, şi din ordinul luĭ Ludovic, Regeluĭ Ungarieĭ, cu o armată de Secuĭ se bătu cu Româniĭ din Valachia, care fu învinsŭ în munţiĭ Valachieĭ micĭ (3). De asemine şi la 1387 Româniĭ sub conducerea luĭ Nicólă Gara, ajutatŭ de Petru, fiiul luĭ Dan, Domnitorul Valachieĭ, bate pre unŭ Crovat, ce se aşeḑase în Timişĭana şi îlŭ alungă de acolo (4). Şi pentru ca să înkĭemŭ şi maĭ bine privirile nóstre asupra vieţeĭ politice a Românilor din Transilvania, să lăsămŭ ca să ni spună Turoţ ungurul aceĭa, ce eraŭ Româniĭ din Transilvania kĭar prin seculul XV-le, adecă la anul mântuireĭ 1443: « Erat tunc in regno miles magnanimus, nobili ac claro Transalpinae gentis de gremio natus,

(1) Magasinul istoricŭ de A. Tr. Laurian vol II, pag. 116.

(2) G. Ieremias Hamer Period. VII. Reg. Hungariae § 129, nota h. (Şinc. Chron. Rom. I, pag. 226).

(3) Thurotz Chronica Hungariae Pars. II, cap 97 (Mag. istoricŭ A.Tr. Laurianŭ Tom. V, pag. 244).

(4) Pray Annales Reg. Hung. Part. II. lib. II, pag. III. 177 (Mag. Ist. Vol. V pag. 246.

Iohannes de Hunyad, homo bellicosus, et ad flectendum arma, dirigendasque resbellicas natus; et sicut piscibus aqua, cervisque umbrosas lustrare silvas, sic illi, armorum bellique expeditio, vita erat. = Era atuncĭ în Regatŭ unŭ militarŭ ingeniosŭ, născutŭ dintr'o familie nobilă şi ilustră *a naţiuneĭ de preste Transalpinĭ* (Valachia), Ioan Huniad, omŭ resboĭnicŭ şi născutŭ spre a purta arma şi a dirige operatiunile resbeluluĭ; şi precum pescilor apa şi cerbilor pădurea umbrósă le este spre mulţemire, aşa pentru dînsul era viéţă campania armelor şi a resboĭuluĭ» (1), Şi pentru ca să înceteze orĭ-ce bannélă despre naţionalitate luĭ Ioan Huniad se lăsămŭ, ca să vorbĭascĕ aicĭ şi Piu II, Papa Romeĭ, care ḑice: «Hic Ioannes natione Valachus fuit haud altis natalibus ortus, sed ingenio dextero et animo sublimi et virtutis amator, multa cum Turcis secunda proelia fecit, et hostium spoliis hungarica templa ditavit, primusque omnium apud Hungaros Turcorum acies et frangi, et vinci posse monstravit. . . . « Ioannes Hunniades, cuius nomen caeteros (viros Hungaros in re millitari claros) obnubilat, non tam Hungaris, quam Valachis, e quibus natus erat, gloriam auxit» = Acestŭ Ioan a fostŭ de natiune Valachŭ, născutŭ din părinţĭ nu prea înalţĭ, dar cu unŭ geniŭ decsterŭ, de o inimă sublimă şi ĭubitorŭ de virtute, a ţinutŭ cu Turciĭ multe bătăĭ fericite, şi a înavuţitŭ templele Ungurilor cu spoliile de la inimicĭ; şi celŭ ântăĭŭ la Ungurĭ a demunstratŭ, că armata Turcilor se póte şi înfrânge şi învinge..... Ioan Huniad, cu a căruia nume se întunecă cialalţĭ bărbaţĭ Ungurĭ, vestiţĭ în arta resbeluluĭ, a adausŭ glorie nu atâta Ungurilorŭ, pre câtu Valachilor, din care era născutŭ» (2). In genere putemŭ ḑice şi aicĭ, *că şi Româniĭ din Transilvania n'aŭ încetatŭ a trăi şi o viéţă politică, dar, din causa modestieĭ lor, lăsându-se sub influenţa elementuluĭ unguerescŭ, eĭ n'aŭ căutatŭ nicĭ în momentele cele maĭ favorabile, de a se elibera de vasalitatea Regilor Ungurĭ şi încetul cu încetul eĭ aŭ începutŭ să fie loviţĭ şi kĭar în viéţa lor socială şi tentaţĭ în cea religiósă.*

Făcênd acum o privire generală asupra vieţeĭ politice a Româ-

(1) Turotz Chron. Hung. Part. VI, cap 30 (Mag. ist. Laurian, Tom. I, pag. 70).

(2) Aeneas Sylvius Historia de Europa. De Hungaria cap. I şi II. Mag. Ist. Laurian Vol. I, pag. 70).

nilor din întregŭ periodul, ce ne ocupă, noĭ trebue să stabilimŭ, că viéța politică a Românilor este în genere maĭ bine pronunçată, în acéstă epocha, de cât în cele precedente. Aicĭ Româniĭ, usând de elementul Bulgarŭ, fundéză preste Dunărea unŭ Statŭ cu totul independentŭ, care se numesce de către Români-Bulgarĭ Imperiu, ĭar în dreptul internationalŭ de atuncĭ se râdică la rangul de Regatŭ, Pre lângă aceste, Statul Româno-Bulgarŭ de preste Dunărea se fundéză și prosperă sub familia română a Asanilor; ĭar cu râdicarea pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ a unor persóne obscure, el începe a decădea, pênĕ la ivirea luĭ Amurat I, care a pusŭ capĕtŭ vieţeĭ politice a Românilor din dréptaĭ Dunăreĭ. Trebue însĕ notatŭ şi acésta, că cu cât elementul românescŭ perde din forța sa îndrépta Dunăreĭ, cu atâta viéța politică a Românilor se desvoltă în stânga Dunăreĭ, și anume la 1215 se fundéză Regatul Valachieĭ, ĭar la 1359 celŭ al Moldoveĭ, rĕmânênd, ca Româniĭ din Transilvania, Timișiana și Maramureș să ducĕ acea viéță politică, carea și-o puteaŭ smulge de la Regiĭ-Ungarieĭ.

Noĭ putemŭ şi aicĭ să anticipămŭ a o spune, că şi viéţa religiósă a Românilor din acéstă epochă diferă în totul de viéţa lor religiósă din epocele precedente. Avênd Româniĭ acum o viéţă politică independentă, şi cunoscênd, că organizaţiunea de independenţă a Statuluĭ se conditionéză şi cu independenţa Bisericeĭ; séŭ ce e şi maĭ mult, că pre independenţa Statuluĭ trebue să o precédă cea eclesitică; şi încă unŭ considerentŭ, că de multe-orĭ o naţiune, perḑêndu-şĭ independenţa politică, ea nu se perde când are independenţa Bisericeĭ séle; avênd ḑicŭ Româniĭ ceĭ marĭ ca Asan, Ioniţă şi Ioan II Asan, în vedere tote aceste considerente, eĭ aŭ făcutŭ totŭ posibilul, ca în epocha, ce ne ocupă, să-şĭ ficseze bine independenţa Bisericeĭ lor şi să o facĕ ne atârnată de orĭ-ce scaunŭ apostolicŭ. Dar maĭ special să urmărimŭ şi aicĭ faptele în ordinea la chronologică

şi cu privirĭ speciale la Bisericile fie-căruĭ Statŭ românescu, şi să începemŭ ântăiŭ cu Biserica Româno-Bulgară din drépta Dunăreĭ.

Pre lôngă alte fapte relative la viéţa religiósă a Românilor din acéstă epochă, noĭ trebue maĭ ântăiŭ să notămŭ construirea templuluĭ, în onóra st-luĭ Demetriŭ de cătrĕ însuşĭ Asan. Vĕḑênd Asan, că pentru a scăpa de jugul bizantinŭ luĭ îĭ trebue poporul, ĭar pentru reînfiinţarea Statuluĭ Româno-Bulgarŭ el are necesitate să rĕscóle şi pre poporul Bulgarŭ, construĭesce unŭ templu în unul din oraşele Mysieĭ şi dupre cum se crede în Tûrnova, şi cu ajutorul s-luĭ Demetriu rĕscólă pre poporŭ contra Bizantinilor (1). Şi asupra acestuĭ faptŭ noĭ sûntemŭ datorĭ să notămŭ: maĭ ântăiŭ că Româniĭ şi în acéstă epochă întreprindŭ actul eliberăreĭ lor şi resbelele contra Bizantinilor prin construcţiunea unuĭ templu; şi apoĭ că construcţiunea acestuĭ templu se face în onórea s-luĭ Demetriu, ce-şĭ avea metropolia în Thesalonic, adecă în oraşul, unde pre timpul luĭ Justinian se strămutase prefectura şi archiepiscopia din Sirmiu. Cu alte vorbe, Asan prin acestŭ actŭ a voitŭ să readucĕ archiepiscopia românéscă din Thesalonic în unul din oraşele, cucerite de dînsul şi tot-o-dată să se încépĕ viéţa religiósă a Românilor şi a Bulgarilor unițĭ tot din focarul vekiŭ, de unde şĭ-a începutŭ Româniĭ viéţa religiósă şi pre timpul luĭ Justinian, adecă din Thesalonic. . . .

Atrăgêndu-şĭ Asan elementul românescŭ cu s-tul Demetriu din Thesalonic, şi de altă parte, înaintând cu cuceririle séle şi lărgirea Statuluĭ, el avea necesitate, ca Statul sĕŭ să între în concertul celoralalte State europiene, ca imperiul sĕŭ să fie recunoscutŭ şi politicesce; şi acestŭ scopŭ nu putea să fie realisatŭ, alăturea cu independenţa religiósă. Conform posiţiuneĭ politice a Statuluĭ Româno-Bulgarŭ, Biserica Românéscă din drépta Dunăreĭ dupĕ succesele luĭ Basiliu Bulgaro-ctonul se afla aservită Patriarchieĭ de Constantinupolŭ; şi de aicĭ apoĭ maĭ multe acte ale luĭ Asan şi ale contimpuranilor seĭ, ca să facĕ din Biserica Româno-Bulgară o Biserică indepen-

(1) N. Choniatae De Isacio Angelo lib. I, cap. V. veḑĭ acestŭ locŭ maĭ sus. Despre Biserica s-luĭ Demetriu din Tûrnova, unde şi în viitorŭ s'a încoronatŭ Regiĭ Româno-Bulgarĭ veḑĭ E. Golubinski Крат. оч. ист. Церквей pag. 93 şi 94. Aicĭ, trebue să aducemŭ omagele nóstre ómenilor politicĭ de astă-ḑĭ. Fundând o Biserică pentru armata românéscă la Poradim, ómeniĭ noştriĭ politicĭ şĭ-aŭ adusŭ aminte, că s-tul Demetriu aŭ maĭ aujutatŭ Românilor şi la 1185 pentru rădicarea unuĭ statŭ românescŭ în drépta Dunăreĭ. La 1877 când ĭarăşĭ Româniĭ s'aŭ râdicatŭ, acum împreună cu Ruşiĭ, ca să elibereze pre popórele din drépta Dunăreĭ, eĭ şi acum ca şi atuncĭ, aŭ începutŭ de la construirea uneĭ Bisericĭ în onórea s-luĭ Demetriu.

dentă şi cu totul naţională; şi aceste sforţărî aŭ unŭ caracterŭ seminŭ cu tóte actele luĭ Asan de cuceritorŭ şi ele durézǎ de la 1185 pênĕ la 1199. De la acéstă dată însĕ, se începŭ nisce acte eclesiastice de o natură distinctă, şi ele, urmărind pre calea religiósă unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală, tindeaŭ, la a face din Biserica Româno-Bulgară o instituţiune cu totul independentă şi egală tronurilor apostolice, carea ar fi avutŭ rangul de Patriarchie şi dreptul, de a-şĭ alege, sânţi, şi confirma pre prelaţiĭ eĭ ceĭ maĭ superiorĭ, precum şi dreptul de sânţire a s-luĭ Mirŭ; ĭar pre calea politică a face din Statul Româno-Bulgarŭ unŭ Imperiu, care ar fi pututŭ avea drepturile Imperiuluĭ germanŭ din Occidentŭ. Aceste acte s'aŭ petrecutŭ între aniĭ 1203 şi 1221, adaugând la aceştia şi pre ceĭ patru anĭ de la 1199, pre cariĭ noĭ îĭ considerămŭ, ca preparatoriĭ pentru unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu Biserica papală. In fine vine a treĭa periódă de acte din Biserica Regatuluĭ II Româno-Bulgarŭ, care în sensul eclesiasticŭ se potŭ considera, ca o reacţiune a sforţărilor de maĭ 'nainte, şi unde Biserica Româno-Bulgară se reîntórce la ortodocsie, dar în sensul intereclesiasticŭ şi a independenţeĭ Bisericeĭ, ea este o continuaţiune a tendinţelor din periódа precedentă, cu singura diferinţă, că de la 1221, adecă anul suireĭ pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ a luĭ Ióan II Asan, faptele se petrecŭ nu cu Roma, dar cu Constantinupolul şi în genere cu Imperiul Bizantinŭ. Resumându-ne, trebue să constatămŭ că în epocha religiósă, ce ni presintă, s'aŭ petrecutŭ doĕ seriĭ de fapte, ântăiŭ, *cele relative la emanciparea Bisericeĭ de sub Patriarchia de Constantinupolŭ*, şi al doile, *faptele, privitóre pre tendinţa Bisericeĭ Româno-Bulgare, de a se râdica la rangul de Patriarchie.*

Thesalonicul şi maĭ ales Achrida fiind încă sub stăpânirea Bizantinilor (1), Asan la fundarea Imperiuluĭ seŭ a trebuitŭ să se gândĭascĕ numaĭ de cât şi la posiţiunea Bisericeĭ. Celŭ ântăiŭ actŭ religiosŭ al luĭ Asan dupŏ construirea Bisericeĭ s-luĭ Demetriu din Tûrnova, este regularea cononică a Bisericeĭ séle şi posiţiunea eĭ faţă cu Patriarchia de Constantinupolŭ. Dupŏ succesele luĭ Basiliu Bulgaroctonul (1019) tóte Bisericile, populate de cătrĕ Românĭ şi Bulgariĭ

(1) Dosith. Περὶ τῶν ἐν Ἱερ. ΠατριαρΧευσάντων cart VIII, §. 2.

aŭ fostŭ ocupate de cătrĕ ómeniĭ Bizanţiuluĭ, din cariĭ maĭ mulţĭ eraŭ kiar grecĭ de origine. Asan în primul anŭ kĭar al fundăreĭ Statuluĭ seŭ a trebuitŭ să se scape de Episcopul grecŭ şi să aşeḑe în Tûrnova, capitala Imperiuluĭ seŭ, Episcopŭ de aceĭaşĭ naţionalitate cu dînsul, şi tot-o-dată care împărtăşĭa aceleaşĭ privirĭ politice cu conaţionaliĭ seĭ. Acum, décă noĭ vomŭ lua în consideraţiune spusele luĭ Choniat despre mersul cuceririlor luĭ Asan, şi vomŭ ţinea comtŭ despre aceĭa, că eĭ a rădicatŭ Imperiul seŭ cu Vlachiĭ, cucerind maĭ apoĭ şi Bulgaria, trebue să recunóscemŭ, că Asan pentru realisarea maĭ sigură a planuluĭ seŭ politicŭ, a trebuitŭ să punĕ de Episcopŭ al Tûrnoveĭ numaĭ de cât pre unŭ Vlachŭ, şi Vasilie, care în Epistola cătrĕ Papa Inocentiu III de la 1203 séŭ 1204 se numesce pre sine Archiepiscopŭ al Bulgarieĭ de 18 anĭ, trebue să fi fostŭ anume dintre persónele cele maĭ apropiéte şi maĭ de credinţă ale luĭ Asan (1).

Unŭ lucru înse trebue să observămŭ, şi acésta consistă în posiţiunea analogă a Bisericeĭ Româno-Bulgarilor cu Statul lor. Precum Asan s'a proclamatŭ pre Sine Rege şi maĭ pre urmă kiar Imperatorŭ al Vlachilor şi al Bulgarilor, aseminea şi Episcopul Vasilie se proclamă pre sine şi de cătrĕ Biserica sa Archiepiscopŭ al Bisericeĭ Româno-Bulgare, tinḑênd la a deveni kĭar Patriachŭ. Despre modul, cum Regiĭ Româno-Bulgarĭ aŭ voitŭ, ca să realizeze şi acéstă tendinţă religiósă a Statuluĭ lor, vomŭ vorbi înainte, aicĭ trebue să constatămŭ numaĭ că *Vasilie este Archepiscopŭ al Bisericeĭ Româno-Bulgare încă de la 1185 séŭ celŭ mult 1186.*

O a doua Eparchie eclesiastică, ce s'a reformatŭ de sigur tot pre timpul luĭ Petru şi Asan, este şi eparchia Preslaveĭ. Aicĭ în adoa capitală a regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, unde îşĭ avea reşedinţa sa Petru, fratele luĭ Asan, noĭ găsimŭ pre la anul 1203 pre un Episcopŭ cu titul de Metropolitŭ, Sava (2). Intr'unŭ Sinodicŭ, des-

(1) Că Vasilie este pusŭ Archiepiscopŭ încă din ceĭ ântăĭ anĭ aĭ Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ acésta se vede din epistola luĭ Vasilie cătrĕ Inocentiu III, unde el la 1203 séŭ 1204 se numesce pre sine Archiepiscopŭ alŭ Româno-Bulgarilorŭ de 18 anĭ (Veḑĭ Patrolog. Migne Tom. CCXV, pag. 288). Adecă Vasilie s'a suitŭ pre Tronul Bisericeĭ Româno-Bulgare la 1185 séŭ 1186.

(2) Epistola Episcopilor din Regatul Româno-Bulgarŭ cătrĕ Papa Inocenţiu III. (Patrol. Mygne Tom. CCXV, pag. 289 Monumenta Slavorum meridionalium Theiner T. I, pag 29).

coperitŭ în Tŭrnova şi numitŭ de Slavĭ cu numele de «Sinodicul imperatoruluĭ Boris» se vĕdŭ figurând în Biserica de Preslava de la 1186 înainte, 12 Metropoliţĭ, dintre cariĭ celŭ puţinŭ ceĭ din epocha, ce ne ocupă, pĕnĕ la 1203, trebue să fi fostŭ Românĭ, căcĭ Petru şi Asan aŭ cuceritŭ maĭ ântâiŭ Vlachia şi apoĭ Bulgaria şi Preslava este unul din oraşele cele ântâiŭ, care s'aŭ cuceritŭ de fraţiĭ Petru şi Asan. Metropoliţiĭ de Preslava se considerau Metropoliţĭ «prototroniĭ» adecă ceĭ ântâĭ dupŏ Archiepiscopiĭ de Tûrnova (1).

In genere vorbind noĭ în epoca de la 1185 pĕnĕ la 1203 găsimŭ în Regatul II Romăno-Bulgarŭ pĕnĕ la 12 Episcopiĭ, fie-care cu Episcopiĭ lor. Aşa Episcopia Velbujda séŭ =Belesbudiensis are de Episcopŭ pre Anastasie, (2) Scopia pre Marin (3), cea de Preştin pre Avraam şi de Niş pre Kiriac (4), Episcopia de Branicev, séŭ cum se numĭa ea atuncĭ de Brandizuberensis séŭ Brandiburznensis avea de Episcopŭ pre Românul Vlasi, pre care Ioniţă, cum vomŭ vedea maĭ jos, l'a întrebuinţatŭ în misia, privitóre pre unirea Bisericeĭ Romăno-Bulgare cu cea papală (5). Episcopia de Vidin, ce atuncĭ se numĭa Bydmensis, avea de episcopŭ pre Climent (6), şi altele. Aşa că în epocha acésta, când Petru şi Asan avéŭ în stăpânirea lor Mysiile, unde populaţiunea era compusă maĭ ales din Vlachĭ, era preste putinţă, ca Episcopiile diferitelor Eparchiĭ să fie ocupate, dupre părerea D-luĭ Golubinski, numaĭ de persóne dintre Bulgarĭ (7). Noĭ, de şi avemŭ în profitul nostru pre Choniat, carele ni spune, că Petru şi Asan aŭ întrunitŭ în Regatul lor maĭ ântâiŭ pre Vlachĭ şi numaĭ pre urmă pre Bulgarĭ; deşi probele istorice nĭ-aŭ doveditŭ pĕnĕ la evidenţă românismul acestor doĭ fraţĭ, precum şi în special românismul Episcopuluĭ de Branicev; cu tóte aceste noĭ şi aicĭ vomŭ face usŭ de modestia românéscă, şi nu vomŭ pretinde, ca D. Golubinski, că toţĭ Episcopiĭ din perióda dintre 1185 şi 1203 aŭ fost pĕnĕ la unul românĭ; dar, presupunĕnd kĭar contra datelor istorice, că Regatul II-le Romăno-Bulgarŭ s'a fun-

(1) Житіе Θеодосія терновскаго în Чтен. общ. ист. 1860 cart. I. cfr. E. Golubinski Оч. ист. церквей прав. pag. 94 (2) Mygne Patrol. T. CCXV. pag. 290. (3) Ib. pag. 289. (4) Ibidem. (5) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 1113 şi T. CCXV, pag. 280. (6) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 289. Monumenta Slavorum Meridionalium T. I, pag. 29.

(7) Краткій Оч. ист. Цертвей прав. pag. 89—106.

datŭ de cătrĕ Petru şi Asan cu concursul Bulgarilor, *trebue să admitemŭ, că mulţĭ din aceştĭ Episcopĭ aŭ trebuitŭ să fie de origine română, şi maĭ ales ceĭ din Mysiĭ şi din aniĭ primĭ aĭ fundăreĭ Regatuluĭ II-le Româno Bulgarŭ.*

O dată cu suirea luĭ Ioniţă, fratele luĭ Asan, pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, (1199), şi Biserica Româno-Bulgară, ca şi Statul, a începutŭ să se ocupe de relaţiunile eĭ intereclesiastice cu alte Bisericĭ şi să tinḑĕ la a deveni Patriarchie şi Biserică în totul independentă şi egală tronurilor apostolice. Aseminea relaţiunĭ cu Biserica de Constantinupolŭ nu puteaŭ aşĭ avea locul, din causa posiţiuneĭ Statuluĭ Româno-Bulgarŭ façă cu Imperiul Bizantinŭ; ele aŭ trebuitŭ din necesă să se încépĕ cu Biserica papală, şi la acésta aŭ contribuitŭ de o parte, dorinţa luĭ Ioniţă, de a se pune şi pre calea politică în rôndŭ cu cele-lalte State europiéne, ĭar de alta aŭ colucratŭ fórte mult şi kĭar agenţiĭ eclesiasticĭ aĭ Papeĭ, cariĭ încă din timpul Regatuluĭ I Bulgaro-Românŭ căutaŭ tóte mijlócele şi profitaŭ de tóte circumstările istorice, ca să restringĕ legăturile veki de unire între bisericile dela Dunărea şi cea papală. Dar să întrămŭ în amănuntele istorice şi să espunemŭ faptele[1], privitóre pre unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare din regatul II-le cu Biserica papală; adecă evinimentele istorice dintre aniĭ 1199 şi 1221.

Maĭ ântăiŭ istoria pĕnĕ acum dispune de o epistolă a Papeĭ Inocenţiu al III-le, prin carea se pune în evidenţă Românismul luĭ Ioniţă, se lase ase întrevedea, că acéstă epistolă este scrisă ceva maĭ tărḑiu de suirea luĭ Ioniţă pre tronul Regatuluĭ II Româno-Bulgarŭ, adecă cam pre la uniĭ 1200, şi tot-o-dată, că acéstă epistolă este motivată de unŭ propusŭ, séŭ dorinţă a luĭ Ioniţă, manifestată, se ḑice, cătrĕ agenţiĭ eclesiasticĭ aĭ Papeĭ. Eca bucăţile din acéstă epistolă, privitore pre fie-care din observaţiunile nóstre: «Ĭar noĭ am auḑitŭ, *că străbuniĭ teĭ îşĭ trăgĕŭ originea lor din viaţa cea nobilă a cetăţeĭ Roma* şi tu aĭ moscenitŭ dela dînşiĭ atât nobleţa sângeluĭ, cât şi afecţiunea devotamentuluĭ sincerŭ, ce aĭ cătrĕ scaunul apostolicŭ, ca unŭ ereditarŭ de dreptŭ, (1). Şi maĭ jos: «Iampridem te

---

(1) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 825 (Mag. ist. A. Tr. Laurean, Tom. I pag. 51 şi 52), Aicĭ D. Golubinski prin opera citată (pag. 264 şi 265) vede cu totul altŭ-ceva de aceĭa, ce represintă locul şi citatele, aduse de noĭ mai sus din diferiţiĭ chronicariĭ Bizantinĭ. Eca cum se esprimă: « afară de complimentul ordinarŭ, făcutŭ

proposuimus et litteris et nuntiis visitare, sed variis Ecclesiae sollicitudinibus detenti, hactenus non potuimus nostrum propositum adimplere.=Nĭ-am propusŭ de mult să te visitămŭ, şi cu scrisorĭ şi cu nunçiĭ, dar reţinuţĭ de diferitele ocupaţiunĭ ale Bisericeĭ, *n'amŭ putută pĕnĕ acum să ni realisămŭ scopul nostru* » (1). In fine tot Inocentiu şi în aceîaşĭ epistolă cătrĕ Ioniţă arată şi motivul aceste corespundenţe, ḑicĕnd: «. . . et per Legatos et litteras nostras te in laudabili foveamus proposito, et devotione sedis apostolicae solidemus. Cum enim plene nobis per ipsum de sinceritate tui propositi ac devotionis affectu constiterit, ad te proposuimus maiores nuntios, vel Legatos potuis destinare, qŭi tam te, qŭam tuos in apostolicae sedis devotione confirment, et de benevolentia nostra efficiant certiorem = Şi prin scrisorĭ şi nunţiĭ *să te ajutămŭ în propunerea ta lăudabilă* şi să te consolidămŭ în devotamentul teŭ cătrĕ scaunul apostolicŭ. Căcĭ cum ne vomŭ asigura pre deplin prin dînşiĭ *de sinceritatea propunereĭ* şi afectiunea devotamentuluĭ tĕŭ, nĭ-am propusŭ, ca să trămitemŭ la tine nunţiĭ maĭ marĭ, séŭ maĭ drept, Legaţĭ, cariĭ atât pre tine, cât şi pre aĭ tĕĭ să-ĭ confirme în devotamentul cătrĕ scaunul apostolicŭ şi să te încredinţăze despre bună-voinţa nóştră » (2). De unde încă o dată adăugimŭ, ḑicĕnd, că propunerea pentru unirea Bisericilor a venitŭ din ambele părţĭ, adecă a luĭ Inocenţiu şi Ioniţă, fie-care voind a trage din acestŭ actŭ beneficiile respective.

Imediat dupŏ acésta urméza respunsul luĭ Ioniţă cătrĕ Papa Inocentiu III, şi tot cu acéstă ocasiune a scrisŭ Papeĭ şi Archiepiscopul de Tŭrnova Vasilie, trămiţĕnd aceste scrisorĭ cu Episcopul Vlasi de Branicev, (Brandisuberensis), care avea de comunicatŭ Papeĭ « nisce vorbe secrete » din partea Imperatoruluĭ, (3). Dar Vlasi a fostŭ împedecatŭ în calătoria sa de cătrĕ Grecĭ şi nevoitŭ să se reîntórcĕ din cale (4), şi epistolele dupŏ acésta aŭ fostŭ duse Pa-

de cătrĕ Papĭ tuturor Imperatorilor ortodocşĭ, lui i s'a presentatŭ ocasiunea, de a face Imperatoruluĭ Bulgaru (?) încă şi altŭ felŭ de complimentŭ. Sub stăpânirea Bulgarilor, se aflaŭ atuncĭ Româniĭ Valachienĭ (?), cariĭ îşĭ deducŭ originea, şi pĕnĕ la unŭ punctŭ este adevĕratŭ, că eĭ se tragŭ din Italienĭ, séŭ Romanĭ » !.,.. Aceste espresiunĭ în faça celor ḑise de noĭ pĕnĕ aicĭ sùnt refutate cu desevêrşire. Orĭ-ce refutatiune este de prisos.

(1) Ibidem.

(2) Locul citatŭ.

(3) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 1113 şi 1116.

(4) Ibid. pag. 1114,

peĭ de cătrĕ unŭ călugĕrŭ din ordinul dominicarilor, numitŭ Pretecstat. In aceste epistole atât Ioniţă cât Archiepiscopul Vasilie scrie Papeĭ: « Unde multas egimus gratias omnipotenti Deo, quia visitavi nos servos suos indignos secundum suam inaestimabilem bonitatem, et respexit humilitatem nostram, et reduxit nos in memoriam sanguinis et patriae nostrae, a qua descendimus. = Si am proadusŭ multe mulţămirĭ omnipotentuluĭ D-ḑeŭ, că dupre bunătatea sa cea nestimabilă în deajuns ne-a cercetatŭ pre noĭ serviĭ luĭ ceĭ nedemnĭ, a privitŭ asupra asupra umilităţeĭ nóstre şi nĭ-a adusŭ noĭ aminte *de natiunea şi patria nóstră, din care ne tragemŭ* » (1) Tot astu-felŭ respunde la acéstă parte a epistoleĭ luĭ Inocenţiu şi Archiepiscopul Vasilie, dar numaĭ devine maĭ esplicitŭ, când ḑice: « Fiind că el singur (Ioniţă) şi tótă Imparăţia luĭ are unŭ devotamentŭ particularŭ cătrĕ Biserica Romană, *ca urmaşŭ şi coborîtorŭ din sângele Romanŭ* (2). Cerĕnd Ioniţă în epistola sa cătrĕ Papa insigniile imperiale, şi repeţĕnd acésta prin epistola sa şi Archiepiscopul Vasilie, Ioniţă adauge respectiv de unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare: « Hoc autem petit imperium nostrum ab apostolica sede, ut nos simus in Ecclesia Romana sicut matris filialitate firmati. = Acésta cere imperiul nostru dela scaunul apostolicŭ, ca noĭ să fimŭ întăriţĭ în Biserica Romană, precum sûntŭ fiiĭ cu mama lor » (3).

Vĕḑĕnd Ioniţă, că respunsul Papeĭ la epistolele precedente întârḑiéză, scrie o altă epistolă, luĭ Inocentiu, şi o trămite cu Archiepiscopul seŭ Vasilie, care, plecând la 1203 luna Iulie a fostŭ prinsŭ de cătrĕ Bizantinĭ la Dirachiu în Albania, şi era să fie înecatŭ în marea Adriatică, décă nu interveniaŭ Latiniĭ, aflătorĭ acolo (4). Ioniţă prin acéstă adoa epistolă a sa este şi maĭ esplicitŭ,

(1) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 1112.

(2) Ibid. pag. 1115.

(3) Ibid. pag. 1113. Atragemŭ atentiunea lectorilor noştri asupra titlurilor acestor doĕ epistole, ce Papa dă luĭ Ioniţă şi care şi-lŭ prescrie şi Ioniţă el singurŭ. Papa prin Epistola sa întitulézǎ pre Ioniţă: « Ioannitius Dominus Blacorum et Bulgarorum. = Ioniţă Domnul Vlachilor şi al Bulgarilor »; ĭar Ioniţă pre sine se întitulézǎ: « Ego Calojohannes Imperator Blacorum et Bulgarorum = Eŭ Caloioan Imperatorŭ al Vlachilor şi al Bulgarilor ».

(4) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 156 şi 288. Noĭ nedispunĕnd de originalŭ, reproducem acestŭ documentŭ istoricŭ dupre traducţiunea, făcută de D. E. Golubinski la pag. 267 şi 268, opera, citată de noĭ aicĭ.

când dice: « Te rogŭ, ca să trămiţĭ cardinalĭ, cărora sânţia ta să ordone, ca să mĕ încoroneze pre mine Imperatorŭ, şi să aşede în pământul meŭ Patriarchŭ, şi astŭ-felŭ voiŭ fi servitorul tĕŭ în tóte dilele vieţeĭ mele ». Şi pentru ca Ioniţă să pótĕ îndupleca pre Papa maĭ curênd la cererile séle, adauge: « Că Bizantiniĭ trămitŭ, la mine, propunêndu-mĭ, ca să mĕ încoroneze cu coronă de Imperatorŭ, şi pre Archiepiscopul meŭ să-lŭ facă Patriarchŭ.» (1).

Respunsul Papeĭ Inocenţiŭ III-le, asceptatŭ de Ioniţă, era espediatŭ din Roma cu capelanul papalŭ Ioan de Casemarino încă dela 3 Decemvrie 1202 (2), dar el avea însărcinarea, ca maĭ ântâiŭ săse ducĕ prin Bosnia şi Ungaria, spre a aşeda acolo cele ale Bisericeĭ (3), şi numaĭ dupŏ acésta să vinĕ şi la Ioniţă. Capelanul papalŭ Ioan, ajungênd în Regatul Româno-Bulgarŭ, la August 1203, (4) nu se prea grăbĭa cu încoronarea, ca Ioniţă; dar maĭ ântâiŭ a căutatŭ, ca să stabilĭascĕ în modŭ formalŭ unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală. Ce se atinge de confirmarea imperială a luĭ Ioniţă, Papa amână lucrul pĕnĕ ce va cerceta registrele séle şi se va convinge prin capelanŭ, că în adevĕr este scrisŭ în documentele vechĭ a le luĭ Ioniţă, că predecesoriĭ luĭ aŭ primitŭ corona Imperială de la Papĭ. Dar în respectul eclesiasticŭ écă cum se esprimă Papa prin scrisórea sa către Ioniţă: « Cui etiam commisimus vices nostras, ut in tota terra tua quoad spiritualia corrigat, quae corrigenda cognoverit, et statuat, quae secundum Deum fuerint statuenda. Per ipsum quoque Archiepiscopo terrae tuae palleum, insigne videlicet plenitudinis pontificalis officii, juxta formam, quam sub bulla nostra dirigimus, conferendum. Eidem quoque Legato nostro dedimus in mandatis, ut siqui forsan in terra tua promovendi ad ordines fuerint, vel in Episcopos consecrandi, per vicinos catholicos duntaxat Episcopos, et ordinandos ordinet, et consecret consecrandos.— Pre lôngă aceste, noĭ ĭĭ acordămŭ puterea nóstră, că în ţéra ta să îndrepteze ceĭa, ce va cunósce, că trebue îndreptatŭ în respectul spiritualŭ, şi să stabilĭascĕ cele, ce din porunca luĭ D-deŭ vorŭ fi de stabilitŭ. Tot prin dînsul oferimŭ Archiepiscopuluĭ din ţéra ta pa-

(1). Mygne Patrol. pag. 155.
(2). Ibid. T. CCXIV. pag. 1115.
(3). Ibid. T. CCXV. pag. 253 şi 240.
(4) Ibidem. T. CCXV. pag. 288.

liu (1), adecă semnul puterei oficiuluĭ pontificalŭ, ce i se va da în tocmaĭ dupre forma, stabilită prin bula nóstră. Aceluĭaşĭ legat al nostru îĭ comandămŭ, că, décă întâmplător în ţéra ta ar fi cineva de ordinatŭ şi de sânţitŭ în Episcopŭ, pre ceĭ de ordinatŭ să-ĭ ordineze, şi pre ceĭ de sânţitŭ să-ĭ sânţiascĕ cu Episcopiĭ catoliciĭ vecinĭ » (2). Iar Ştefan Balutiu în faptele luĭ Inocentiu al III-le, respectiv de acestŭ actŭ ḑice : « Acesta (Legatul Papeĭ) plecând, a datŭ lăudatuluĭ Archiepiscopŭ paliul, mitra şi inelul, şi a primitŭ dela dînsul jurămîntul credinţeĭ şi al ascultăreĭ către marele Pontifice şi cătrĕ Biserica romană pentru tot-dé-una. Şi fiindŭ primitŭ cu cinste şi cu evlavie de preḑisul Ioniţă, Domnul Vlachilor şi al Bulgarilor, a ordinatŭ dupĕ sfatul şi învoirea aceluĭa doĭ alţĭ Metropoliţĭ în acelŭ regatŭ, adecă pre celŭ din Belesbulna şi pre celŭ din Postlava, pre cariĭ ĭ-a supusŭ celuĭ din Zagora, drept Primatŭ; şi la Tûrnova, cetatea cea maĭ nobilă a provincieĭ acelia a făcutŭ primătie. Isprăvindu-se aceste bine, Ioniţă s'a supusŭ el şi împărăţia sa dominaţiuneĭ Bisericeĭ Romane prin diploma, subsemnată cu bula de aurŭ (3).

Primind Archiepiscopul Vasilie insigniile Archiepiscopieĭ dela legatul Papeĭ în ḑioa de 8 Septemvrie 1204, (4) el a fostŭ proclamatŭ de Primatŭ al Bisericeĭ Romano-Bulgare, (5) în urmarea jurămêntuluĭ, depusŭ înaintea legatuluĭ papalŭ (6). In fine a urmatŭ şi declaraţiunea luĭ Ioniţă înscrisŭ, pre carea el a înmânat'o legatuluĭ papalŭ, şi pre carea noĭ o dămŭ aicĭ în întregul eĭ pentru importanţa eĭ istorică. Eca cuprinderea acestuĭ actŭ, despre care ni vorbesce maĭ sus Balutiu : « In nomine Patris, et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Cum placuit Domino nostro Iesu Christo

(1) Paliul a fostŭ pusŭ de Legatul Papeĭ asupra Archiepiscopuluĭ Vasilie în ḑioa de 8 Septemvrie 1204. Paliul este o bucată de stofă, preserată cu crucĭ, care se trămite de Papĭ în semnul jurisdicţiuneĭ eclesiastice Archiepiscopilor diferitelor Bisericĭ. In Françа Paliul este de culóre albă şi crucile de culóre négră. Paliul se dă tot-de-una în urmarea unuĭ jurămêntŭ şi cu o ceremonie religiósă special efectuată în urma s-teĭ liturgiĭ. Veḑĭ despre paliu precum şi ceremonialul, cu care el se oferă, în Mygne. Encyclopedie theologique T. L. pag. 1135.

(2) Patrol. Mygne T. CCXV, pag. 215 şi 289.

(3) Mag. ist. A. Tr. Laurian T. I, pag. 59 şi 60.

(4) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 289.

(5) Ibidem. pag. 290.

(6). Ibidem. pag. 289.

me Dominum et Imperatorem totius Bulgariae et Blaciae facere, inquisivi antiqourum nostrorum scripturas et libros, et beatae memoriae Imperatorum nostrorum praedecesorum leges, unde ipsi sumpserunt regnum Bulgarorum et firmamentum imperiale, coronam super caput eorum et patriarchalem benedictionem : et diligenter perscrutantes, in eorum invenimus scripturis, quod beatae memoriae illi Imperatores Bulgarorum et Blacorum Simeon, Petrus et Samuel, et nostri predecessores coronam imperii eorum et patriarchalem benedictionem acceperunt a sanctissima Dei Romana Ecclesia, et ab apostolica sede, principe Apostolorum Petro. Sed imperium meum voluit benedictionem et imperiale firmamentum coronae capitis imperii sui suscipere et patriarchalem benedictionem ab Ecclesia Romana, ab apostolicae sedis principe Apostolorum Petro, et a sanctissimo patre nostro universali Papa tertio Innocentio; et a quocunque patriarchalis benedictio et mandatum in civitate imperii mei Trinovi data et concessa fuit a Domino Papa faciendi et consecrandi Archiepiscopos, Metropolitas et Episcopos, et reliquas ecclessiasticos obsequutiones sacramentales, concedit imperum meum, ut plenissimam in omni tenimento et imperii mei pertinentiis ipsi habeant potestatem. Ecce enim omnes totius imperii mei et tenimenti, et Patriarcha meus metropolitanus, Episcopi et Archiepiscopi et cuncti sacerdotes Romanae subsint Ecclesiae, et teneant legem, et consuetudinem et observationem, quae tenuerunt beatae memoriae Imperatores totius Bulgariae et Blaciae, prisci illi nostri praedecessores, et nos eodem modo vestigia erorum imitantes. Subsignat autem imperium meum ad securitatem chrysobulum suum, quod nunquam ab Ecclesia Romana et ab apostolica sede, principe Apostolorum Petro, ipsum videlicet imperium meum discedet, neque alii imperii mei Principes disgregabuntur se, ut vocatus dilectus filius sacrosanctae et apostolicae Romanae sedis, principis Apostolorum Petri ero. Et deinceps quascunque terras Christianorum seu paganorum meum acquisiverit imperium, sub potestate et mandato eiusdem sacrosanctae Romanae Ecclesiae et apostolicae sedis erunt. Et ut praesens Chrysobulum imperii mei ratum et firmum habeatur, dedi imperium meum in manibus reverendissimi viri Iohannis sacrosanctae Romanae sedis Legati et Domini Papae Capellani, in quo et nostrum pium et a Deo promotum signavit

imperium anno sexmillesimo septingentesimo duodecimo, indictione septima. = In numele Tatăluĭ, şi al Fiĭuluĭ şi al s-luĭ Spiritŭ. Amin. Fiind că a plăcutŭ D-luĭ nostru Iisus Christos a mĕ face Domnŭ şi Imperatorŭ a tótă Bulgaria şi Vlachia, am cercetatŭ scripturile şi cărţile bătrînilor noştri şi legile cele de bună memorie ale Imperatorilor, predecesorilor noştri, *de unde aceştia şi-aŭ primitŭ dominaţiunea asupra 'Bulgarilor* şi confirmarea imperială, corona de pre capul lor şi bine-cuvêntarea patriarchală; şi căutând cu diligenţă, am aflatŭ în scrierile lor, că aceĭ de bună memorie imperatorĭ aĭ Bulgarilor şi Vlachilor, Simeon, Petru şi Samuel, precum predecesoriĭ noştri corona împĕrăţieĭ lor şi benedicţiunea patriarchală aŭ primit'o de la prea s-ta a luĭ D-ḑeŭ Biserica Romană, şi de la scaunul apostolicŭ, de la Ântâiul Apostolilor Petru. Şi împĕrăţia mea voĭesce bine-cuvêntarea şi confirmarea imperială a coróneĭ capuluĭ împĕrăţieĭ séle, şi bine-cuvêntarea patriarchală să o primĭascĕ de la Biserica Romană, de la scaunul apostolicŭ, de la Ântâiul Apostolilor Petru şi de la prea Sântul Părintele nostru Papa universalŭ, Inocentiu al III; şi orĭ-cuĭ se va da şi conceda de Domnul Papa bine-cuvêntarea patriarchală şi ordinul impĕrăţieĭ mele Tri (Tûr) nova, de a face şi consacra Archiepiscopĭ, Metropoliţĭ şi Episcopĭ şi celelalte serviciĭ eclesiastice sacramentale, le îngăduesce împĕrăţia mea, ca acele să aĭbă puterea cea maĭ întinsă în totŭ ţinutul şi părţile împĕrăţieĭ mele. Căcĭ éca toţĭ ceĭ aĭ întreguluĭ meŭ imperiu şi ţinutŭ, şi patriarchul metropolitanŭ, Episcopiĭ şi Archiepiscopiĭ şi toţĭ preuţiĭ să fie supuşĭ Bisericeĭ Romane, şi să ţinĕ legea, usanţele şi prescripţiunile, ce le-aŭ ţinutŭ ceĭ de bună memorie Imperatori aĭ Intregeĭ Bulgariĭ şi Blaciĭ, aceĭ vekĭ predecesorĭ aĭ noştri, imitândŭ şi noĭ faptele lor în acelaşĭ modŭ. Aşa dér împĕrăţia mea subsemnéză spre siguranţă chrisovul seŭ, că nicĭ-o-dată de la Biserica romană, de la scaunul apostolicŭ şi de la Ântâiul Apostolilor Petru nu va cădea, adecă, nicĭ însu-şĭ împĕrăţia mea, şi nicĭ se vorŭ despărţi alţĭ Principĭ aĭ împĕrăţieĭ mele, dér voiŭ fi, ca fiĭul celŭ kĭematŭ şi ĭubitŭ al scaunuluĭ prea sântŭ şi apostolicŭ Romanŭ, al Ântâiuluĭ Apostolilor Petru. Şi de aicĭ înainte orĭ-ce ţerĭ va câşciga împĕrăţia mea de la creştinĭ séŭ păgânĭ, vor fi sub puterea şi stăpânirea aceliaşĭ prea sânte Bisericĭ Romane şi scaunŭ apostolicŭ. Şi pentru ca chrisovul acesta al împĕrăţieĭ

mele să fie cu putere şi întărire, l'a datŭ împĕrăţia mea în mânele reverendŭluĭ bărbatŭ Ioan, Legatul prea sântuluĭ scaunŭ romanicŭ şi capelanŭ al Domnuluĭ Papă, în care s'a subsemnatŭ împĕrăţia nóstră cea evlaviósă şi de D-ḑeŭ întemeĭată în anul şése miĭ şépte sute doĭ-spre-ḑece, indictionul al VII-le finele anuluĭ (1203) (1).

Acestŭ actŭ fu înmânatŭ Capelanuluĭ papalŭ Ioan, spre a fi încredinţatŭ Papeĭ Inocenţiu III; ĭar cu capelanul Ioniţă espredià şi pre Episcopul Braniceuluĭ Vlasie, care a dusŭ Papeĭ treĭ epistole: una din partea luĭ Ioniţă, prin care Papa era maĭ ântâiŭ anunçatŭ despre rădicarea Archiepiscopuluĭ la rangul de Primatŭ, şi îmbrăcarea paliuluĭ, şi apoĭ era rugatŭ pentru demnitatea sa imperială şi pentru demnitatea de Patriarchŭ a Archiepiscopuluĭ; (2) a doa epistolă era a Archiepiscopuluĭ Vasilie, prin care şi acesta ruga pre Papa pentru aceléşĭ darurĭ în folosul Bisericeĭ şi al Statuluĭ Româno-Bulgarŭ, adăugând tot-o-dată să fie instruitŭ în a sânţi şi s-tul Mirŭ; (3) în fine o a treĭa epistolă din partea tuturor Episcopilor Bisericeĭ Româno-Bulgare, prin care aceştia rugaŭ pre Papa, ca să trămită paliu la doĭ Episcopĭ, chirotonisiţĭ din noŭ, adecă luĭ Vlasie al Breniceuluĭ şi altuĭ al doile. (4).

Noĭ aicĭ dămŭ ecstracte maĭ ântâiŭ din epistola luĭ Ioniţă cătrĕ Papa, de unde se póte vedea aceĭa, ce cere Ioniţă pentru Biserică şi aceĭa ce i se dă de cătrĕ Papa: «Rogŭ Sântenia ta, ca să împlinesci dorinţa împărăţieĭ mele, şi să trămiţĭ toĭagul păstoralŭ, spre păstorirerea oilor celor cuvêntătóre, precum este în datina Patriarchilor, şi să facĭ din actualul Primatŭ al s-teĭ şi mareĭ Bisericĭ de Tûrnova, oraşuluĭ celuĭ ântâiŭ al împĕrăţieĭ mele, Patriarchŭ, pentru ca acéstă Biserică să aĭbă Patriarchie şi dupŏ mórtea acestuĭ Patriarchŭ tot-de-una, dupre orônduirea sânţieĭ téle; fiind că din causa căĭeĭ celeĭ depărtate şi a resbelelor întâmplătóre ar fi cu neputinţă, ca la mórtea fie-căruia Patriarchŭ să alergămŭ la Biserica romană, pentru aceste cuvinte săse acorde Bisericeĭ de Tûrnova de cătrĕ Biserica romană dreptul, de aşĭ alege şi sânţi pre

(1) Mag. istoricŭ A. Tr. Laurian T. I. pag. 60—62. Mygne. Patrol. T. CCXV, pag. 287.
(2) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 290.
(3) ib ib. » 288.
(4) ib ib. » 289.

Patriarchul seŭ, ca nu în absenţa luĭ să rĕmânĕ Biserica acésta fŏrĕ de păstorŭ, şi cu modul acesta sânţirea Bisericeĭ să rĕmânĕ necomplectă, ĭar pĕcatul să cadĕ asupra Sânţieĭ téle; încă ne rugămŭ Sânţieĭ téle, ca în s-ta Biserică a oraşuluĭ Tûrnova, cu bine-cuvêntarea Sânţieĭ téle, săse sânţĭascĕ Mirŭ pentru botezul crestinilor; căcĭ o spunemŭ Sânţieĭ téle, în dată ce se va sci în Constantinupolŭ, că noĭ amŭ primitŭ bine-cuvêntarea dela Sânţia ta, atuncĭ n'aŭ să ni maĭ dea noî Mirŭ » (1). Tot în acéstă epistolă sûntŭ cuprinse şi rugămintele pentru insigniile imperiale, despre care noĭ am vorbitŭ maĭ sus.

Archiepiscopul Vasilie trămite şi el prin epistola sa Papeĭ maĭ tot-aceléşĭ rugămінţĭ, ca şi Ioniţă, ĭar pentru Biserica Romăno-Bulgară el cere, ca Papa să complecteze lucrul, începutŭ cu dînsul, adecă să-lŭ facĕ Patriarchŭ, şi despre s-tul Mirŭ eca cum se esprimă : « Nu avemŭ s-tu Mirŭ; noĭ l-amŭ primitŭ de la Grecĭ, dar eĭ ne urĕscŭ pre noĭ, ca şi pre voĭ; şi acum vedĭ, Domnul meŭ, totul a rĕmasŭ asupra sânţieĭ téle, şi tu acum trebue să facĭ totul şi să ne înveţĭ pre noĭ a sânţi s-lŭ Mirŭ, şi a boteza pre poporŭ, ca nu poporul să rĕmânĕ fŏră de s-tul Mirŭ şi tot-a-dată cu pĕcatŭ. » (2).

In urmarea acestor rugămінţĭ ale Regeluĭ şi ale Archiepiscopuluĭ BisericeĭRomăno-Bulgare, Papa Inocentiu III trămite pre marele Legatŭ, promisŭ în corespundenţa cu Ioniţă, pre cardinalul dintre presviterĭ—Leŭ, carele, reţinutŭ fiind în Ungaria de cătrĕ Rege, a putatŭ să ajungĕ în Tûrnova numaĭ pre la Octomvrie 1204. Acestŭ legatŭ mare al papeĭ a adusŭ luĭ Ioniţă tóte insigniile şi decretul de Rege al Romano-Bulgarilor, precum şi dreptul, de a bate monedă cu efi-

(1) Vedĭ locul citatŭ maĭ sus şi Golubinski opera citată pag. 270.

(2) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 293. Despre sânţirea S-tuluĭ Mirŭ lectoriĭ noştri trebue să cunóscĕ, că scaunele patriarchale încă de mult aŭ reţinutŭ acestŭ dreptŭ esclusivaminte pentru sine, ca unŭ semnŭ vĕdutŭ al dependinţeĭ Bisericilor de tronurile patriarchale. In Biserica papală sânţirea s-luĭ Mirŭ s'a ţinutŭ, ca unŭ dreptŭ esclusivŭ al Bisericeĭ din Roma; ĭar în cea ortodocsă dreptul, de a sânţi s-tŭ Mirŭ, a trecutŭ cu timpul, cam fŏrĕ de permisiunea espresă a Patriarchilor, la Biserica ruséscă şi cea a Eladeĭ. Vorbind canonicesce, fie-care Biserică autocefală are dreptul, de a sânţi s-lu Mirŭ, ĭar avênd în vedere usul şi tendinţele Bisericeĭ papale, Ioniţă şi cu Archiepiscopul Vasilie aŭ căpătatŭ dreptul de a sânţi sântul Mirŭ numaĭ pentru témă, de a nu se reîntórce la Biserica din Constantinupolŭ.

gia sa, şi l-a şi proclamatŭ de Rege în ḑioa de 8 Noembrie 1204, (1) ĭar pre Archiepiscopul l-a confirmatŭ în rangul de Primatŭ şi un Patriarchŭ, ḑicênd, că: «Primas et Patriarcha pene penitus idem sonat.=Primatŭ şi Patriarchŭ însémnă maĭ tot acelaşĭ lucru (2)» şi l-a proclamatŭ Primatŭ în ḑioa de 7 Noemvrie (3). Şi trămiţêndu-ĭ tóte insigniile, acordate de Biserica papală prelaţilor supremĭ, ea ĭ-a permisŭ, ca să pórte şi toégul archipăstoralŭ, ce nu este în usul Bisericeĭ papale, şi dupre usul Patriarchilor Bisericeĭ ortodocse, Archiepiscopul Bisericeĭ Româno-Bulgare putea să fie precedatŭ de s-ta cruce în momentele, când mergea (4). Papa de asemine acordă Archiepiscopuluĭ Bisericeĭ Româno-Bulgare, de a mirui şi încoróna pre Regiĭ Româno-Bulgarĭ şi de a sânţĭ s-lŭ Mirŭ; ĭar ce se atinge de alegerea din viitorŭ a Archiepiscopilor Bisericeĭ Româno-Bulgare, Papa stabilesce, ca eĭ să fie aleşĭ şi sânţiţĭ de Metropoliţiĭ şi Episcopiĭ Regatuluĭ, ĭar paliul îlŭ vorŭ primi dela Roma, cu care ocasiune eĭ trebue să depunĕ jurământul de credinţă cătrĕ scaunul romanŭ (5).

Cu modul acesta noĭ vedemŭ, că din corespundenţa, petrecută între Ioniţă şi Papa Inocentiu III-le, unirea Bisericeĭ Româno-Bul-

(1) Mygné Patrol. T. CCXV, pag. 280, şi 554.
(2) Ibid. pag. 281.
(3) Ibid. pag. 554.
(4) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 282 şi 286.
(5) ibidem pag. 281. Aicĭ este loculŭ propriu, ca să atragemŭ atenţiunea lectorilor noştri asupra unor fapte istorice petrecute cu acéstă ocasiune între Papa, Ioniţă, şi Archiepiscopul Bisericeĭ Româno-Bulgare. Ioniţă cere de la Papa confirmarea titluluĭ de Imperatorŭ, Archiepiscopul se consideră pre sine de Patriarchŭ, ḑicênd într'o epistolă cătrĕ Papa, că Legatul : «portavit universam plenitudinem patriarchalis dignitatis = a adus (luĭ) tótă plenitudinea demnităţeĭ patriarchale (Mygne Patrol. T. CCXV pag. 554), ĭar Papa cu tóte aceste pretenţiunĭ râdica pre Ioniţă la rangul de Rege, ĭar pre Archiepiscopŭ la celŭ de primatŭ. Şi cu tóte aceste noĭ trebue să scimŭ, că cu tótă buna-voinţă, ce ar fi pututŭ să aĭbă Papa Inocentiu III-le, el nu putea să împlinĭascĕ cererile Suveranuluĭ Româno-Bulgarilor. Dupre teoriile creştine de atuncĭ, desvoltate maĭ ales la Apusŭ, nu putea să esiste, de cât unŭ singurŭ Imperatorŭ creştinŭ şi unŭ singurŭ patriarchŭ. Pênĕ la disbinarea Bisericilor titlul legalŭ de Imperatorŭ îlŭ avea numaĭ Imperatoriĭ Bizantinĭ, ĭar dupŏ acésta a trecutŭ la Imperatoriĭ germanĭ, pre care îlŭ păstréză şi pêne astă-ḑĭ în persóna Imperatoruluĭ Austrieĭ. Dupre teoria dreptuluĭ canonicŭ al Bisericeĭ papale titlul de patriarchŭ, fŏrĕ a fi pronunçatŭ, este conservatŭ de Papiĭ Romeĭ, şi neconcedatŭ nicĭ unuĭ Episcopŭ. Eca cuvintele pentru care noĭ observămŭ, că în acéstă corespundenţă Papa se ţine anume de unŭ şirŭ de titlurĭ, fŏrĕ a-le atinge cât de puţin pre cele cerute Româno-Bulgarĭ.

gare cu cea papală s'a efectuatŭ la anul 1204. Tot-o-dată trebue să maĭ adăugimŭ, că datele istorice, mencionate maĭ sus, ni arată, că **unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală s'a efectuatŭ numaĭ în modŭ administrativŭ**, *fĕrĕ ca să se dicĕ unŭ singurŭ cuvêntŭ şi despre unirea dogmatică şi cea ceremonială.*

ARCH. **Genadie Enacénu.**

(Va urma)

A treia carte Pastorală a pré sânției Séle, Părintelui Episcopŭ alŭ Eparchiei Argeșului D. D. Ghenadie 1876 Decembre 15.

GHENADE

CU MILA LUI DUMNEDEU

EPISCOP AL EPARCHIEI ARGEȘIU

Prea Cuvioșilor Archimandriți, Stareți și Starițe, Cucernicilor Protoierei și Preoți și vouĕ iubiților noștri fii sufletești ai Eparchiei Nósstre.—Dar și pace vouĕ de la Dumnedeŭ Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, iar de la smerenia nóstrĕ Arhieréscă bine-cuvêntare.

Când tunul bubue la hotare și sabia otomanilor amenință națiunea Română; când în nișce înprejurări atât de grele, fiii patriei avênd în cap pe prea Iubitul nostru Suveran Carol I, sĕ luptă cu vitejie pentru a recâștiga independința și vechile drepturi străbune, pentru cari, unii din ilustrii noștrii Domni aŭ perit pe câmpul glorios al luptei, iar alții aŭ eșit triumfători, umilind semiluna; când toți Românii de la o margine a Țĕrrei și până la cea laltă, și când chiar cei de peste hotare, bărbați și femei vin cu toții a depune tot ce le staŭ prin putinţiă pentru a susține și a încuraja pe bravii noștrii ostași; când Térra în nișce asemenea evenimente, ce din moment în moment se agravédă, are necessitate de un concursŭ general, spre a contribui fie care în marginile posibile și în specie cu ceia ce datoriele sacre ale iubirei de Patrie îi impune; când clerul care, în toți timpii și în tóte evenimentele Țĕrrei aŭ luat parte la tóte desastrele ei, dându'i concursul sĕŭ, prin medilócele de care dispunea, cum putem rămânea astădi mai puțin simțitori la vocea scumpei nóstre Patrii?

Anima mi se sfâșie de durere; déră o speranţiă în Dumnedeŭ, ne umple de bucurie că vom fi învingători. Misterele Inaltei Provedinţe, ne arrétă în destulŭ cum prea Inaltul și mult milostivul nostru Creator, în nemărginita Sa bună-voință, inspirând marinimosul suflet al Majestăței sélle Imperatorul tuturor Rusielor, Alexandru II l'a făcut sĕ fie sprijinul Ortodoxiei, în contra Otomanilor, care în

totŭ timpul a persecutat'o, şi cum armatele séle luptă astăḑĭ în unire cu armata Rmână pe acelaşŭ câmp şi pentru acelaşŭ scop de a libera poporaţiunile chreştine de sub jugul păgânilor şi ale lăsa să se închine în linişte către cel a tot Putinte, în Biserica întemeiată de Mântuitorul nostru Iisus Hristosŭ.

Pentru aceste sentimente religióse, ce credem că Prea-Cuvioşia şi Cucernia-Vóstrĕ le împărtăşiţĭ ca şi Noĭ, vĕ scriem ca pe dată, dupe priimirea aceştia, se faceţĭ a se respândi acéstă Circulară către toţĭ preoţiĭ din acele plăşĭ spre a cunóşte, că tot acum vĕḑênd, că cassa Statuluĭ sĕ găseşte în nevoe de meḑilóce spre a susţine brava armată Română ce luptă dincolo de Dunăre, Noĭ am şi luat cuvenitele disposiţiunĭ întru acésta încă de la 7 curent prin formarea unuĭ Comitet sub Preşedinţia Nóstrĕ compus din preoţĭ şi alte persóne onorabile din Oraşiul Piteşcĭ, pentru care dér am format douĕ rândurĭ de liste unele pentru adjutorul cumpărări de arme şi altele pentru soldaţiĭ răniţĭ.

In nişte asemenea evenimente grave, urméḑă dér a propaga către toţĭ fii Patrieĭ de a d'a fie care adjutorul possibil către fraţiĭ noştrii ostaşĭ, cariĭ s'aŭ decis a'şĭ sacrifica viaţa şi sângele lor pentru mântuirea Patrieĭ, şi a face tot de uă dată ca la tóte bisericile se se pue la tóte serviciurile bisericeşcĭ ḑiua şi nóptea, rugăciunile câte se prevĕd în Liturgia la assemenea cazurĭ, făcênd şi privegherĭ, maĭ cu sémă pe la Monastirĭ şi schiturĭ, dupe cum v'am ordonat şi prin precedenta Nóstrĕ Carte pastoralĕ, ca împreună cu toţĭ Clericiĭ din acéstă de Dumneḑeŭ păzită Eparchia însocindu-ne şi toţĭ fii noştriĭ spiritualĭ, sĕ ne ridicăm ca uă singură voce căldurósă şi cu lacrămĭ ferbinţĭ, sĕ ne rugăm Domnuluĭ Dumneḑeuluĭ părinţilorŭ noştriĭ a ne ajuta şi acum sĕ fim salvaţĭ de inemicul nostru Secular şi a ne păstra în nestrămutata credinţiă a fericiţilor noştri străbunĭ, în care vom şi muri pentru dragostea şi credinţia în Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, al căruĭ Dar sĕ fie cu voĭ cu toţiĭ amin.

(Semnat) † **Ghenadie. Argeşiu.**

(Semnat) **Directore N. Protopopescu.**

1877 Sept. 12

Pentru conformitate.
N. Z. Capita novitz.

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

XVII-ea VORBIRE
LA DIUA SFANTULUI NICOLAE

Dis'a Domnul : am şi alte oi car nu sunt din staulul acesta şi pre acelea mi se cade a le aduce. (*Ión* 10, 16.)

Fraţiloru!

Domnul nostru Iisus Christos se numeşce pre Sine Păstor; iar oĭ numeşce El pre toţĭ ómeniĭ în genere. Pre uniĭ din ómenĭ El 'ĭ numeşce oile séle, oile turmeĭ séle ale staululuĭ sĕŭ, iar pre alţiĭ, oĭ streine, care nu fac parte din staulul Seŭ.

Si care sĕ fie acele oĭ pe care Christos le numeşce streine de staulul seŭ, adecă de sfânta Biserică? Acestia sunt, fraţilor, acei ómeni, carĭ nu sciŭ pre Iisus Christos, saŭ cariĭ şi déca şciŭ, dér prin multele lor nelegiuiri se depărtédă de dênsul.

Acum sĕ ne întórcem la sine şi să vedem, în care numĕr suntem prenumeraţĭ: între adevĕrtele oĭ ale turmeĭ luĭ Christos, între acelea, pre care El le numesce că sunt ale séle, saŭ în numĕrul acelora, pre care El le numeşce streine şi pre carii voeşce sĕ le aducă la Sine?

Sĕ nu vĕ grăbiţĭ, fraţilor, de a da hotărîrea vóstră. Aduceţi-vĕ aminte, cum că Domnul cunósce pre oile Séle. Va sĕ dică, cela-ce nu ţine de turma sea, acela nu póte

dice, că este părtaş eĭ: înaintea luĭ Dumnedeŭ nu putem spune ne adevĕr; El scie tóte. Nu vĕ grăbiţĭ cu hotărîrea. Dumnedeŭ dice: «cunosc pre ale Mele» şi maĭ adăogă: «şi sunt cunoscut de ale Mele». Va să dică tu facĭ parte din turma luĭ Christos, apoĭ trebue să sciĭ pre Christos «Eŭ sunt păstorul, dice Domnul,—Eŭ cunosc şi sciŭ oile Mele. Eŭ nu cruţ nimic pentru ele—şi sufletul Meŭ 'mĭ puĭ pentru aceste oĭ; iar acelea, care mĕ sciŭ pre Mine, ascultă glasul meŭ şi urmédă Mie, — acestia sunt oile staululuĭ meŭ, acestia sunt turma mea!» Va sĕ dică că, aceea cariĭ fac parte din turma luĭ Christos, toţĭ eĭ sunt détorĭ sĕ asculte glasul Păstoruluĭ, adecă, Dumnedeeasca Luĭ învĕţătură şi sĕ urmede după Păstor, adecă sĕ facă poruncile Luĭ.

Dér óre ascultăm noĭ glasul Păstoruluĭ —glasul Domnuluĭ nostru Iisus Christos? Vaĭ, fraţilor, cine dintre noĭ se póte lăuda că face acésta? Unde dér maĭ cu osebire se póte audĭ glasul Domnuluĭ? El se aude în tot locul: dér maĭ cu osebire în biserică. Biserica este, fraţilor, casa de rugăciune, biserica este scóla credinţeĭ în Dumnedeŭ. Aci se citesce cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, aci se cântă sfintele cântărĭ, aci se săvêrşesc sfintele taine, care hrănesc sufletul nostru şi 'lŭ unesc în mod nevĕdut cu Dumnedeŭ. Eĭ bine, fraţilor, eŭ vĕ întreb, spuneţĭ singurĭ voĭ, adese-orĭ visitaţĭ voĭ biserica luĭ Dumnedeŭ? puteţĭ voĭ sĕ diceţĭ că o visitaţĭ des? Nu se întêmplă óre că voĭ visitaţĭ maĭ des alte case, care d'a dreptul sunt contrariĭ caseĭ luĭ Dumnedeŭ, casele de petrecere şi ale neunireĭ? Dér şi déca se întêmplă, de vine cine-va la biserică, apoĭ óre ascultă acela ce va? Póte că numaĭ «Dómne miluesce» saŭ «dă Dómne!» Iar alţiĭ nicĭ acestea; Dumnedeŭ ştie cu ce se ocupă eĭ, pentru ce vin eĭ în sfânta Biserică!

Dér sĕ dicem, că noĭ suntem cu luare aminte la cuvêntul luĭ Dumnedeŭ—la cuvêntul Păstoruluĭ nostru Iisus

Christos; ş'apoĭ? Acésta este fórte puţin, ca să putem fi turma luĭ Christos. Ascultaţĭ şi maĭ mult nimic! Nu, ci tu fă acea ce aĭ audit, ce aĭ învĕţat; iată când tu te poţĭ numi adevĕrat următor al luĭ Christos, fiiŭ al Bisericiĭ Luĭ Christos. Dér óre împlinim noĭ acea ce ne învéţă Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ? Nu! ni s'a spus, cum că acésta nu este bine a face, este pĕcat, iar noĭ facem ce vrem, şi nu acea ce ne învéţă Cuvêntul luĭ D-deŭ. «Oile ascultă glasul Păstoruluĭ şi merg după Dînsul». Si noĭ audim, — dér óre unde mergem noĭ? Păstorul ne chiamă aicĭ — în biserică, iar noĭ ne ducem în casa cea de petrecere! Păstorul ne chiamă sĕ ne rugăm, iar noĭ mergem sĕ bem, saŭ sĕ dormim; Păstorul ne chiamă sĕ ne pocăim, iar noĭ tot mereŭ greşim; Păstorul, ne chiamă în raiŭ, iar noĭ — eĭ bine, fraţilor ce facem?... écă mergem în iad!... Sı aşa, noĭ saŭ că nimic nu audim, s'aŭ că de şi audim glasul Păstoruluĭ şi al Domnuluĭ nostru I. Christos, dér nu împlinim poruncile Luĭ, nu urmăm Luĭ, — şi ast-fel făcênd, maĭ putem noĭ óre sĕ ne numim oĭ ale turmeĭ luĭ Christos? Nu. Va sĕ dicĕ că noĭ suntem din numĕrul celor l-alte oĭ streine!

Cum se póte acésta veţĭ dice voĭ? noĭ credem în Christos şi tot-d'a-una ne rugăm Luĭ, şi cu tóte astea adevĕrul este, că noĭ nu facem parte din oile turmeĭ luĭ? Eĭ, ş'apoĭ déca credem? Cu atât maĭ reŭ, că noĭ scimŭ, dér nu împlinim. Pentru acela care nu şcie este maĭ uşor! Eŭ sunt Păstorul, dice Mântuitorul, şi cunosc pre oile Mele; şi oile Mele mĕ cunosc pre Mine, şi glasul Meŭ ascultă, şi mergênd la păşune, ele vin dupĕ Mine; iar acelea, care nu mĕ ascultă pre Mine; nicĭ nu vin dupĕ Mine, ele nu sunt ale Mele, acestea sunt alte oĭ, care nu fac parte din staulul Meŭ»! Cu atât maĭ reŭ pentru noĭ, că noĭ şcim pre cine sĕ ascultăm, după cine sĕ urmăm, dér nu voim nicĭ să ascultăm, nicĭ să-ĭ urmăm. Noĭ purtăm numele luĭ Christos, ne numim creştinĭ, s'ar părea c'ar trebui sĕ fim aĭ

Luĭ, dér un singur lucru, noĭ suntem alte oĭ, care ascultăm alt glas—indemnurile celuĭ viclén, care stă departe de Păstorul, care stă în răspêntiile pĕcatelor şi fără de legilor!

Cum trebue dér sĕ fim?

«Am şi alte oĭ, care nu sunt din staulul acesta, şi pre acelea mi se cade ale aduce» — ḑice Domnul. Auḑiţĭ, auḑiţĭ voĭ, fraţilor! Am alte oĭ, pre care trebue sĕ le aduc, ḑice Domnul. Va sĕ ḑicĕ, că şi pre noĭ nu ne-a lăpădat Dumneḑeescul Păstor, şi pre noĭ El ne caută, voesce ca să ne aducé la Sine, sĕ ne facĕ oĭ adevĕrate ale turmeĭ Séle: numaĭ noĭ sĕ nu fugim de Dênsul. Bunul nostru Păstor ne chiamă pre nume, — sĕ respundem la acéstă chiemare mântuitóre; Păstorul ne deschide uşa, — sĕ ne grăbim dér sĕ intrăm în staulul Luĭ; Păstorul ne propune o bună păşune, împodobită cu florile faptelor bune, — sĕ urmăm dér Luĭ, sĕ fim aprópe de dênsul! Sĕ uĭtăm staulul pĕcatuluĭ, hrana mulţumirilor pămêntescĭ, streinul glasul al vrăjmaşuluĭ mântuireĭ nóstre. Sĕ mergem dupĕ Păstorul nostru, dupĕ Domnul nostru Iisus Christos!

Dómne Iisuse Christóse, adevĕratul nostru Păstor! noĭ suntem alte oĭ, noĭ fugim de mântuitorul tĕŭ Staulu!... chiamă-ne la Tine! bine-voesce sĕ fim şi noĭ adevĕrate oĭ ale turmeĭ téle!

Iar tu Mare archiereŭ al luĭ Christos Nicolae, care aĭ păstorit cu vrednicie turma ce ţi s'a încredinţat ţie de Christos! ajută-ne nouĕ celor ce serbăm pomenirea ta, prin miḑlocirea ta cea mântuitóre către D-ḑeŭ, ca sĕ fim o singură turmă a unuĭ singur Păstor, a Domnuluĭ nostru Iisus Christos! Amin.

Preot. Sp. Badescu.

XVIII-a VORBIRE

LA NASCEREA LUI CHRISTOS

Fraţilor!

Inima mea fiind veselă şi voiósă astă-ḑĭ vĕ uréză dér şi vouĕ veselie şi voe bună! Si cum s'ar putea óre sĕ nu

ne bucurăm în ḑiua Naşteri luĭ Chistos? . . Despre ce alt sĕ ne bucurăm, déca nu de naşterea Mântuitoruluĭ nostru! . . Eŭ vĕḑ, că şi pre feţele vóstre se vede bucuria serbăreĭ Domnuluĭ. Si despre ce aşĭ putea eŭ sĕ vorbesc cu voĭ astă-ḑĭ, déca nu despre acea bucurie, de care este plin tot sufletul nostru, — despre ce, déca nu despre naşterea Domnuluĭ Iisus Christos, Mântuitorul nostru!

Stiţĭ voĭ óre unde s'a născut Christos, şi cine a aflat întêiŭ despre naşterea Luĭ, şi a venit de s'a închinat Luĭ?— Sĕ înţelege, că voĭ trebue sĕ ştiţĭ acésta; dér pentru că acésta este ce va de bucurie şi de veselie, apoĭ cât de mult aĭ vorbi ş'aĭ spune, cu atât maĭ mult îţĭ tot vine sĕ vorbeştĭ şi sĕ tot spuĭ!

Domnul nostru Iisus Christos, Dumneḑeŭ adevĕrat şi fiiŭ al luĭ Dumneḑeŭ, născut din Tatăl maĭ 'nainte de vecĭ, pentru mântuirea nóstră vine pre pământ şi se naşte ca om. Dér din cine se naşte El óre?—Ne înţelepţiĭ Iudeĭ îşĭ închipuiaŭ, şi chiar şi acum îşĭ închipuesc, că Christos Dumneḑeŭ va veni cu mare slavă, cu tótă pompa împĕrătéscă. Dér El—Milostivul, nu face aşa : El 'şĭ alege de mamă a Sa pe prea curata fecióră Maria, care de si era de ném împĕrătesc, dér era săracă, smerită, şi care ne gândindu se despre némul seŭ împărătesc, se sfinţise pre sine la slujba luĭ Dumneḑeŭ şi se petrécă *viaţa* în curăţenie. Acéstă fecióră curată şi neprihanită era logodită cu Iosif—un bătrên cinstit, nu dóră pentru ca se-ĭ fie barbatul eĭ, ci pentru că sĕ păḑéscă fecioriea eĭ, sĕ îngrijéscă de dênsa si să o ajute ca să-şĭ implinéscă făgăduinţa ce dedese—sĕ slujéscă luĭ Dumneḑeŭ. Dér cine era acest Iosif? Iaca un tîmplar simplu—care lucra tîmplăria. Iată pre cine alege Dumneḑeŭ de mamă a sa şi ca tată, care sĕ îngrijéscă de El. Iată din cine a voit El se ia trup omenesc!—Ast fel, fraţilor, înaintea luĭ Dumneḑeŭ n'aŭ însemnătate numele şi averea, ele n'atrag asupră-le buna luĭ voire. Simplitatea, blândeţea şi smere-

nia inimeĭ, viaţa cea sfântă şi curată – iată ce ne póte face plăcuţĭ Domnuluĭ Dŭmnedeŭ!

Unde s'a născut Domnul nostru Iisus Christos? El, fraţilor, s'a născut în pesteră — într'o coşare de dobitóce Născut aci El a fost pus în eslea, din care mâncaŭ dobitócele. Iată cum s'a întêmplat şi cum ne istoriseşte nouĕ Sfânta Evangelie lucrul acesta: *că logodită fiind muma lui Maria cu Iosif, mai 'nainte d'a se aduna ei împreună, s'a aflat avênd în pântece din Duhul Sfânt.* (Mat. 1, 18). In timpul acesta *a eşit poruncă de la Cesarul August, sĕ mérgă tot norodul ca sĕ se înscrie* (Luc. 2, 1)· Atuncĭ înscrierea nu se făcea precum se face astă-dĭ la locul acela, unde trăeşte fie-care, ci trebuia sĕ se ducĕ fie-care om în acel oraş, din care făcea parte dupĕ némul şi seminţia luĭ, ca sé se înscrie *şi se duceaŭ toţi sĕ se înscrie*, istoriseşte Sfântul Evangelist, *fie-care în oraşul seŭ. Si s'a suit şi Iosif din Galileea, din cetatea Nazaretului la Iudeea în cetatea lui David, care se chiamă Vithleem* (Luc. 2, 3, 4). Vithleemul — era un orăşel mic în apropiere de Ierusalim, orăşel mic, dér în care se adunase mulţime multă de norod, cu acea împrejurare a înscriereĭ. Acela, care era avut şi cu nume mare, găsia lesne gasdă de găsduit; iar cel ce era sărac — se adăpostia şi el, unde putea. Voĭ ştiţĭ acum că Iosif — era în aparenţă tată al luĭ Iisus Christos şi Maria adevĕrata mamă a Luĭ,— eraŭ săracĭ şi fără nume mare, pentru aceea s'aŭ adăpostit şi eĭ unde aŭ putut, în apropiere de oraş, într'o peşteră. *Si a fost când ei se aflaŭ acolo*, dice Evangelistul Luca, *s'a umplut dilele ei sĕ nască, şi a născut pre fiiul cel întêiŭ născut, şi 'l-aŭ înfăşat pre Dênsul, şi 'l-aŭ pus în esle, pentru că nu avea ei loc în casă.*

Si aşa Domnul nostru Iisus Christos, Impĕratul ceruluĭ şi al pământuluĭ se naşce în peşteră şi înfăşat în scutece, se odihneşte în esle! . . .

Gândiţi-vĕ maĭ adese-orĭ, fraţilor, la acea, cum s'a sme-

rit pre Sine Christos Domnul pentru noĭ, încă din cea maĭ fragetă pruncie El a început sĕ sufere pentru noĭ... Aduce-ţĭ-vĕ aminte dic, că tóte acestea El le-a făcut din multa sa iubire pentru noĭ pĕcătoşiĭ. Uitaţi-vĕ maĭ adeseorĭ la icóna Naşterеĭ Mântuitoruluĭ nostru şi—când vĕ va veni în minte gândurĭ rele, ca sĕ vĕ daţĭ la tot felul de veseliĭ—gândiţi-vĕ: Domnul nostru chiar din cea maĭ fragetă a sa copilărie suferă despreţul, sărăciea, se culcă în esle, şi tóte acestea pentru ca sĕ ne scape din stăpênirea diavoluluĭ, iar noĭ de bună voea nóstră ne dăm Luĭ, vrênd sĕ împlinim dorinţele pêntecеluĭ nostru!— Printre noĭ se găsesc ómeni săracĭ, cariĭ nicĭ că maĭ ştiŭ că este serbătóre, pe cariĭ-i-a răpus cu totul sărăcia şi necadurile... Uniĭ din aceştia uĭte-se la icóna Naştereĭ luĭ Christos, şi aducă-şĭ aminte cum însu-şĭ Christos Domnul a suferit lipsa—aducĕ-şĭ aminte în sfêrşit, că tóte acestea El le-a suferit, pentru ca sĕ ne facă fericiţĭ întru împărăţiea Sea cea ceréscă, aducă-şĭ aminte despre tóte acestea, şi să cinstéscă cu bucurie prasnicul acesta.

Dér voĭ maĭ ascultaţĭ încă maĭ în colo despre aceea, cine maĭ întêiŭ a aflat despre Naşterea luĭ Christos. Ascultaţĭ cu luare aminte şi băgaţĭ de semă; căcĭ aceea ce voĭ veţĭ audi, se potriveşte maĭ mult cu noĭ de cât cu alţiĭ. Când Christos Domnul s'a născut şi a fost pus în esle, în acel timp, istoriseşte Evangelistul Luca, *păstorii se aflaŭ într'acelaşi loc priveghind şi pădind stréja nóptea împrejurul turmelor lor. Si iată îngerul Domnului a stătut lângă dênşii, şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor, şi s'a înfricoşat cu frică mare. Si le a dis lor îngerul nu vĕ temeţi: vestesc vouĕ bucurie mare, care va fi la tot norodul. Că s'a născut vouĕ astă-di Mântuitor, carele este Christos Domnul, în cetatea luĭ David. Si acest semn va fi vouĕ: aflave-ţi unŭ*

prunc înfăşat, culcatŭ în esle. Si îndată s'a făcut împreună cu Ingerul mulţime de óste ceréscă lăudând pre Dumnedeŭ şi dicênd: Mărire lui Dumnedeŭ întru cei de sus, şi pre pămênt pace, între ómeni bună voire. Si a fost déca s'a dus de la dênşii Ingerii la cer, şi ómenii păstori, aŭ dis unii către alţii : să mergem dér pênă la Vithleem şi sĕ vedem cuvêntul acesta, ce s'a făcut, care-le Domnul 'l-a arĕtat nouĕ. Si aŭ venit de grabă, şi aŭ aflat pre Maria şi pre Iosif, şi pruncul culcat în esle. Si vĕdênd aŭ cunoscut chiar pentru graiul ce se grăise lor de pruncul acesta. Si toţi carii audise sĕ minuna de cele ce disese păstorii către dênşii.

Si într'adevĕr, fraţilor, minunate şi prea mărite sunt lucrurile Domnuluĭ! In Vithleem se afla atuncĭ mulţime multă de norod. Se înţelege, că printre aceştĭ ómenĭ eraŭ mulţĭ înţelepţĭ şi vestiţĭ, eraŭ cărturarĭ şi fariseiĭ. Dér óre pentru ce Christos n'a voit sĕ le descopere lor întruparea sa? Cu ce aceştĭ păstorĭ săracĭ aŭ meritat întîietatea, că întîiŭ lor li s'a dat de ştire despre naşterea luĭ Christos, sĕ vĕdă şi sĕ audă bucuria mulţimeĭ de oştirĭ cereştĭ, cariĭ cântaŭ mărire întru ceĭ de sus luĭ Dumnedeŭ, şi pre pămênt pace, între ómenĭ bună voire? — Mulţĭ înţelepţĭ se aflaŭ atuncĭ în Iudeea, dér eĭ eraŭ înţelepţĭ pentru sine, iar nu şi pentru Dumnedeŭ: eĭ tâlcuiaŭ cuvêntul luĭ Dumnedeŭ dupĕ voea lor, poruncile luĭ Dumnedeŭ le împliniaŭ dupĕ voea lor, şi chiar se lăudaŭ cu neînţelépta lor înţelepciune, iar aceea ce le disese Dumnedeŭ prin, prorocul seŭ uitaŭ: *perde voiŭ înţelepciunea celor înţelepţi şi priceperea celor pricepuţi voiŭ ascunde.* (Isaiea 29, 14). Păstoriĭ din Vithleem nu eraŭ ast-fel! Eĭ nu se gândiaŭ despre mintea lor, eĭ cu simplitatea inimĭ ascultaŭ Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, cu tot sufletul lor se siliaŭ să împlinéscă aceea, ce audiseră pentru aceea s'a şi împlinit cu eĭ cuvêntul Domnuluĭ: că aceea ce a ascuns de la ceĭ înţelepţĭ şi pricepuţĭ aŭ

descoperitŭ pruncilor,—pruncilor pentru simplitatea inimeĭ, pentru încrederea în ceĭ ce sunt maĭ marĭ de cât dânșiĭ, pentru supunerea, cu care eĭ împlinesc tóte câte li se poruncesc lor.—Iată fraților, cum eraŭ păstoriĭ Vithleemuluĭ, și iată pentru ce eĭ aŭ fost ceĭ dintêiŭ, cariĭ s'aŭ învrednicitŭ sĕ audă vestea cea de bucurie a naștereĭ Mântuitoruluĭ.—Fraților! voĭ, după felul vostru, după starea și chemarea vóstră, vĕ asemănațĭ fórte mult cu păstoriĭ Vithleemuluĭ, despre carĭ ne este vorba nóstră acum. Nu a rare-orĭ vi se impută, că voĭ nu științĭ nimic; simplitatea vóstră în vorbire și în viață nu a rare-orĭ slujéște spre imputarea vóstră. Voĭ singuri v'ațĭ deprins sĕ dicețĭ despre voĭ înși-vĕ: «noĭ nu știm nimic». Nu vĕ luațĭ asupră-vĕ acéstă imputare și vorbire de reŭ. Nu! din protivĕ sĕ științĭ, că smerenia și simplitatea inimeĭ,—fie acestea numaĭ adevêrate, și împreună cu acestea să avețĭ și ascultarea și supunerea Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, poruncilor sfinteĭ Bisericĭ și îndatoririlor stăpânireĭ,—și ele vor-fi vĕdute ca fapte bune pentru voĭ, prin care voĭ cu osebire vețĭ putea să plăcețĭ Domnuluĭ Dumnedeŭ. *Spre cine voiŭ căuta*, dice însușĭ Domnnul, *fără numai spre cel smerit și blând și carele tremură de cuvintele Mele.* (Isaiea 66, 2)?

Sfântul Evangelist Luca vorbind maĭ încolo despre păstorĭ dice, ca eĭ în timpul acela, când s'a născut Christos, se aflaŭ *priveghind și pădind straja nopței împrejurul turmelor.* — Iată al doilea ce trebuește să maĭ băgațĭ de sémă pentru voĭ în păstoriĭ Vithleemuluĭ. Mântuitorul nostru s'a născut nóptea. Totĭ câțĭ se aflaŭ în oraș dormiaŭ. Priveghiaŭ numaĭ Ingeriĭ, cariĭ se miraŭ de taina naștereĭ celeĭ prea mărite, priveghiaŭ și păstoriĭ cariĭ cu supunere îșĭ împliniaŭ datoriea lor: *priveghiaŭ și pădiaŭ stréja nóptea împrejurul turmelor lor.* Fraților! fie care dintre noĭ are o datorie óre-care de împlinit. Omul pentru aceea se și naște, ca, împlinind în a-

céstă lume o datorie óre care, chiar prin acésta să placă luĭ Dumnedeŭ şi să capete fericirea cea vecĭnică întru împărăţiea cerurilor. Acolo Dumnedeŭ nu va întreba : pentru ce óre n'aĭ fost avut, vestit şi slăvit între ómenĭ, ci va întreba : cum 'ţi-aĭ împlinit tu datoria ta, chiar păstor de aĭ fi fost ? Implinitu-o-aĭ tu óre cu oserdie, nu te-aĭ lenevit ? Déca nu te-aĭ lenevit, apoĭ ostenitu-te-aĭ tu óre pentru aceea, ca să înlesneştĭ binele aprópeluĭ tĕŭ, ca să placĭ luĭ Dumnedeŭ, saŭ numaĭ pentru aceea , ca să te înavuţeştĭ, nu prin fapte bune, ci ca să te făleştĭ şi să te mândreştĭ ! Osteniţi-vĕ voĭ în afacerile vóstre ţărĕneştĭ, osteniţi-vĕ pre cât Dumnedeŭ vĕ va da putere pentru slava luĭ Dumnedeŭ, pentru folosul vostru şi al aprópeluĭ, — şi voĭ prin acésta vĕ veţĭ asemĕna păstorilor Vithleemuluĭ, şi veţĭ fi plăcuţĭ ca şi eĭ, Domnuluĭ celu ce s'a născut astă-dĭ. Incă : păstoriĭ Vithleemuluĭ, audind de la Inger despre naşterea Mântuitoruluĭ, *aŭ venit* la Dénsul sĕ se închine *grăbindu se*, adecă s'aŭ dus acolo, unde le arĕtase Ingerul Domnuluĭ, unde eĭ nădăjduiaŭ sĕ védĕ pe Mântuitorul, şi sĕ se închine Luĭ. Băgaţĭ de sémă, atuncĭ era nópte, şi eĭ aveaŭ turmele lor la câmp, şi pre lângă acésta nu eraŭ în apropiere de oraş. Dar vestea despre naşterea Mântuitoruluĭ a fost pentru eĭ a-tât de veselă, dorinţa d'a se închina Luĭ maĭ curênd a fost într'înşiĭ atât de mare, în cât eĭ aŭ lăsat tóte, câte aveaŭ şi aŭ alergat. — Iată, dragiĭ meĭ, încă o faptă frumósă din partea păstorilor Vithleemuluĭ. Aduceţi-vĕ aminte de dênsa şi o faceţĭ şi voĭ. Se întêmplă adese-orĭ? —voĭ, ce greŭ îmĭ vine mie atuncĭ! —se întêmplă, dic, că a venit un prasnic Domnesc, saŭ chiar şi Duminica, şi — iată că la biserică se face slujbă, Dumnedeŭ aşteptă în biserică închinătorĭ stăruitorĭ şi evlavioşĭ. . . Ci sunetul tociĭ şi al clopotelor se aude câte o dată ca într'o pustie óre care, şi biserica nóstră cât este ea de mică, este fórte largă ! . . . Eŭ privesc atuncĭ la puţiniĭ ómenĭ

adunaţĭ aci, şi mĕ gêndesc : nu, enoriaşiĭ meĭ nu se pot asemĕna cu păstoriĭ Vithleemuluĭ! Si iată că aud pre lângă biserică o căruţă, apoĭ alta şi maĭ multe. Unde óre s'ar fi grăbind eĭ de se duc pre lângă biserică, în timpul slujbeĭ luĭ Dumnedeŭ ? Si mi se rĕspunde că se duc în satul vecin : căci acolo se face sborŭ ! Se nu gândiţĭ, fraţilor, că eŭ vĕ opresc cu desĕvêrşire acésta. Nu ! şi acésta este un lucru de trebuinţă. Dér spuneţĭ voĭ înşivĕ: ce nu s'ar putea óre, ca să vĕ duceţĭ acolo, déca aveţĭ trebuinţă, si după săvêrşirea sfinteĭ slujbe în biserică ? Si pentru ce vĕ duceţĭ voĭ acolo familiĭ întregĭ, în loc d'ase duce numaĭ unul singur dintr'o familie? . . . Iată dér pentru ce une-orĭ biserica este cu totul deşértă, pustie ! Nu, eŭ ĭarăşĭ maĭ dic, enoriaşiĭ meĭ nu sémănă cu păstoriĭ Vithleemuluĭ! —Nu arare-orĭ, ĭată ce se maĭ întêmplă : sĕvêrşind eŭ sfânta slujbă în biserică şi întorcêndu-mĕ a casă, aud — într'un loc se aude ciocănind : óre-cine lucrédă ce-va, într'alt loc — se aude scârţiind rótele : óre-cine vine cu carul cu grâŭ saŭ cu alt ce-va de la câmp : nu arare-orĭ maĭ vedĭ pre altul, care face ce-va în curte saŭ în bătătura caseĭ séle. Toţĭ aceştiea nicĭ că s'aŭ gândit la aceea, ca să se asemene păstorilor, cariĭ se grăbiaŭ sĕ mérgă ca sĕ se închine Mântuitoruluĭ Christos ! Ce? nu care cum-va să gândesc, că într'un cés, hotărît de însuşĭ Dumnedeŭ pentru rugăciune, vor putea sĕ agoniséscă ce-va mult pentru gospodăria lor prin rugăciune? Nu! De nu va didi Domnul casa, îndeşert se ostinesc ceĭ-ce didesc — dice sfânta Scriptură. Si aşea déca nu din iubirea către Dumnedeŭ, déca nu din recunoscinţa facerilor Luĭ de bine către tine, apoĭ barem pentru aceea, ca lucrul tĕŭ să mérgă cu sporire, să fi venit la Sfânta biserică ca să te rogĭ. Iată bubue Tunetul, sclipesce fulgerul — şi tótă averea ta, ca când n'ar-fi-fost de când e lumea acésta ? . . .

Fraţilor ! astă-dĭ este prasnic şi e prasnic mare. Eŭ nu

v'am vorbit despre tóte acestea, ca sĕ vĕ întristeḑ; nimic sĕ nu împedece bucuriea vóstră despre acestŭ prasnicŭ Dumneḑeesc. Dér voĭ sĕ nu uĭtaţĭ aceea ce eŭ v'am vorbit despre naşterea Mântuitoruluĭ nostru şi despre păstoriĭ Vithleemuluĭ, cariĭ aŭ fost ceĭ dintêiŭ închinătorĭ aĭ Luĭ. Sĕ nu uĭtaţĭ, şi sĕ dea Dumneḑeŭ, ca noĭ cât de puţin măcar sĕ ne asemănăm acestor păstorĭ! Amin.

Preot. **Sp. Badescu**

XIX-a VORBIRE

LA INTEIUL PSALM.

Fraţilor!

Fericit este omul acela, care nu umblă în sfatul necredincioşilor, şi nu cugetă ca sĕ greşéscă cu dênşiĭ împreună înaintea luĭ Dumneḑeŭ şi se facĕ rĕŭ aprópeluĭ sĕŭ. Fericit, este acela care fuge de adunarea cu ómeni răsvrătiţĭ, nu vorbeşte cu eĭ despre cele rele, nu merge pre acea cale a rasvrătireĭ cu dênşiĭ, iar când cad în păcate nu rĕmân nepocăiţĭ, ci îndată se curăţă de păcate prin spovedanie. Fericit este acela, care depărtându-se de rĕŭ, din tot sufletul se lipeşce de legea Domnuluĭ, ascultă cu luare aminte Cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ, cu tótă inima sa se lipeşte de sfânta Evangelie, în tótă viaţa nu numaĭ că se gândeşte la legea Domnuluĭ, ci din tóte puterile séle se sileşte să vieţuéscă precum porunceşte Dumneḑeŭ în Sfânta Sa Scriptură. Este fericit, fraţilor, acela, care în tot-d'a-una şi în tot locul, diminéţa, la deşteptarea sa din somn, şi séra, înainte de culcare, —şi a casă în timpul de odihnă, şi în câmp in timpul lucruluĭ, —şi tot-da-una' şi în tot locul se gândeşte numaĭ la aceea, ca să

nu mânie pre Dumnedeŭ, nicĭ cu fapta, nicĭ cu cuvêntul, nicĭ cu gândul, ci din protivă ca să placă Luĭ şi cu gândulŭ şi cu cuvêntul şi cu viéţa bună.

Un ast-fel de om este tot d'a-una şi întru tóte fericit înaintea luĭ Dumnedeŭ, şi a ómenilor şi singur în sine. Uĭtaţi-vĕ, vĕ rog la acel copaciŭ care creşte lângă ţermurile rîurilor. El nu se va usca maĭ 'nainte de timp, precum se usucă copaciĭ, cariĭ staŭ pre munţĭ şi cu osebire pre locurile cele petróse şi fără de umedélă, frunda luĭ nu se usucă maĭ 'nainte de vreme; şi în fie-care véră el aduce róde cu îndestulare după felul seŭ. Tot ast-fel şi omul religios, care iubeşte şi împlineşte legea luĭ Dumnedeŭ; întru tóte lucrurile, el reuşéşte, pentru că luĭ îĭ ajută însuşĭ Dumnedeŭ, îl hrăneşte cu harul seŭ, îl întăreşte cu puterea sa, îl pădeşte cu îngrijirea sa cea părintéscă. Pentru omul cel religios în tot-d'a-una şi în tot locul este Domnul.

Nu este, fraţilor, tot ast-fel şi cu omul cel necurat la suflet, cu aceĭ ómenĭ cariĭ nu se tem de Dumnedeŭ şi despreţuesc sfânta Luĭ lege. Ceĭ religioşĭ staŭ întru tărie şi nu se clătesc, fiind eĭ întăriţĭ de puterea luĭ Dumnedeŭ : iar ceĭ necredincioşĭ sunt — ca praful, care-l sbulberă vêntul. Viéţa lor este necurată, pentru acea nu este pentru dênşiĭ fericire, eĭ întru nimic nu înaintédă. Câte o dată Dumnedeŭ voeşte, ca să fie şi eĭ fericiţĭ, dér eĭ înşiĭ perd fericirea lor prin îngrijirea lor cea de prisos, prin cârtirea lor, prin nemulţumirea lor; şi puţine, óre, sunt acele esemple, când fericirea lor, agonisită prin marĭ ostenelĭ, se spulberă, ca praful, într'o clipire? Dér nenorocirea lor stă într'aceea, că pe aĭ-l-altă lume eĭ nu vor vedea fericirea. Vine mórtea, apoĭ sfârşitul lumiĭ, diua cea maĭ de pre urmă a judecăţeĭ luĭ Dumnedeŭ, şi ceĭ necredincioşĭ nu vor putea să se îndreptede la judecată; cugetul lor chiar îĭ va vĕdĭ la judecata luĭ Dumnedeŭ, în faţa tuturor ómenilor şi a Ingerilor. La judecată eĭ

vor-fi despărţiţi din numărul celor drepţi şi aruncaţi în iad, în munci vecinice. Rěŭ pentru cei necredincioşi şi aici şi în vieaţa cea fiitóre!

Aduceţi-vě aminte, fraţilor, că Dumnedeŭ ştie calea credincioşilor, vede faptele lor cele bune, gîndurile şi tóte scopurile lor. Pentru aceea, silindu-vě ca să împliniţi legea lui Dumnedeŭ şi bine plăcênd Lui prin viaţa sfântă, nu vě descorajaţi, nu vě desnădăjduiţi, déca vě ajung nenorocirile, déca împlinirea legii este unită cu osteneli şi lipsă. Osteniţi-vě şi răbdaţi: Dumnedeŭ vě vede sufletele vóstre şi ştie, când şi cum să vě rěsplătéscă! Din protivă, să nu se bucure cei necredincioşi! Dumnedeŭ vede inimele lor cele rele, ştie faptele lor cele rele, şi déca nu aci, apoi negreşit în vieaţa cei-l altă le va rěsplăti şi va pedepsi pre toţi călcătorii legii Sale cei Sfinte. Rěŭ va fi celor necredincioşi! Dumnedeŭ să ne învrednicéscă pre noi toţi de vecinica sa fericire împreună cu drepţii, şi să ne isbăvéscă de vecinica peire, care aşteptă pre cei necredincioşi! Amin.

Preot: **Sp. Bădescu.**

A XX-a VORBIRE

PENTRU CINE VA FI ANUL NOU BUN SI PENTRU CINE REU.

Fraţiloru!

Iată că a mai trecut încă un an şi astă-di se începe altul noŭ. Dumnedeule, cât de repede trec anii noştri. Trece di după di, lună după lună şi an după an. Multă vreme este óre de când noi, ăştiea bătrênii, eram tineri? Si iată-ne acum urîţi şi neputincioşi. Multă vreme este óre de când noi eram tari cu trupul şi cu sufletul — şi

iată-ne acum c'am slăbit cu amêndouě acestea. Tóte câte maĭ'nainte înveselea inima omuluĭ bătrân, el nicĭ că nu voeşte să privéscă. Ah! este îngrodạitor de a şi gândi, cât de repede trec aniĭ noştri şi ca furtuna trece. Anul trecut a perit cu sunet. Multe întêmplărĭ s'a întêmplat ómenilor într'acest an, unora bine, altora reŭ. Dér noĭ or şi cum ne urăm uniĭ altora, ca anul noŭ să ne fie cu norocire şi cu sănătate, de şi noĭ nu ştim, ce anume are să se întêmple cu noĭ în anul ce a sosit. Intr'adevĕr, că noĭ nu ştim, ce se va întîmpla cu noĭ—trăi-vom noĭ óre s'aŭ vom muri, fi-vom noĭ óre maĭ norocițĭ în anul ce a sosit, saŭ maĭ nenorocițĭ, maĭ cinstițĭ saŭ maĭ necinstițĭ.

Or şi cum va fi el, saŭ bun saŭ reŭ, dér eŭ sunt gata să vĕ spun, cuĭ va fi el bun şi cuĭ va fi reŭ. Predicerea mea este în scurt — pentru ómeniĭ cei bunĭ şi anul noŭ va fi bun, iar pentru ceĭ reĭ şi el va fi reŭ. Si cum se póte petrece acésta, ascultațĭ eŭ vĕ voĭ têlcuĭ puțin acésta.

Pentru ceĭ bunĭ acestŭ an va fi bun; am spus că el va fi bun, de şi s'ar întêmpla, ca să le vie vre-o nenorocire saŭ chiar şi mórte: —cu dênşiĭ va fi Dumnedeŭ, iar cu Dumnedeŭ în tot-d'a-una şi pretutindenĭ este bine. Din protivĕ, cât de favorabil n'ar-fi el pentru omul reŭ, pentru el tot nu va fi bun: — pentru că el este departe de Dumnedeŭ în care stă tot binele.

Omul bun viețueşte cum voeşte Dumnedeŭ, pentru aceea şi rĕsplata luĭ va fi mare în lumea ceĭ-l-altă. Ce maĭ póte însemna dar pentru dênsul mórte? ce póte ca să însemnede de cât odihna dupĕ atâtea ostenelĭ pămênteştĭ? ce alt déca nu o chemare a luĭ Dumnedeŭ pentru ca sĕ-l răsplătéscă pentru dênsele? Omul bun este avut— el împarte ce are cu sĕraciĭ, dintre ceĭ ce sunt în apropiere de el nu este nicĭ flămînd, nicĭ friguros. Este sărac, el nu cârteşte. El 'şĭ-aduce aminte de dreptul Iov, care ca şi dênsul fiind în nenorocire strigă:

Domnul a dat, Domnul a luat. Fie aşa precum voeşte

El. Fie numele Domnului bine-cuvêntat de acum și pênă în véc. Liniștindu-se pre sine prin aceste, el în tot-d'a-una este liniștit, tot-d'a-una este mulțumit, și unde este mulțumirea, acolo este și binele, acolo este și fericirea. Si pentru ce óre, se mulțumește cu înlesnire, primind tóte cu supunere? Pentru aceea, fraților, că Domnul Dumnedeŭ pentru supunerea luĭ îĭ trimite pacea și îndestularea în sufletul luĭ. Iată pentru ce și anul noŭ, eŭ ne fiind proroc, prorocesc cu tóte acestea că va fi bun pentru dênsul.

Nu pot făgădui dér an bun ómenilor reĭ. El nu va fi bun pentru dênșiĭ, ca pentru ceĭ bunĭ.

Si viața lor va fi tot așa, în cât maĭ bine ar muri, iar viind mórtea și maĭ reŭ pentru dênșiĭ. Nu îndadar dice duhul sfânt prin gura proroculuĭ Daniel: mórtea *pĕcătosuluĭ este cumplită.* Si cinstea dată omuluĭ reŭ numaĭ este cinste: acésta i va fi spre reŭ: —devenind mare, el va desprețui pre ceĭ micĭ și va uita pre ceĭ marĭ. Ast-fel de om i se potrivește fórte bine numele de *batjocoritor*: el batjocorește. Batjocorește, batjocorește un ast-fel de om, pênă când chiar acéstă a luĭ batjocoră îl sfăramă în tocmaĭ ca și pre o bășică umflată. Anul noŭ nu póte fi bun pentru un ast-fel de om. Averea iară-șĭ nu póte fi de folos pentru dênsul. Averea în mâna omuluĭ reŭ câștigată din asuprirea altora se agonisește spre asuprirea luĭ chiar, și acolo unde este asuprire, nu póte fi bine: asupra luĭ se pornesce plângerĭ, blesteme, imputărĭ din partea celor asuprițĭ și cu osebire din partea mustrăreĭ cugetuluĭ. Nu, fraților, anul noŭ nu póte fi bun pentru un ast-fel de om.

Dér acésta este ast-fel când pentru omul reŭ merge óre-cum bine. Ce putem noĭ dice însă atuncĭ când tóte merg pentru dênsul din contră, nenorocirea ținându-se de mână cu nenorocirea. O! atuncĭ ce va încă și maĭ reŭ: Dumnedeŭ 'l trimite vre-o nenorocire — el se bléstemă

şi pre sine şi ḑiua naşterei séle, se mănie pre toţĭ, pre toţĭ el pismueşte, la toţĭ el voeşte reul. Eĭ bine, fraţilor, ca ce fel de bine póte fi aci omuluĭ celuĭ reŭ? eŭ vĕ întreb, ce bine póte fi aci pentru el? Vaĭ! reŭ este ca să fie cine-va reŭ, reŭ, reŭ şi maĭ mult nimic de cât reŭ! Reŭ va fi pentru omul reŭ şi anul noŭ.

Pentru aceea dér eŭ vĕ ureḑ din tot sufletul meŭ ca să fiţĭ bunĭ, atuncĭ şi anul noŭ va fi pentru voĭ bun. Eŭ vĕ prorocesc acésta cu tot curagiul meŭ şi prorociea mea va fi dréptă, care doresc, să nu se întêmple cu voĭ spre reŭ în acest an. Amin.

Preot: **Sp. Bădescu**

✝

La 30 Noembre, ora 5 1/2 diminéţa, încetândŭ din viétă prea Sânţitulŭ **Ghenadie, fostulŭ episcopŭ alŭ Eparchieĭ de Argeşiŭ,** în aceaşĭ ḑi spre séră a fostŭ dusŭ în biserica sântuluĭ Dimitrie, în curtea căreia a locuitŭ pênĕ în momentulŭ trecereĭ din viéţă, oficiândŭ pré Sânţitulŭ archiereŭ Iosif Bobulescu.

Oficiulŭ de înmormêntare s'a celebratŭ la 2 Decembre. La 10 ore ante-meridiane pré sânţitulŭ Ghenadie, actualulŭ Episcopŭ alŭ eparchieĭ de Argeşŭ, pré Sânţitulŭ Calistŭ şi pré Sânţitulŭ Teodoritŭ aŭ începutŭ oficiulŭ funerariŭ în susŭ numita biserică, în presenţa familieĭ repausatuluĭ, a membrilorŭ comitetuluĭ de la *jurnalul «Biserica ortodoxă Română»* şi a unuĭ numerosŭ publicŭ. In penultima oficiuluĭ, Reverenţia sa, Archimandritulŭ Silvestru Bălănescu, membru alŭ comitetuluĭ jurnaluluĭ, şi directore alŭ Seminaruluĭ centralŭ din Bucurescĭ, a pronunţatŭ următorulŭ discursŭ:

Eŭ sunt învierea și viața, și cel ce crede întru mine, de va și muri viŭ va fi (Ioan XI, 25).

Așa rĕspunde Domnul nostru Iisus Christos Martheĭ, carea cu lacrămile în okĭ se tânguia ḑicênd că fratele eĭ a murit. Așa, El ḑice, că cela ce crede întru dênsul de va și muri viŭ va fi. Da, pentru cel ce crede că Iisus Christos este învierea și viața, pentru acela despărțirea sufletuluĭ de corp nu este mórte, ci viață; pentru acela ḑic, mórtea fisică nu este de cât mijlocul de a scăpa din înkisórea séŭ lumea acésta, în care este pus spre a se lemuri — dupĕ cum se exprimă profetul David — *ca aurul în ulcea*, pentru ca în urmă să trécă la repausul cel ne sfărșit. De aceea, nu numaĭ un creștin, care tótă viața sea a petrecŭt'o în o dréptă și vie credință în Iisus Christos, ci încă și acela care d'abia în ora a XI-ea intrând în via luĭ Chritos a început a lucra cu ceĭ din ora I-ia, de și móre séŭ dispare din mijlocul nostru, este viu.

Pe acéstă basă, în împregiurarea de façia, adică, când noĭ vedem înaintea okilor noștrĭ ḑicênd fără suflare pe Prea Sânțitul Archiereŭ Ghenadie, fost Argeșiŭ, care pênĕ alaltă-erĭ vorbia cu noĭ, întreținêndu-ne cu abondența sea de cuvinte instructive, carea 'l caracterisa, noĭ nu 'l vom plânge ca mort pentru eternitate, precum fac aceia cariĭ gândesc că totul se termină cu mormêntul; nu, căcĭ el nú a murit, ci dórme: *cel ce crede întru mine* — ḑice Iisus Christos, — *de va și muri viu va fi.*

Când Prea Sânția Sea din mica copilărie și pênĕ la etatea de 64 anĭ, nu numaĭ 'șĭ a pus tóte stăruințele de a-șĭ apropria adevĕrurile religiuneĭ date de Domnul nostru Iisus Christos, ci încă la tóte ocasiunele s'a silit de a convinge în ele și pe toțĭ ceĭ ce 'l încongiuraŭ, nu ne îndoim despre ferma sea credință în Iisus Christos și în viața viitóre. — Și ca probă la cele ḑise, este, că mintea Prea Sânțieĭ Séle, kiar și în orele cele maĭ dupre urmă, era ocupată cu predica cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ—pronunțând din gură maĭ multe cuvinte instructive ca de pe Anvon; și tot-o-dată repețind de maĭ multe orĭ cuvintele: *cred Dómne și mărturisesc că tu eștĭ cu adevĕrat fiul luĭ Dumneḑeŭ celuĭ viu.*

Dér, décă noĭ jelim și plângem dispărearea Prea sânțieĭ séle dintre noĭ, apoĭ acésta o facem, și trebue s'o facem, nu că dór el ar fi mu-

rit pentru eternitate : *căcĭ el nu a murit, ci dórme*; dér, pentru că clerul nostru a perdut din mijlocul sĕŭ pe unul din capabiliĭ sĕĭ membriĭ; şi pentru că va trebui să trécă încă mult timp pênĕ când capitala Românieĭ — Bucurescĭ, va putea să maĭ aĭbă o asemenen persónă, care să improvisizeze depĕ Anvónele bisericilor predica cuvêntuluĭ luĭ D-ḑeŭ, şi prin ea, să ḑetune viciile din orĭ şi ce parte s'ar ivi.

In privinţa noţiunilor biografice ale Prea Sânţieĭ Séle, eŭ unul pot a aminti numaĭ atâta: că Prea Sânţia Sea este fiŭ de preot din satul Potocenĭ, judeçulŭ Buzeŭ, şi este născut la 1813; că la etatea de 20 anĭ a intrat în Skitul Nifon, unde a şi primit kipul monachicesc; iar de acolo la anul 1837, s'a permutatŭ ca cântăreţŭ la M-rea Mărginenĭ, unde a şi început a învĕţa limba grécă; de aicĭ maĭ în urmă venind în Bucurescĭ a fost ca Diacon la Biserica S. Ión Mare. Aicĭ în marea sea dorinţă de a căpăta cunoştinţe maĭ întinse — necesariĭ unuĭ cleric, s'a perfecţionat în limba Grécă la un dascăl grec renumit pe atuncea.

Maĭ în urmă fiindŭ hirotonisit Ieromanachu, s'a trămis ca superiorŭ la capela Română din Lipsia, când a fostŭ onorat şi cu rangul de Archimandrit. Mergerea la Lipsia ĭ-a procurat frumósa şi mult dorita ocasiune de a învĕţa limbele Germană, Francesă şi chiar Hebraică, pre cum şi a se ocupa în mod special cu sciinţele Teologice. La anul 1862, întorcêndŭ-se cu totul în patrie a fost numit ca Superior şi predicator la Bis. S. George Noŭ din Bucurescĭ; iar în anul 1864 ca locotenent al sânteĭ Episcopiĭ de Buzĕŭ. Nu mult dupĕ aceia a fost hirotonisit Archiereŭ pe Eparchia Românuluĭ, şi în urmarea unor skimbărĭ din anul 1865 a devenit Episcop al Eparchieĭ de Argeşŭ.

La anul 1868 din causa unor imprejurărĭ grele, retrăgêndu-se de la Episcopia de Argeşiŭ a trăit în Bucureştĭ pênĕ în timpul present. Intre acestea în anul 1873 a fost desemnat de Sântul Sinod ca vicar al Sânteĭ Eparchiĭ Buzeul cu titlul de ***Râmnicul Sărat***; şi tot în acel an prin votul Sântuluĭ Sinod din şedinţa de la 17 Noembrie, a fost însemnat de Preşedinte al comitetuluĭ Redactor, de la Jurnalul „ *Biserica Ortodoxă Română* “. Iară în luna Aprilie anul curent, Inalt Prea Sânţituluĭ Mitropolit Primat, a bine voit a-l kiema de a indeplini sarcina de Vicariŭ al Sânteĭ Mitropoliĭ a

Ungro-Vlachieĭ. Ambe aceste posturĭ din urmă le a ocupat pênĕ la trecerea Prea Sânţieĭ Séle din acéstă viaţă.

Cât despre meritele literare ale Prea Sânţieĭ Séle, precum şi despre alte serviciĭ ce a făcut ţereĭ şi Bisericeĭ ca om de sciinţă, cred de prisos a maĭ aminti, fiind-că ele sunt destul de bine cunoscute publiculuĭ nostru.

In privinţa actelor de charitate séŭ filantropice o mărturisesc şi singur fără nicĭ o sfială, că de multe orĭ am avut ocasiune de a vedea pre săraciĭ ce i se presentaŭ eşind maĭ mult séŭ maĭ puçin satisfăcuţĭ din casa Prea Sânţieĭ Séle.

Acuma apropiându-se ora de a se muta cu corpul dintre noi, Prea Sânţia Sea luându-şĭ cel maĭ dupĕ urmă adio, sĕ exprimă prin organul meŭ ḑicênd : Prea Sânţiţilor Episcopĭ şi Archiereĭ — fraţĭ în Christos, care aţĭ bine voit a mĕ acompania în ora cea maĭ dupĕ urmă a treceri din acéstă lume, ertaţi-mĕ de orĭ şi ce póte ca om v'am greşit, şi apropiindu-vĕ daţi-mĭ îmbrăcişarea cea maĭ dupĕ urmă. Nu mĕ uitaţĭ la Sântele Prea Sânţielor vóstre rugăciunĭ, şi nu perdeţĭ nicĭ o dată din vedere, că astăḑĭ a fost rândul meŭ, iar mâine séŭ poimâine va fi al Frăţielor Vóstre!

Prea cucernicilor Protoereĭ şi cucernicilor Preoţĭ, ertaţi-mĕ şi voĭ décă póte ca om v'am greşit ceva; Apropiéţi-vĕ şi mĕ vedéţĭ pentru ultima óră; Nu mĕ uitaţĭ nicĭ o dată la Sântele vóstre Rugăciunĭ, ca aşa nicĭ D-ḑeŭ sĕ nu vĕ uĭte pe voĭ şi să vĕ conumere în céta aleşilor sĕĭ.

Apropiéţi-vĕ şi voĭ rudelor şi cunoscuţilor, şi dându-mĭ ertare de tóte ce v'am greşit, primiţĭ bine-cuvêntarea cea maĭ dupe urmă, pe care nu am lipsit a v'o da kiar şi în minutele, când am devenit în starea în care mĕ vedeţĭ. Căutaţĭ şi nu uĭtaţĭ invĕţăturile pe care adese orĭ vi le dam, atât cum trebue să vĕ împliniţĭ datoriele vóstre în raport către D-ḑeŭ cât şi către ceĭ ce vĕ încunjură, — ca aşea, bine-cuvêntarea D-luĭ sĕ fie preste voĭ şi să trăiţĭ mulţĭ anĭ şi bunĭ pe pămêntŭ. Nu mĕ uĭtaţĭ ca nicĭ urmaşiĭ voştri sĕ nu vĕ uĭte pre voĭ.

In fine, ca cel maĭ din urmă dintre fiiĭ spiritualĭ aĭ Prea Sânţieĭ Vóstre şi ca conlucrătorŭ la jurnalul «Biserica Orthodoxa Română» mĕ apropiŭ şi eŭ rugându-vĕ sĕ mĕ ertaţĭ şi să-mĭ daţĭ bine-cuvêntarea cea maĭ dupe urmă.

Să ne rugăm cu toţi ca D-ḑeŭ sĕ aşeḑe sufletul luĭ unde, toţĭ drepţi se odihnescŭ. Amin.

După terminarea oficiuluĭ, patru preoţĭ aŭ purtatŭ pe umere sicriulŭ repausatuluĭ pênĕ la îmbinarea strade Carolŭ I cu calea séŭ podulŭ Mogoşóeĭ. De aci sicriulŭ fiindŭ pusŭ în carulŭ funebru s'a îndreptatŭ pe calea Mogoşóeĭ însoçitŭ de publicŭ, de membriĭ familieĭ, de personalulŭ jurnaluluĭ, «*Biserica ortodoxă Română*» de amicĭ şi cunoscuţĭ şi de maĭ mulţĭ clericĭ atâtŭ oficianţĭ câtŭ şi spectatorĭ. Intre persónele clerice, cari aŭ ţinutŭ panglicile caruluĭ funebru aŭ fostŭ şi ceĭ doĭ membri aĭ comitetuluĭ redactorŭ alŭ jurnaluluĭ, Archimandriţiĭ: Genadie Enacénu şi Silvestru Bălănescu.

La capulŭ poduluĭ Mogoşóeĭ, archiereiĭ şi clerulŭ oficiantŭ făcêndŭ rugăciunea obicĭnuită, pe la ora $1^1/_2$ sicriulŭ s'a luatŭ din carulŭ funebru, s'a pusŭ într'o trăsură şi s'a îndreptatŭ spre mônastirea Cernica însoçitŭ de câţĭ-va preoţĭ oficianţĭ, şi de membriĭ familieĭ.

La Mônastirea Cernica corpulŭ repausatuluĭ s'a înmormêntatŭ în drépta ,cum intră cine-va, a paraclisuluĭ din Cimitirŭ, între prea fericitulŭ Metropolitŭ Nifonŭ şi între prea sânţitulŭ Ieronimŭ Sevastis, pe la orele patru post-meridiane,

Diac. St. Călinescu.

DESPRE

PREA SANȚITULŬ GHENADIE FOST EPISCOP DE ARGEȘU.

Décă Romanilorn le plăcea a ţiné şi a traduce în faptă dicĕtórea: amicus amicos nunquam obliviscitur = amiculŭ nicĭ uă dată nu uită pe amicĭ; tot atâtŭ de multŭ să ne placă şi nouĕ, ba éncŏ să dorimŭ a-ĭ da uă estensiune şi maĭ mare şi a dice cu unŭ neolatinismŭ (décŏ ne este permisŭ). *Romaenis Romaenos nunquam obliviscendum esse.* Da, românìĭ nu trebue să uite pe românĭ.

Mulţĭ aŭ uă educaţiune, putemŭ dice, décŏ nu nenorocită, celŭ puţinŭ greşită. Acéstă educaţiune şi instrucţiune greşită îĭ face ca nu numaĭ să nu védă bine, dérŏ chiar să uréscă pe ceĭ ce nu sunt, ca să dicemŭ aşa, în brasla lorŭ, formându-şĭ unŭ cercŭ strimtŭ în detrimentulŭ românismuluĭ. Educaţiunea lorŭ prejudiciósă şi infortunată îĭ face să nutréscă uă aversiune cŏtre clerulŭ românŭ. Acéstă aversiune, transformată în pasiune îĭ face sĕ fie fórte parţialĭ şi nedrepţĭ; îĭ face ca nicĭ uă dată să nu mérgă pre calea principielorŭ, ci numaĭ dupre dictamentulŭ pasiunilorŭ. Acestŭ felŭ de ómenĭ nu vĕdŭ cu ochĭ bunĭ, despreţuescŭ şi pórtă uă ură odiósă în contra a totŭ ce este religiosŭ, bisericescŭ; şi nu este de mirare că acésta îĭ va face să acopere cu despreţŭ pre mulţĭ bărbaţĭ însemnaţĭ aĭ bisericeĭ, lăsându-ĭ la întunericŭ.

Clerulŭ românŭ este fericitŭ în acéstă privinţă şi are dreptŭ a se mândri că nu se află dominatŭ de ură în contra nimenuĭ. Educaţiunea luĭ, verĭ câtŭ de modestă ar fi, a remasŭ demnă de caracterulŭ românŭ şi de creştinŭ. Elŭ nu şi a făcutŭ educaţiunea şi instrucţiunea în alte părţĭ, spre a se indoctrina cu prejudiçie periculóse. De când esistă uă Românie, preotulŭ românŭ n'a visatŭ şi

nicĭ nu voesce a-ĭ trece prin minte uă direcțiune infortunată de a urî pe confrațiĭ lorŭ, fie aceștia de verĭ-ce profesiune. Clerulŭ românŭ nu este eșitŭ din castă, dupre cum ḑicŭ óre-cari stupiḑĭ; clericiĭ sunt din sînulŭ poporuluĭ, sunt pentru poporŭ, și cu poporulŭ lorŭ. Ca fiĭ și frațĭ aĭ poporuluĭ, eĭ nu potŭ urî pe părințiĭ, pe frațiĭ, pe surorile, pe copiĭ și pe conaționaliĭ lorŭ. Pentru acésta se minunéză, când vede pe mulțĭ, venițĭ, nu sciŭ de unde, și nu sciŭ cu ce! că-ĭ impugnă și-ĭ provócă la acea ce nu potŭ a face nicĭ chiar cu sacrificiulŭ vieţeĭ; se minunéză ḑicŭ, când vede pe uniĭ îndemnându-lŭ la animosităţĭ, care n'arŭ puté nasce de câtŭ ură între poporŭ și clerŭ, lucru ne pomenitŭ în ţéra nóstră.

Circumstanţele cotidiane ne facŭ să vedemŭ cu durere că acéstă direcţiune ostilă iea proporţiunĭ simţite. Notândŭ acéstă sistemă, și temêndu-ne că nu cumva aversiunea să crescă în detrimentulŭ romanismuluĭ, credemŭ că ne împlinimŭ uă datorie de ómenĭ și de românĭ de a nu da uĭtăreĭ pe bărbaţiĭ bisericeĭ române, însemnaţĭ prin multe calităţĭ; fie plecarea acestora dintre noĭ cât de recentă, spre a nu fi uitaţĭ în viitor. Lucrulŭ ce se póte face astăḑĭ este bine a nu-lŭ lăsa pentru mâine, când nu scim-ce se póte întîmpla. In fie-care momentŭ trebue să recunóscemŭ și să dămŭ fie-căruia ce este alŭ sĕŭ; sĕ recunóscem și să stimăm meritulŭ, fie sub rasă, fie sub haine luxóse, fie sub modesta haină a ţeranuluĭ; sĕ ne placă a iubi adevĕrulŭ și a-lŭ spune. Acéstă este convicţiunea nóstră, acesta este principiulŭ normativŭ de care trebue să ne conducemŭ în viéţă.

Pentru acésta regretândŭ mórtea prré Sânţituluĭ Genadie vomŭ ḑice câteva cuvinte despre dênsulŭ atâtŭ din punctulŭ de vedere alŭ biografieĭ, câtŭ și alŭ calităţilorŭ séle ca oratorŭ și literatŭ, spre a nu remâne ignoratŭ de urmașiĭ prejudicioșĭ.

NOTITA BIOGRAFICA

Loculŭ natalŭ alŭ pré Sânţituluĭ Genadie este satulŭ Potoceni din Judeçul Buzeŭ. Părintele sĕŭ, numitŭ Nicolae, era preot în acestŭ satŭ.

Pré sânţitulŭ Genadie s'a născutŭ la anulŭ 1813. La etatea de 20 de anĭ a intratŭ în schitulŭ Nifonu din acelu judeçŭ, unde a priimitŭ chipulŭ monachicescŭ și unde a începutŭ a învĕţa limba grécă. Nu multŭ după aceea fu chirotonitŭ diaconŭ de cĕtre Archiereulŭ Timoteĭ Troados, egumenulŭ monastireĭ. *Sfântulŭ Ioanŭ*, din Focșanĭ. De

aci în urmă a venitŭ ca diaconŭ alŭ Archiereuluĭ la biserica Udricanĭ din Bucureşcĭ, metochuluĭ citateĭ mônăstirĭ din Focşanĭ. La 1837 s'a permutatŭ la monastirea Mărgineni din judeçulŭ Dîmboviţa, ca cântăreţŭ. La 1840 séŭ 1841 întorcênhu-se în Bucureşcĭ a servitŭ ca diaconu la biserica sântulŭ Ioanŭ celŭ mare. Aci avêndŭ la dispositiune midilóce pentru a continua studiulŭ limbeĭ grece, a ascultatŭ cu multŭ successŭ lecţiunile de limba grécă ale unuĭ dascălŭ grecŭ numitŭ Feri, despre care ni se spune că era unŭ omŭ distinsŭ ca profesorŭ. De la acéstă biserica a trecutŭ ca cântăreţŭ la Biserica sfântuluĭ Ilie din Gorganŭ din Bucureşcĭ. In timpulŭ funcţionareĭ ca cântăreţŭ móre preotulŭ capeleĭ Române din Lipsia. D-nu Coengiopolŭ ca epitropŭ alŭ bisericeĭ, sântulŭ Ilie din Gorganŭ şi ca epitropŭ alŭ capeleĭ din Lipsia şi staroste a Lipscanilorŭ, cari întreţineaŭ capela, cunoscândŭ de aprópe pe cantăreţulŭ Bisericeĭ séle, Genadie a intervenit pe lôngă pré sânţitulŭ Mitropolit Nifonŭ spre a-lu trimite preotŭ la Capelă. Pentru acésta fu chirotonitŭ preotŭ şi onoratŭ cu titlulŭ, seŭ rangulŭ de archimandritŭ, şi fu trimisŭ ca superiorŭ alŭ capeleĭ.

In Lipsia avu frumósa ocasiune de a studia, de óre ce acum nu-i lipsiaŭ nicĭ scrierile de valóre, nicĭ ómeniĭ eruditĭ, de la care să pótă învĕţa. Neapăratŭ aci n'a pututŭ studia ca elevŭ regulatŭ, cŏcĭ nu avea titlurĭ din ţéră, în virtutea cŏrora să fie admisŭ ca studentŭ, dérŭ cu tóte acestea cursurile eraŭ publice şi nimicŭ nu-lŭ împedica de a asculta cursurile profesorilorŭ.

Aci studiă limba germană, francesă latină, grécă modernă şi clasică şi limba ebraică. Cu deosebire ênsă s'a ocŭpatŭ în Lipsia cu studiulŭ sciinţelorŭ teologice.

La anulŭ 1862 s'a întorsŭ în ţéră şi a fostŭ numitŭ superiorŭ alŭ bisericeĭ Sântul George Noŭ din capitală, Cu titlulŭ de superiorŭ alŭ bisericeĭ sântulŭ George era unitŭ şi titlulŭ bine meritatŭ de predicatorŭ. Ca predicatorŭ, Arhimandritulŭ Ghenadie a atrasŭ atenţiunea publiculuĭ bucurescianŭ, ba chiar admiraţiunea şi putemŭ ḑice că acésta l'a făcutŭ cunoscutŭ în tótă ţéra. Numele predicatoruluĭ Ghenadie fiindŭ acum cunoscutŭ şi vestitŭ tuturorŭ, la 1864 fu trimisŭ locotenentŭ alŭ Episcopieĭ de Buzĕŭ totŭ cu rangulŭ de archimandritŭ.

Nu multŭ după acésta fu chirotonitŭ archiereŭ cu titlulŭ eparchieĭ de Romanŭ, după care deveni în anulŭ 1865 episcopŭ alŭ e-

parchieĭ Argeşuluĭ, unde stete pênĕ la anulŭ 1868, când se retrase de la eparchie şi remase în Bucurescĭ. In anulŭ 1874 înfiinţându-se jurnalul „ Biserica ortodoxă Română “ fu numitŭ de sântulŭ Sinodŭ alŭ bisericeĭ autocefale ortodoxe Romane, preşedinte alŭ comitetuluĭ redactorŭ al acestuĭ jurnalŭ, funcţiune, în care a statŭ pênĕ la mórté. In anulŭ 1876 în occidentŭ in oraşulŭ Bon făcêndu-se o conferinţă pentru a discuta asupra punctelorŭ de diferinţă dogmatică dintre diferitele confesiuni spre a puté perveni la unirea bisericilorŭ, şi fiindŭ invitate tóte ţĕrile ortodoxe a lua parte, sântulŭ Sinodŭ determinândŭ a trimite doĭ representanţĭ aĭ bisericeĭ române, delegă pe pré sânţitulŭ Ghenadie şi pe pré sânţitulŭ Melchisedec, episcopulŭ Dunăreĭ de josŭ, a merge la conferinţă, dupre cum se póte vepé nu numaĭ din actele oficiale de misiune, ci si din raportulŭ presentatŭ sântuluĭ Sinodŭ şi publicatŭ în acestŭ jurnalŭ.

In anulŭ 1877, luna aprilie, demesionândŭ pré sânţitulŭ Archiereŭ Calistu din funcţiunea de vicarŭ alŭ sânteĭ Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ (a Românieĭ), Inaltŭ pré Sânţitulŭ Metropolitŭ Primatŭ a bine-voitŭ a chiema pe pré Sânţitulŭ Ghenadie în acéstă funcţiune, în care a remasŭ pênĕ la 1877 Noembre 30, când a trecutŭ din acéstă viéţă în locaşurile eternităţeĭ. (1)

Consideratiuni asupra aptitudinei literarie si oratorice

Verĭ-cine a cunoscutŭ pe pré sânţitulŭ Ghenadie a pututŭ a se convinge că era unŭ omŭ distinsŭ, unŭ omŭ eruditŭ. Puçinŭ neimportă, să scimŭ, décă era unŭ omŭ autodidactŭ, séŭ décă şĭ a făcutŭ studiele sistematicŭ şi regulatŭ în scólă. Noĭ constatămŭ ca faptŭ positivŭ numaĭ, că era omŭ eruditŭ. Nenorocirea a fostŭ numaĭ că achisiţiunea erudiţiuneĭ s'a făcutŭ într'uă etate înaintată, când nu avea destulŭ timpŭ spre a'şĭ puté pa fructele în tóte ramurile cunoscinţelorŭ séle.

Ca omŭ literatŭ cunnscea bine limba latină, limba elină clasica şi limba ebraică. Numaĭ vorbimŭ despre limba germană, grécă modernă şi limba francesă pe care le vorbia. Unŭ omŭ dérŭ, care cu-

(1) Amŭ fi doritŭ a da maĭ multe detalie biografice, déră ne avêndŭ nimicŭ din partea familieĭ, am făcutŭ ce s'a pututŭ.

noscea șépte limbĭ, dintre carĭ patru le vorbia, întrunia destule indicie de omŭ eruditŭ, de omŭ capabilŭ. Ca oratorŭ eclesiasticŭ, pré sânţitulŭ Ghenadie ocupă unŭ locŭ fórte distinsŭ, décŏ nu putemŭ ḑice că face epocă în oratoria eclesiastică a Românieĭ muntene.

Pênĕ la venirea pré Sânţituluĭ Genadie din Lipsia, în Bucurescĭ maĭ nu se auḑia de pe tribuna bisericeĭ de câtŭ vocea cea plăcută şi simpatică a predicatoruluĭ Veniamin Catulescu. De acum începe a resuna şi a detuna vocea archimandrituluĭ Genadie. Predicatorŭlŭ din Lipsia apare acum ca unŭ adevĕratŭ fenomenŭ în miḑloculŭ publiculuĭ bucurescénu. O dicţiune clară şi energică, uă voce puternică, sonoră şi penetrantă, uă cuvêntare independentă şi demnă de unŭ adevĕratŭ orătorŭ eclesiasticŭ încununa pre predicatorulŭ Genadie. Talentulŭ sĕŭ oratoricŭ făcea ca atuncĭ chiar, când vorbia despre uă cestiune, care nu implica multă profunditate şi mare importanţă. să fie ascultatŭ cu uă aviditate nespusă.

Vocea puternică şi talentulŭ oratoricŭ alŭ pré Sânţituluĭ Genadie făcea ca tóte ideile şi chiar tóte cuvintele séle să se graveze adîncŭ în inima àuditoruluĭ. Când oratorulŭ în Duminica lăsatuluĭ de brânḑă pronunţă primele cŭvinte ale discursuluĭ sĕŭ : « *Oceanulŭ este îndelungatŭ, valurile sunt furióse, stîncele sunt dese şi ascuţite, mie témă de naufragiŭ!* » le pronunţă cu atâta înălţime, cu atâta artă oratorică, în câtŭ Sensaţiunile pĕtrundeaŭ sufletulŭ şi corpulŭ ascultătorilorŭ şi-ĭ făcea să fie într'uă linisce şi tăcere pe care nu o póte afla cine-va nicĭ chiar în solitudinea cea maĭ pronunţată.

Mulţimea auḑitorilorŭ era aşa de mare în câtŭ numaĭ putea încăpea în biserica, sântulŭ George Nou. In ḑilele de sĕrbătóre nu se auḑia de câtŭ : « aĭdeţĭ să ascultăm pe Genadie »

Când predicatorulŭ de la sântulŭ George, fu numitŭ locotenentŭ la Episcopia de Buzĕŭ, publiculŭ bucurescénŭ simţi unŭ golŭ, unŭ golŭ, care pare, că făcea pe bucurescenĭ să véḑă cerulŭ posomorîtŭ şi să ḑică : « *la Bucurescĭ ninge, plouă, iar la Buzĕŭ pică rouă* »,

In ḑilele din urmă ênsă vicisitudinile vieţeĭ avură influenţă asupra talentuluĭ oratoricŭ alŭ pré sânţituluĭ Genadie şi făcură a se manifesta simptome de degenerare a oratoruluĭ; o duritate caracterisa cuvêntările séle în timpulŭ din urmă. Cu tóte acestea, era ce-va iresistibilŭ, care îndemna pe poporŭ de a merge să-lŭ asculte cŭ tótă severitatea limbagiuluĭ ce întrebuinţa acum.

Din timpulŭ predicăreĭ la biserica sântuluĭ George Noŭ posedem câte-va din omiliile improvisate de pe amvonulŭ bisericeĭ, — omiliĭ, cari s'aŭ culesŭ de stenografiĭ Mureşianu şi Cerchez şi s'aŭ imprimatŭ.

Ca oratoru pré sânţitulŭ Genadie era departe de pedantismulŭ scolasticŭ. care presupunea pe auḑitorĭ atâtŭ de înapoiaţĭ în câtŭ oratorulŭ se vedea necesitatŭ a face usŭ de unŭ mecanismŭ insuportabilŭ în formarea şi pronunţarea discursuluĭ, arătândŭ şi vorbindŭ despre uă parte, apoĭ despre a doua etc, când predica.

De multe orĭ începea cuvêntarea directŭ, déca subiectulŭ era cunoscutŭ, alte orĭ de şi făcea câte unŭ exordŭ directŭ séŭ figuratŭ, dérŏ îlŭ făcea scurtŭ spre a nu obosi atenţiunea auditorilor. Acéstă normă o ţinea atâtŭ la discursurile ce le improvisa, câtŭ şi la cele ce avea scrise.

Dintre discursurile séŭ omiliile improvisate nu posedemŭ de câtŭ câte-va adunate de stenografiĭ citaţĭ şi a nume din timpulŭ culminaţiuneĭ de glorie a acestuĭ oratorŭ eminentŭ. Putemŭ ḑice numaĭ că unele din aceste improvisaţiunĭ s'aŭ abreviatŭ şi acomodatŭ cu timpulŭ serviciuluĭ divinŭ din biserică, astŭ-felŭ, dupre cum le vedemŭ publicate în « *Biserica ortodoxă Română* » anulŭ I.

Productiunile séle teologice-literare.

Ca producţiunĭ teologice şi de literatură eclesiastică afară de discursurile pentru duminicile de peste totŭ anulŭ menţionate maĭ susŭ, a scrisŭ încŏ şi următórele : *Evangelia populară* şi Esplicaţiunea serviciuluĭ divinŭ, séŭ Liturgica.

Liturgica de şi nu este uă operă genuină, dupre cum atestă chiar autorulŭ la pagina 2; cu tóte acestea este uă lucrare fórte importantă.

Nu are destinaţiunea unuĭ manualŭ didacticŭ, este unŭ magazinŭ fórte bogatŭ, care n'ar trebui să lipséscă nu numaĭ din biblioteca nicĭ unuĭ servitorŭ bisericescŭ, dérŏ chiar de la nicĭ unŭ creştinŭ, care ţine de biserica ortodoxă.

Tóte manualele apărute pênĕ acum coprindeaŭ uă lacună, care făcea să se véḑă ore cum, că serviciulŭ divinŭ publicŭ nu este tractatŭ şi esplicatŭ în completulŭ sĕŭ. Scim că serviciulŭ divinŭ publicŭ se săvêrşesce de preotŭ; cu tóte acestea a desea se presintă

necesitatea de a servi şi archiereulŭ. Cu acéstă ocasiune serviciŭlŭ divinŭ publicŭ devine maĭ pomposŭ, archiereulŭ efectuă câteva acte distincte de ale preotuluĭ. Decĭ acestea trebuiaŭ esplicate spre a nu remâné nicĭ unŭ actŭ, nicĭ uă mişcare din serviciulŭ divinŭ ne-înţelésă. Acéstă lacună o umple pré sănţitulŭ Genadie, esplicând detaliatŭ tóte actele şi mişcările archiereuluĭ în serviciul divinŭ; cu alte cuvinte pré sânţitul Ghenadie ne înfăcişéză serviciulŭ divinŭ explicatŭ în tóte părţile séle şi în tóte circumstanţele, cândŭ se celebréză.

Pe lôngă acestea, autorŭlŭ acesteĭ ultime scrierĭ în acéstă specialitate, nu lasă în textŭ numaĭ esplicaţiunea pură, ci în unele locurĭ reproduce în întregulŭ lorŭ discursurile admonitóre ale părinţilor bisericeĭ ortodoxe; totŭ-de-uă-dată însoçesce explicaţiunile cu reflesiunĭ admonitóre, cari atragŭ atenţiunea lectoruluĭ de a vedé că nu numaĭ trebue a înţelege semnificaţiunea şi importanţa diferitelor părţĭ şi obiecte ale serviciuluĭ divinŭ, ci, atâtŭ servitoriĭ bisericescĭ catŭ şi totŭ creştinulŭ să se pórte în timpulŭ serviciuluĭ divinŭ conformŭ cu sanctitatea şi gravitatea actelor ce se celebréză, éră nu a sta numaĭ: uniĭ ca nisce spectatorĭ foră respectŭ şi simţŭ religiosŭ, éră alţĭ, cariĭ ieaŭ parte activă, a nu oficia fără credinţa şi pietatea cerută la asemenea acte.

Evangelia populară. — Titlulŭ acesteĭ scrierĭ la prima vedere pare curiosŭ şi pare că dă a înţelege, cum că ar fi şi altă evangelie nepopulară, adică altă evangelie, care nu este pentru masa poporuluĭ, ci pentru unŭ cercŭ de ómenĭ de uă desvoltare séŭ cultură maĭ înaltă. Adevĕrulŭ este ca evangelia este una; una este atâtŭ pentru masa poporuluĭ, ca maĭ puţinŭ cultă, câtŭ şi pentru ceĭ cu cultura înaltă. Preceptele evangelice sunt aşa de simple şi aşa de înalte, în câtŭ potŭ fi înţelese de verĭ-ce omŭ câtŭ de simplu; éră celŭ instruitŭ verĭ câtŭ de vastă ar fi sciinţa şi capacitatea sa nu póte a se înălţa maĭ pe susŭ şi a substitui în loculŭ evangelieĭ uă doctrină maĭ perfectă şi maĭ demnă de omŭ. Autorulŭ acesteĭ scrierĭ a sciutŭ acésta, dupre cum se vede din următórele cuvinte ale prefaţeĭ: *„Intr'ensa* (în evangelie) *aflăm: ântâiŭ discursurile Mântuitoruluĭ nostru, astŭ-felŭ precum aŭ fostŭ rostite de dênsulŭ; doctrina pré sântă şi pré perfectă ce el a predat omenilorŭ.....“*. Déră décă a intitulatŭ scrierea astŭ-felŭ, acésta a făcut'o din caŭsa reflesiunilor ce coprinde ca esplicaţiunĭ pe longă textulŭ originalŭ alŭ evangelieĭ. A-

ceste reflesiunĭ facŭ ca textulŭ evangelicŭ să devină nu numaĭ înţelesŭ pentru totŭ omulŭ déră êncŏ să se védă consecinţele urmăreĭ séŭ neurmăreĭ conformŭ cu doctrina evangelică.

Acéstă scriere nu coprinde textulŭ câtorŭ patru evangelielorŭ, ci numaĭ textulŭ evangelieĭ, scrisă de evangelistulu Mateiŭ. Reflesiunile cari însoçescu textulŭ, de şi în multe locurĭ esplică cestiunĭ dogmatice, conţinute în textŭ, ênsă esenţialulŭ lorŭ şi cea maĭ mare parte desvoltă şi esplică doctrina morală, dată de Iisus Christosu lumeĭ.

Din acestŭ punctŭ de vedere scrierea presintă mare importanţă şi póte servi de conductorŭ fórte bunŭ la formarea unuĭ manualŭ de esplicaţiunea evangelieĭ, care se propune în scóle, lucru care este de mare necesitate, spre a se puté preveni interpretaţiunile eronate ale acelora, cari cu intenţiune pervertescu sensulŭ textuluĭ evangelicŭ.

Albina musicală. — Din timpulŭ renumituluĭ psaltŭ Macarie, care putemŭ ḑice face epocă în istoria musiceĭ bisericescĭ naţionale în România Munténă, şi din timpulŭ luĭ Anton Pan puçinu s'a făcutŭ în respectulŭ musiceĭ eclesiastice, din care causă acéstă artă, in detrimentuluĭ serviciuluĭ divinŭ, in detrimentulŭ pietăţeĭ creştine, a decăḑutŭ, a devenitŭ in disuetudine. Acéstă stare de decadenţă a musiceĭ a îndemnatŭ pe prési sanţitulŭ Ghenadie de a face ceva în acéstă privinţă, de a da uă nouă impulsiune acestuĭ studiŭ, datŭ uĭtăreĭ. Scopulŭ déră alŭ acesteĭ publicaţiunĭ este demnŭ de tótă lauda. In acéstă publicaţiune este esecutată melodiea grécă, esceptândŭ puçine locurĭ, imprumutate de la uniĭ psalţĭ românĭ. Imnurile bisericescĭ în limba grécă fiindŭ întocmite dupre uă mĕsură determinată eraŭ într'uă perfectă concordanţă cu melodia. Aceleaşĭ imnurĭ traduse în limba română nu maĭ au mĕsura originaluluĭ: cea ce în grecesce era esprimatŭ printr'unŭ cuvêntŭ simplu séŭ compusŭ, în românesce de cele maĭ multe orĭ a trebuitŭ să se traducă prin perifrase, — lucru care nu puçinŭ impedica acomodarea melodieĭ grece cu acéstă-altă limbă. Aci pré sânţitul Ghenadie a întâmpinatŭ tótă dificultatea, dupre cum atestă Insuşĭ în prefaţa acesteĭ publicaţiunĭ. Prin urmare melodia nefiindŭ originală, ci grécă, a urmatŭ uă intervertire de cuvinte, uă sintaxă disuetă. Nu numaĭ atâtŭ, ci, în multe părţĭ accentulŭ musicalu neputêndŭ a coincida cu accentulŭ imnuri-

lorŭ şi alŭ vorbelorŭ, în multe părţĭ face ca cântările aşa cum sunt aşeḑate să fie puçinŭ facile de învĕţatŭ şi aplicatŭ.

Consideratiuni asupra limbei scrieriloru.

Celebrulŭ s riitorŭ frances, Bufon a ḑisŭ: "Stilulŭ este omulŭ „ In adevĕrŭ, înveţe cine-va verĭ câtŭ de multe regule în privinţa modulul de a scrie, de a-şĭ esprima cugetările séle, şi décă nu va posede capacitatea şi aptitudinea de a cugeta bine şi clarŭ, regulele vorŭ remâné fĕră fructulŭ doritu. Stilulŭ déră este omulŭ. Cugetă cineva bine? scrie bine; cugetă rĕŭ? apoĭ nu va scrie de câtu totŭ aşa.

Celŭ ce scrie póte a-şĭ schimba modulŭ de a scrie, dupre cum însuşĭ şĭ-a schimbatŭ privirile, şi starea psichologică, şi dupre diferitele stadie ale etăţeĭ şi circumstanţe ale vieţeĭ, de şi sunt ómenĭ, cari conservă acelaşĭ modu şi accentŭ de scriere în totŭ cursulŭ vieţeĭ.

Considerândŭ pe pré Sânţitulŭ Ghenadie din punctulŭ de vedere alŭ modululĭ de a scrie, constatămŭ óre-care diferinţă între modulŭ de a scrie cu 9 anĭ maĭ înainte şi între celŭ de acum.

In anulŭ 1868 a publicatŭ scrierea citată maĭ sunt subtu titlulŭ Evangelia populară; în anulŭ 1874—75 discursurile *si Albina Musicală*; în anulŭ 1876—77 Liturgica. De vomŭ face uă comparaţiune între acestea, într'unŭ timpŭ aşa de scurtŭ, aflămŭ diferinţă şi ne egalitate. Pe câtŭ avea mania de a întrebuinţa cuvinte nouĕ, uă limbă, analitică şi unŭ stilŭ câtŭ se póte de curentŭ la 1868, pe atâtŭ în ceĭ din urmă anĭ simţia uă aversiune de acésta. Citéscă verĭ-cine atâtŭ textulŭ evangelieĭ şi reflesiunile din evangelia populară, şi va vedé uă limbă analitică, coformŭ graduluĭ de desvoltare alŭ limbeĭ nóstre. Va vedé espresiunĭ câtŭ se póte de alese şi noue (nu ne usitate). Totŭ astŭ felŭ putem ḑice şi despre discursurile séle. Când ĕnsă vom citi Liturgica, de şi vom găsi şi aci uă limbă curată şi plăcută, cu tóte acestea inclinaţiunea cŏtre limba de acum câţĭ va anĭ în urmă se va simţi fórte multŭ.

Aci vedemŭ, ḑicŭ, uă mare inclinaţiune cŏtre modulŭ de a scrie, în timpulŭ de transiţiune de la sintaxa limbelorŭ clasice, cari altŭ felŭ eraŭ patetice. Totŭ acésta se vede şi în Albina musicală, unde sintaxa este şi maĭ multŭ apropiată de limba cea vechie, de câtŭ cum se află în cărţile bisericescĭ ce sunt acum în usŭ.

Terminândŭ consideraţiunile nóstre în privinţa pré sânţitului Ghenadie trebue să mărturisimŭ că am perdutŭ unŭ distinsŭ oratorŭ alŭ bisericeĭ nóstre. Nu sciŭ, când vomŭ maĭ avé unŭ aşa talentŭ oratoricŭ, unŭ bărbatŭ, care să improviseze discursurĭ de pe amvonulŭ bisericeĭ cu atâta aptitudine şi independenţă! Cu tóte acestea să sperămŭ în viitorŭ, să sperămŭ în bunetatea şi îngrijirea luĭ Dumnedeŭ, care nu va înceta de a cerceta pe poporulŭ românŭ; să sperămŭ în caracterulŭ românuluĭ nostru de verĭ-ce condiţiune; căcĭ elŭ, care urméză şi practică preceptele doctrineĭ evangelice, *nu va defaima*, cum ḑice Apostolulŭ, *profeţiile, nicĭ va stinge spiritulŭ* şi talentulŭ, ci atuncĭ, când va vedé apărêndŭ asemenea talente, le va iubi, le va protege, le va incuragia spre a-ĭ fi de folosŭ şi spre bine. Uă stare de amuţire a amvónelorŭ bisericeĭ este nu numaĭ stare de decadenţa şi uă uitare a preceptelorŭ chreştine, ci este ruşinea şi defaimarea naţiuneĭ nóstre in façia altorŭ neamurĭ. Uă stare bună însă reclamă sacrificie. Cu tóte acestea Românulŭ nu cruţă sacrificiele, cari-i sunt spre bine şi onóre.

Diac. St. **Călinescu**.

OBICEIURI
RELIGIOASE STRABUNE

In timpulŭ străbunilor noştri existaŭ multe obiceiurĭ religióse printre Românĭ, cu carĭ, în devotamentulŭ lor, înfrumuseţaŭ cultulŭ divin. La acestea, între altele, se numĕră : Obiceiul de a face *Colivi,* în aminţirea reposaţilor ; Obiceiulŭ prinoselor ce se aducŭ la biserica în onórea sânţilor ; obiceiul meselor comune, numite în anticitate Agape, ce se celebréză în ḑioa chramuluĭ în curtea bisericeĭ, şi a sacrificărilor întêilor ḑile princ ipuluĭ de caritate pentru Domnulŭ, maĭ nainte d'a începe lucrărĭ îndelungate, etc.

Tóte acestea obiceiurĭ religióse, precum şi altele, carĭ tradiţionalŭ sĕ păḑescŭ în poporulŭ Românŭ, ca o eriditate săntă din părinţĭ în fiĭ, aŭ avutŭ şi aŭ dreptŭ scopŭ practicarea dragosteĭ chreştine despre care ḑice Christos : « *Că întru acesta vor cunósce pre voĭ ómeniĭ, că sunteţĭ ucenicĭ aĭ meĭ, de veţĭ avea dragoste între voĭ* » (1). Pentru care causă tóte prinósele aduse la biserică, câtŭ şi bucatele preparate cu ocasiunea îndeplinireĭ ceremoniilor unor aseminea obiceiurĭ, înpărţindu-se între credincioşĭ, se primescŭ de aceia la cari se trimitŭ, ca un semnŭ de cea maĭ mare dragoste şi devotamentŭ : între eĭ, şi reposaţiĭ lor.

Din multele obiceurĭ religióse străbune, carĭ aŭ existatŭ şi există încă printre Românĭ, vom trăta în detaĭlŭ numaĭ pre acelea ce suntŭ generalminte cunoscute, saŭ a căror pacticare va fi maĭ multŭ necesitată astăḑĭ de înprejurărĭ.

I. *Obiceiulŭ Coliveĭ.* Românii numescŭ cu un terminŭ generalŭ

---

(1) Ioan XIII. v. 35.

Colivi pe tóte prinósele aduse la biserică din fructe, precum : strugurĭ, fagurĭ de miere, etc. dar colivă în sensulŭ seŭ propriŭ, se ḑice: *Grâŭ fertŭ,* aşeḑatŭ pe o tavă, şi înpodobitŭ pe de asupra cu zacharicale în formă de cruce (1), şi adusŭ, ca ofrandă domnuluĭ la Biserică în onórea sânţilor seŭ în memoria morţilor. — Coliva se face sub forma acesta spre a putea închipui însemnarea cuvintelor ḑise de Christos: *Graunţiuluĭ de grâŭ, ce se aruncă înpămêntŭ, de nu putrezeşce singur remâne; ĭar de putrezesce multă ródă aduce»* (2), fiind un simbolŭ de profesiune în învierea morţilor; pentru care causă dupe finirea ceremonieĭ înmormântăreĭ, saŭ a pomenireĭ pentru reposaţĭ: Coliva se înparte intre ceĭ presenţĭ, şi se trimite pe acase ca darŭ şi celor cunoscuţĭ spre ale demonstra din partea reposatuluĭ, că fiind spiritualminte ne muritorŭ înpreună cu toţiĭ se vor veseli în viaţa eternă. Totŭ pentru aceste cause, Românii făcênd colivă la ḑilele lor onomastice, în onórea sânţilor ceĭ celebréză, dupe ce o sânţescŭ prin bine cuvêntarea divină, o înpartŭ, trimiţându-o ca darurĭ pe la cunoscuţiĭ lor — Căcĭ între coliva făcută în onórea sânţilor, şi în acea amintireĭ morţilor nu este nicĭ o diferenţă afară de forma de rugăciune pentru bine cuvêntare.

Grâulŭ fiertŭ, din care se compune coliva, însémnă: mórtea natureĭ umane; ĭar podóbele şi zacharicale de pe d'asupra: frumuseţa şi îndulcirea vieţeĭ eterne.

II. *Prinosele.* Obiceiulŭ religiosŭ al prinoselor s'a începutŭ din legea veche, în care afflăm ordonânduse de D-ḑeŭ poporuluĭ : «*Spice frecate noue să nu mâncaţĭ pênĕ în ḑioa acea când veţĭ aduce* Darurĭ *D-ḑeuluĭ vostru: acesta va fi vouĕ lege eternă în némurile vóstre, întru tótă locuinţa vóstrĕ*» (3).

Obiceiul acesta s'a practicatŭ cu atâta ardóre de toţĭ creştini, anticĭ ; în câtŭ pentru regularea definitivă a prinóselor a necesitatŭ ase stabili maĭ multe canóne (4).

---

(1) Crucea închipuită pe coliva făcută pentru reposaţĭ, însemnă: că răposatulŭ a fost chreştinŭ; fiind-că crucea este semnul chreştinăţeĭ

(2) Originea coliveĭ se pare a data din tempulŭ Archiepiscopuluĭ de Constantinopolĭ, Eudoxie, şi a împeratoriuluĭ Julian Paravatuluĭ adecă de prin seculul al IV-lea Dict. Migne tom. 8. p. 385. ed. Paris 1844. (3). Leviticon XXIII. 14.

(4) Canónele Apostolicĭ 3 şi 4. şi sinodele — VI c. 28 —din Carthagena c. 44— rînduescŭ : că în Altariŭ nu este permisŭ ase aduce alte prinóse afară de pâine vinŭ amestecatŭ cu apă, untŭ-de-lemnŭ la candele, şi tămăe, apoĭ şi strugurĭ spre

Românii aŭ practicatŭ acestŭ obiceiŭ, devenitŭ universalŭ, nu cu maĭ puţină ardóre de câtŭ cele alte popóre, ducênd în tóte serbătorile la biserică din fructele ostenelelor sale: *Fagurĭ de miere, strugurĭ, spice de grâŭ, fructe de arborĭ, Pere, Mere, etc.*— sub titula de colivĭ,— spre a cere asupra lor bine-cuvêntarea divină (1). Acestă se probéză îndestulŭ de bine din obiceiulŭ ce există tradiţionalŭ pênĕ în ḑiua de astăḑĭ prin unele sate şi maĭ cu diosebire în Monastirĭ, ducênd fructe de acestea, ca ofranda Domnuluĭ, la Biserica în ḑioa de St. profetŭ Ilie, Schimbarea la faţă, Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ, etc. (2).

III Românii aŭ maĭ practicatŭ pe lângă acestea fôrte de tempuriŭ şi cu mare devotamentŭ obiceiulŭ religiosŭ numitŭ în anticitate «*Agape*» (Mase de Dragoste.)

Acesta obiceiŭ fu forte reconoscutŭ în anticitate, începutulŭ luĭ fu apostolicŭ, (3) şi respândirea luĭ deveni universală, continuându-se, tradiţionalŭ, din părinte în fii, pênĕ în ḑilele nóstre—Practicarea luĭ era în modulŭ următoriŭ.

Se adunaŭ ómeniĭ din parochie în ḑilele de Duminicĭ şi sĕrbătorĭ cu toţiĭ în curtea bisericeĭ, aducênd fie-care dupe putere paĭne, vinŭ şi bucate preparate de acasă, spre a servi la masa comună ce se aşaḑa acolo; dupe oficiulŭ divinŭ mâncaŭ toţĭ din acelea bucate, lăudând pe D-ḑeŭ.— Obiceiul d'ase ţinea acestea mese, fu numitŭ «*Mese de Dragoste*»= **Agape.** Omeniĭ demonstraŭ prin ţinerea lor devotamentulŭ lor către D-ḑeŭ, dragostea către aprópele, şi egalitatea şi fraternitatea chreştină dintre iĭ, înaintea Altaruluĭ Domnuluĭ.

Românii au celebratŭ în tot tempulŭ cu mare ardóre solemuitatea acestuĭ obiceiŭ religiosŭ la chramuluĭ bisericeĭ lor; dupre cum

---

bine-cuvêntare ; ĭar pârga din alte rodurĭ are a se aduce la casa Episcopuluĭ, şe de acolo să se înparte între întregŭ clerulŭ — veḑĭ Dreptul Canonic de Şaguna p. 229 ed. Sibiŭ 1868. (1) Sinodulŭ din Carthago în Canonul 44 amintesce şi de bine-cuvêntarea grâuluĭ şi a strugurilor duşĭ la Biserică ca prinóse, de unde si vede că pe la 418 când a fostŭ sinodulŭ, exista formula de rugăciune ce o avem astăḑĭ în Enchologion pentru bine-cuvêntarea strugurilor, din 6 August. Afară de acéstă formulă de rugăciune maĭ sunt în Enchalogiŭ încă treĭ : a Cărnurilor din ḑioa de pascĭ ; a două a branzeĭ şi oulor de atuncea , şi atreia a coliveĭ propriu ḑise, făcută în onórea sânţilor. (2) Veḑĭ Pidal. subsemn. C. III. apostol. p. 5.
(3) Fapt. Apost. C. VI.

se vede chiar pênĕ în dioa de astă-dĭ prin satele a multor districte a Românieĭ, maĭ cu sémă de peste Milcov: unde locuitoriĭ se aduna cu toțiĭ în curtea bisericeĭ, în dioa Chramuluĭ, aducênd fie-care dupe putere pâine, vinŭ și bucate preparate d'acasă, spre a servi la masă comună, ce este aședată acolo; și dupe finirea St. Liturgiĭ mănâncă toțĭ împreună din acelea bucate cu o dragoste nespusă; invocând cu miĭ de vocĭ ajutoriul divinŭ spre a le veni asupra lor prin intervenirea sântuluĭ celebratŭ ca patron.

Acéstă serbare este cu atâta maĭ splendidă, cu cât Biserica este maĭ însemnată, pre cum afostŭ pe la Monastiriĭ: unde solemnitatea continua maĭ multe dile, și se nutrea maĭ multe miĭ de ómenĭ (1).

IV. Româniĭ aducênd din întêĭle fructe ale pămêntuluĭ ca ofranda (prinóse) Domnuluĭ în formă ceremonială, aŭ începutŭ a consacră luĭ D-deŭ și pe întêĭele dile ale ostenelelor sale, când începea vre-o lucrare însemnată. Acésta a datŭ nascere la nisce ceremoniĭ religióse fórte însemnate: din care maĭ există urme în maĭ multe sate de dincolo de Milcov, ce sunt locuite de *Rezeșĭ* saŭ *Moșnenĭ*: și dupĕ informațiunile ce avém există de aseminea urme încă și pe unele părțĭ ale Basarabieĭ. Acestŭ obiceiŭ în vechime se executa asfelŭ: în dioa fixată d'a începe arăturile, se adunaŭ ómeniĭ cu tóte plugurile la biserică, unde preotulŭ sânțind apă le stropea; și dupĕ finirea sânțireĭ începea lucrarea cu toțiĭ la ogorulŭ Bisericeĭ și al vĕduvilor, sacrificênd întrégă acea di întêiŭ a arătureĭ, în acésta faptă de charitate chreștină, cu așa dovotamentŭ în câtŭ de lipsea cine-va de la acéstă religiósă practicare se socotea ca nefericitŭ.

Acestŭ obiceiŭ doveditoriŭ de o înaltă virtute chreștină, de și astă-dĭ este la noĭ maĭ cu totulŭ în părăsire, aflându-se din elŭ, numaĭ urme, cariĭ dovedescŭ îndestulŭ, că a existatŭ prin timpulŭ străbunilor noștriĭ — câtŭ de însemnatŭ și de folositoriŭ ar fi practicarea luĭ, astă-dĭ maĭ cu sémă, când o mulțime de eroĭ vĕrsêndu-șĭ sângele în resbelul pentru apărarea patrieĭ și a independențeĭ nóstre: rĕmânŭ ogórele, aparținênde vĕduvilor lor, ne cultivate din causa lipseĭ de arătură.

---

(1) La Monastirea Némțuluĭ din Districtul Némțuluĭ, acéstă solemnitate a chramuluĭ ține o septĕmână de dile; și se îndestuléză peste 10,000 suflete — chiar dupĕ cuvintele a însu-șĭ marturilor oculari.—chramulŭ este « *Inălțare Domnuluĭ*.»

V. Devotamentulŭ străbunilor noştriĭ către D-ḑeŭ merse pênĕ acolo, d'a înfrumuseţa cu privirĭ religióse şi pe unele bucate obicinuite a se prepara pe la serbătorile cele maĭ marĭ ale anuluĭ. Aşa este la Nascerea Domnuluĭ facerea « *Turtelor* », numite « *scuticele* » luĭ Christos (1); şi la înviere, a aluaturilor numite « *Pascĭ* » cari sunt nisce azyme cópte, făcute în formă rotundă, avênd pe d'asupra brânză cu oŭ, în grosime de un degetŭ, ţinută de gardă d'aluatŭ, şi împodobită cu stafide. Acestea *pascĭ* se facŭ în amintirea acelora despre carĭ a ḑisŭ Christosŭ către discipuliĭ seĭ : « *Cu dorŭ am doritŭ sĕ mănâncŭ acestea pascĭ cu voĭ maĭ 'nainte de patima mea* (2).

Dar în loculŭ acestor « *adevĕrate pascĭ* », prin multe locurĭ se obicinuescŭ a se face nisce aluaturĭ amestecate cu untŭ şi cu oŭ, împletite şi cópte, cariĭ se numescŭ : « *Cozonacĭ* ».

De aseminea la Sf. Inviere este usulŭ facereĭ Ouĕlor roşiĭ. Acestŭ usŭ (obiceiŭ) religios predomină tótă chreştinătatea atâtŭ Orientală câtŭ şi Occidentală; căcĭ oulŭ, din cea maĭ profundă anticitate, s'a privitŭ ca un symbolŭ de *renascere*, şi particolarminte *de învierea corpurilor* (3) şi d'aicĭ vine piosulŭ obiceiŭ universalŭ, care sa perpetuatŭ pênĕ în ḑilele nóstre d'a înroşi, şi mânca în ḑina de pascĭ, şi în cele următóre, ouĕ roşie sânţite prin bine-cuvêntare divină — Stricarea (ciocnirea) oulor roşiĭ, sub forma salutară : « *Christos a înviat* », însemnă ca corpulŭ nostru (presentatŭ din oulŭ roşŭ) de şi se va strica, ca oulŭ din mână, însă dupre cum a înviatŭ a luĭ Christos, aşa va învia şi al nostru din sinul pămêntuluĭ, în totulŭ noŭ, ca şi oulŭ din pântecele mumeĭ sale. Pentru cari causă se punea încă în anticitate şi în mormêntŭ ouĕ, ca simbolŭ de înnviere (4) reposatuluĭ.

---

(1) Turtele suntŭ de douĕ felurĭ : unele şi cele maĭ gustóse, se prepară din foĭ de aluatŭ, făcute fórte subţirĭ rotunde, de mărimea uneĭ farfuriĭ şi cópte pe un ferŭ albŭ. Dupe acésta aşeḑêndu-se câte una în farfurie se stropescŭ cu apă de florĭ, şi se presóră cu mieză de nucă sfărămată şi amestecată cu zachar, scorţişóre şi cuişóre, dupĕ care se pune altă foiţă d'asupra, şi se face d'aseminea şi aşa maĭ departe. Al aldoilea feliŭ sunt preparate d'asemenea din foĭ de aluatŭ. Dar printre foiţe se pune sămința de cănepa pisată şi fiartă, numită : julfă. (2) Luc. XXII v. 16; Pascele acestea sunt acompaniate tot de-una şi de *cozonacĭ*, ĭar pe unde nu se facŭ pascĭ, se facŭ numaĭ *Cozonacĭ*. (3) Dict. d'Antiq Chrest. p. 470 ed. Paris 1865 (4) Idem.

Acestea suntŭ Obiceiurile religióse cele maĭ principale a străbunilor noştriĭ, carĭ prin tradiţie, aŭ ajunsŭ, ca o ereditate săntă, pănă la noĭ. Prin acestea, Românii aŭ demonstratŭ, în totŭ decursulŭ tempurilor, *devotamentulŭ* lor către D-ḑeŭ, *dragostea* către aprópele, şi *stima* către tot ce este săntŭ şi religiosŭ.

ARCH. **Gabr. Raşcan.**

NAPOLEON I.

REFLESIUNI DESPRE

DIVINITATEA CREŞTINISMULUI ŞI MÂNTUITORUL LUMEĬ (1)

Boternŭ (Beauterne) în opera sa întitulată: *Sentimentele luĭ Napoleonu asupra creştinismuluĭ*, ḑice: «La Sânta-Elena se vorbia adesea despre religiune. Intr'uă ḑi conversaţiunea era fórte animată. Acum, ḑice Boternu, se vorbia despre uă cestiune înaltă, adică despre divinitatea luĭ Iisusus Christos. Napoleonu apăra dogma despre divinitatea luĭ Iisus cu argumente şi cu elocenţa unuĭ adevĕrat omŭ de geniŭ.

Generalulŭ Bertrand era adversarulŭ seŭ în acéstă discuţiune.

De óre-ce Bertrand ḑicea că Iisus Christos este unŭ simplu omŭ, Napoleonu îĭ respunde într'unŭ modŭ subitŭ (de o dată): cunoscŭ pe ómenĭ şi-ţĭ spunŭ că Iisus n'a fostu unŭ simplu omŭ. Eŭ nu vĕdŭ în Licurgŭ, Numa, Confuciŭ şi Mahometŭ de câtŭ nisce simpli legislatorĭ, cari, avêndŭ primulŭ rolŭ în statŭ, aŭ căutatŭ să dea cea maĭ bună soluţiune problemeĭ sociale; eĭ nu aŭ avutŭ nicĭ uă pretenţiune de a fi consideraţĭ aşa de susŭ, adică de a fi creḑuţĭ că sunt Ḑeĭ.

Intr'adevĕrŭ posteritatea a divinisatŭ pe ceĭ d'ântâiŭ despoţĭ, eroĭ, principĭ aĭ naţiunilor şi instituitorĭ aĭ primelorŭ republice. Eŭ ênsă recunoscŭ ḑeiĭ şi pe aceştĭ ómenĭ marĭ ca fiinţe de aceeaşĭ natură ca şi mine. Inteligenţa lorŭ nu se distinge de a mea de câtŭ într'unŭ chipŭ óre-care. Eĭ aŭ fostŭ ceĭ d'ântâiŭ, aŭ împlinitŭ unŭ mare rolŭ în timpulŭ lorŭ, dupre cum am făcutŭ şi eŭ însumĭ.

Nimicŭ într'ênşiĭ nu probéză că sunt fiinţe divine, din contră, eŭ vĕḑŭ numeróse reporturĭ între eĭ şi mine, constatŭ similitudine, debilităţĭ şi erorĭ comune, carĭ îĭ apropiă de mine şi de umanitate. Facultăţile lorŭ sunt ca şi ale mele, nefiindŭ diferinţa de câtŭ între usulŭ ce noĭ amŭ făcutŭ de dênsele, dupre scopulŭ diferitŭ ce ne am propusŭ, dupre ţéră şi circumstanţe....

Iisus Christos nu este totŭ astŭ-felŭ. Intr'ênsulŭ totulŭ mĕ înspăimêntă; spiritulŭ seŭ mĕ covêrşesce, voinţa sa mĕ pune în confusiune. Intre Elŭ şi verĭ-ce ar fi în lume nu este nimicŭ cu care să fie posibilŭ a se compara. Elŭ este o fiinţă într'adevĕrŭ cu totulŭ distinsa: ideile şi sentimentele, veritatea ce anunţă, modulŭ seŭ de a convinge nu se póte esplica nicĭ prin organicaţiunea umană, nicĭ prin natura lucrurilorŭ.

---

(1) Păr. Arch. G. Enacénu a publicatŭ reflesiunile luĭ Napoleon I dupre Cuc, érŏ noĭ le am estrasŭ din scrierea întitulată: Aux Lecteurs de M. Reynaan.

Nascerea sa, istoriea vieţeĭ séle, profunditatea dogmeĭ séle, care atinge într'adevĕrŭ înălţimea dificultăţilorŭ şi care este soluţiunea cea maĭ admirabilă, evangelia sa, singularitatea acesteĭ fiinţe misterióse, apariţiunea sa, împĕrăţia sa, mersulŭ seŭ printre regate şi peste secole, totŭ este pentru mine unŭ prodigiŭ; nu sciŭ ce misterŭ ne perceptibilŭ .... care mĕ afundă într'o vedenie, din care nu potŭ să esŭ; misterŭ, care este suntŭ ochiĭ meĭ; misterŭ permanentŭ, pe care nu-lŭ potŭ nega şi nicĭ nu pot a-lŭ esplica.

Aci, eŭ nu vĕḑŭ nimicŭ alŭ omuluĭ. Mĕ apropiŭ maĭ multŭ, esaminezŭ maĭ de aprópe, cu tóte acestea totulŭ este maĭ pre susŭ de mine, totulŭ rĕmâne mare, dintr'uă mărime, care sfărâmă, şi nu-mĭ potŭ da comptŭ despre nimicŭ. . .

Religiunea sa este unŭ secretŭ alŭ seŭ propriŭ, şi provine de la uă inteligenţa care intr'adevĕrŭ nu este inteligenţa omuluĭ. In religiunea sa este o originalitate profundă, care creéză uă serie de cuvinte şi de maxime necunoscute. Iisusŭ nu împrumută nimicŭ de la nicĭ una din sciinţele nóstre. Se póte afirma în modŭ absolutŭ că Elŭ nu găsesce nicăirĭ modelulŭ de imitatŭ alŭ vieţeĭ séle de câtŭ numaĭ în Sine singurŭ. Nu este unŭ filosofŭ, căcĭ, procede prin minuni şi discipoliĭ sĕĭ de la începutŭ 'ĭ sunt adoratorĭ. Elŭ îĭ înduplecă şi-ĭ convinge maĭ multŭ printr'unŭ apelŭ la sentimente de câtŭ printr'uă desfăşurare de logică şi de metodŭ; nu le impune nicĭ studie preliminarie, nicĭ cunoscinţa literară (a literelorŭ). Totulŭ în religiunea sa consistă séŭ se baséză pe credinţă.

Intr'adevĕrŭ, sciinţele şi filosofia nu servescŭ întru nimicŭ pentru salute (mantuire). Pentru acésta Iisusŭ nu vine în lume de câtŭ spre a revela secretele ceruluĭ (ale Impĕrăţieĭ luĭ D-ḑeŭ) şi legile spirituluĭ. Prin urmare Elŭ n'are a face câtŭ cu sufletulŭ, nu vorbesce de câtŭ cu elŭ, şi numaĭ pentru elŭ aduce evangelia sa. Sufletulŭ este de ajunsŭ pentru Elŭ, dupre cumŭ şi Elŭ este de ajunsŭ pentru sufletŭ. Pĕnĕ la venirea sa sufletulŭ nu era nimicŭ, materia era Domnulŭ şi guvernatorulŭ lumeĭ. La vocea sa totulŭ se pune în ordine. Sciinţa şi filosofia nu sunt maĭ multŭ de câtŭ sciinţe secundare. Sufletulŭ acum a recuceritŭ suveranitatea sa.

Ce magistrŭ! ce cuvĕntŭ, care opeăréză u atare revoluţiune! Cu ce autoritate învéţă Elŭ pe ómenĭ rugăcĭunea, impune credinţa! şi nimenĭ aci nu póte contraḑice, pentru că Evangelia conţine morala cea maĭ pură şi pentru că dogma, în cea ce conţine ne înţelesŭ, nu este, altŭ de câtŭ proclamaţiunea despre cea ce esistă acolo, unde nicĭ unŭ ochiŭ nu póte vede şi unde nicĭ unŭ raţionamentŭ nu se póte înălţa.

Cine ar fi fĕră de minte de a nega minunile vĕḑute pe vĕrfurile munţilorŭ îngheţaţĭ şi narate de calatorulŭ îndrăsneţŭ, care singurŭ

a avutŭ cutesanţa de a le visita? Iisus Christosŭ este acestŭ cutezătorŭ călătorŭ. Vre unŭ omŭ póte rĕmânea încredulŭ, dérŏ nu póte ḑice : *acésta nu este aşa.*

Consultaţĭ pe filosofĭ asupra acestorŭ cestiunĭ misterióse, cari sunt esenţa omuluĭ şi a religiuneĭ, şi veţĭ vedé că acele sisteme sunt ce-va, care n'are nicĭ o legătură cu viéţa nóstră domestică.

Spre a înţelege filosofia luĭ Socrotŭ şi Platon trebue multă forţă intelectuală de a reflecta, trebue în fine a avea cine-va mulţĭ anĭ de studiŭ şi de aptitudine specială.

Pentru a înţelege creştinismulŭ nu trebue de câtŭ bunulŭ simţŭ, inimă, unú spiritŭ dreptŭ.

Religinea creştină nu este o metafisică, ci uă regulă practică, care dirige acţiunile, care corige pe omŭ, îlŭ consiliéză în tótă purtarea sa. Biblia ofere uă mulţime de fapte şi ómenĭ pentru a esplica timpulŭ şi eternitatea, aşa precum nu póte oferi nicĭ o altă religiune. Décă vre unulŭ se póte înşela că religiunea creştină nu este adevĕrata religiune, se póte scusa de a se înşela, pentru că totulŭ în creştinismŭ *este mare* şi demnŭ de Dumneḑeŭ.

Eŭ cautŭ în istorie în zadarŭ de a găsi unŭ omŭ asemenea luĭ Iisusŭ Christosŭ, séŭ ce-va, care să se apropiă de Evangelie. Nicĭ istoria, nicĭ umanitatea, nicĭ secolele, nicĭ natura nu-mĭ ofere ce-va, cu care să se pótă compara Iisusŭ Christosŭ şi evangelia sa. Aci totŭ este estraordinarŭ şi nimicŭ nu este care să nu fie maĭ pe susŭ de spiritulŭ umanŭ.

Ceĭ impiĭ chiar n'aŭ cutesatŭ a nega sublimitatea evangelieĭ; evangelia, fĕră voĭa lorŭ, le inspiră uă veneraţiune.

Tóte cuvintele în evangelie sunt sigilate şi solidare unele de altele, ca petrele aceluiaşĭ edificiŭ. Spiritulŭ, care légă cuvintele între ele, este unŭ cimentŭ divinŭ, care succesivŭ descopere sensulŭ. Fiecare frasă are unŭ sensŭ completŭ, care descrie perfecţiunea unităţeĭ şi profunditatea totuluĭ; evangelia este carte. în care spiritulu află uă frumuseţe morală necunoscută pĕnĕ atuncĭ şi uă idee despre infinitulŭ superiorŭ, care inspiră creaţiunea! Şi cine óre, de câtŭ numaĭ Dumneḑeŭ, putea să producă acestŭ tipŭ, acestŭ idealŭ de perfecţiune, idealŭ esclusivŭ şi originalŭ, unde nimenĭ nu póte, nicĭ a critica, nicĭ a adaoga, nicĭ a scóte unŭ singurŭ cuvêntŭ; în fine evangelia este uă carte, care diferesce de totŭ ce esistă, cu totulŭ nouă, fĕră precedentŭ şi fĕră a fi ce-va asemenea în urmă-ĭ.

Diac. **St. Călinescu.**

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor
14. Mărăştiĭ	Măr. de sus.
	Măr. de jos.
15. Mărgineniĭ	Mărgineniĭ.
16. Obărşia	Obărşia
	Baimac
17. Odobeştiĭ	Odobescĭ
	Silivestria
18. Prăjeştiĭ	Prăjestiĭ
19. Racova	Rahova
	Letzeana
	Halmaciόea.
20. Săuceştiĭ	Sauceştiĭ
	Holtu
21. Schineniĭ	Schineniĭ
	Cătălestiĭ
	Peletinciĭ
22. Săcueniĭ	Secueniĭ
23. Serbeştiĭ	Şerbescĭ
	Bradu
24. Slobozia Luncani	Slob. Lunc.
	Râpa Epeĭ
25. Valea luĭ Ion	Valea luĭ Ion
	Tirdeniĭ
26. Oţieleştiĭ	Oţelesciĭ
	Făgheniĭ
	Antohesci
27. Filipenii	Frunţesci

Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreţilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor ce pămênt ce primesce	Observaţiunĭ
. .	. .	.		.	Dumitru Boşniţia.	privat	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Dum. Grăpinescu.	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Zamă.	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Petru Croitoriu	"	6		1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Teodor Croitoriu	"	6		1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Vasile Borşŭ	"	6		1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Simion Enache	"	6		1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Stoica	"				. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ion Chelariu	"				. . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Mitru	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Grigore D. Iónu	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. D. Ioniţă	"	30			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Grigorie Atanasiu.	"	30			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Pr. Iordache	"	60		2 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Silivestru	"	60		2 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Stef. Pr. Iónu	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Chiriac Pr. Gheor.	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Potolea	"				. . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Climescu	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Gh. Cocea	"	16			. . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Covaşia	"				. . .	. .				
. .	. .	.		.	Alex Popovicĭ	"	40		4 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Constantinescu.	"	40		4 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Preotu Const.	"	40		2 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Petru Iliescu	"	120		8 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Ostrovu	"	40		4 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Popovicĭ	"	40		4 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Grig. Ciocan	"	40		1 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ienache Blaga	"	40		1 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Enache Buta	"	40			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Dimitrie Lupu	"	40			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Vasile Cazacu	"	40		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Cazacu.	"	40		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh Ţigara	"	55			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Hocuing	"	55			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Al. Teliman	"	60			. . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Pav. Popescu	"	50			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Pavel Pr. Iordan	"	40		2 p.	. . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Pr. Iordache	"	60			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Costache Nădejde.	"	50			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Cons. Donici	"	60			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Sandu Nădejde	"	50			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Enache Şerban	"	70		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Costache Bădărăŭ.	"	70		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Chifu	"			2 p.	Grig. Călugăru	privat			1 1/2	
. .	. .	.		.	Grigore Tiron	"				. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Eminevicĭ	"	12		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	D. Filipeanu	"	12		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Diaconu.	"	19			. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Galiţia.	"	19			. . .	. .				

SIRETUL DE SUS

. .	. .	.		.	Ión Stamati	privat	72		2 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ilie Moise	"			1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Stamati	"			1 1/4	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Popénu.	"	84		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Ionescu	"	80		1 1/2	. . .	. .				
. .	. .	.		.	Vasile Grigoraş	"	84		2 p.	. . .	. .				

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămĕnt ce posedă	No. Familiilor: în part	No. Familiilor: Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul Absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	Salariul pe an dupe Budget: B.	No. pogónelor de pămĕnt ce primesce
19. Brătulescĭ		Săntu Nicolae	8 1/2	114	475	de comună	Vasile Manolin	28	4 cl. prim.	180		5 1/2
	Fidilişeniĭ	Săntu Nicolae		86	335	„			„	190		
	Habăseşcĭ	Săntu Gheorghe	17 p.	138	488	„	Costică Gheorghiu	45	privat	150		11 p.
20. Burueneştiĭ	Rădiul	Sănţiĭ Voevozì.	17 p.	80	337	„	Iordache Manoliu	49	catichet	96		11 p.
21. Criveştiĭ		Sănţiĭ Voevodĭ	17 p.	75	251	„	Constache Manoliu	53	„	72		11 p.
	Mov. rezeşĭ	Adormirea M. Dom.		40	120	„						
22. Dagăţia	Mon. Ruseni	Săntu Ión Bogoslovul	16 p.	197	600	„	Stef. Constantinescu	55	„	120		10 p.
23. Doljestiĭ		Sănta Treime	17 p.	143	572	de stat	Ión Vasilescu	39	4 cl. sem.	600		11 p.
24. Gădinţiĭ		Săntu Dumitru	17 p.	215	828	de comună	Constantin Teofileanu	25	„	200		8 1/2
	Poeniţia	Săntu Dumitru										
25. Heleştieniĭ		Sănţiĭ Voevodĭ	25 p.	200	800	de comună	Gavriil Popovicĭ	25	„	330		17 p.
26. Miclăuşeniĭ		Sănţiĭ Voev. şi B. V.	17 p.	207	594	de propriet.	Gh. Popescu.	50	„	180		12 p.
	Hàndreştiĭ	Adormirea M. Dom.	8 1/2	150	625	de comună	Costache Mihailescu.	40	„	200		5 1/2
	Liţca.	Săntu Dimitrie	8 1/2	66	270	„	Niculae Petrovano	27	„	200		5 1/2
27. Oborocenii de jos		Adormirea M. Dom.	8 1/2	70	255	„	Gheorghe Ardeleanu	65	privat	150		5 1/2
	Obor. de sus	Adormirea M. Dom	8 1/2	61	253	„						
	Volintireştĭ	Săntu Nicolae	8 1/2	70	275	„	Gheorghe Tebeică.	27	4 cl. sem.	150		6 p.
28. Oţeleniĭ		Sănţiĭ Voevodĭ.	8 1/2	69	232	„	Gheorghe Munténu	50	catichet	200		6 1/2
29. Pâncoştiĭ		Sănţii Voevodì.		150	602	„	Ion Glafirescu	34	4 cl. sem.	60		
30. Poenariĭ		Sănţiĭ Voevodĭ.	8 1/2	186	622	„	Vasilie Ionescu	26	„	48		5 1/2
	Secăleniĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.	8 1/2	100	425	„	Grigore Caliman	45	privat.	48		6 p.
31. Poenele Oanceĭ		Sănţiĭ Voevodĭ.		137	592	„	Alexandru Ionescu	27	4 cl. sem.	48		
32. Sagna		Săntu Nicolae	8 1/2	93	380	„	Gh. Hoìsescu	22	„	80		6 p.
33. Scheia.		Adormirea M. Dom.	17 p.	150	467	de propriet.	Gheorghe Popovicĭ	48	privat	200		11 p.
44. Stăniţia		Săntu Nicolae		131	558	de comună	Vasile Leahul	55	„	120		
	Pisc Rusul.	Inălţarea Domnuluĭ	9 1/2	64	268	„	Grigore Damianu	60	„	84		6 1/2
35. Todireniĭ		Adormirea M. Dom.	8 1/2	260	898	„	Ioan Gheorghescu	49	4 cl. sem.	80		6 p.
36. Vovrieştiĭ de jos		Sănţiĭ Voevodi.	8 1/2	77	283	„						
	Vovr. de sus	Adormirea M. Dom.	8 1/2	69	257	„	Simion Isache	56	catichet	150		6 p.
37. Vulpăşeştiĭ		Săntu Spiridon.	17 p.	221	879	„	Ión Racoviţă	50	privat	200		8 1/2

PLASA

1. Brătescĭĭ		Tăerea Cap. St I. Bot.	17 p.	183	700	de comună	Vasilie Gheorghiu	52	privat	48		8 1/2
	Isvorul	St. Ión Botezĕtoru	8 1/2	67	234	„				100		6 p.

Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leī	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreţilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leī	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leī	B.	No. pogónelor de pământ ce primesce	Observaţiunī
. .	. .	.		.	Gh. Scărlătescu .	Privat	30		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	A. Anastasiu .	»	30		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Iordache Smeu .	»	60		6 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Vasile Popescu .	»	60		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Munténu .	»	60		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Manoil Popescu .	»	24		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Adam Gheorghe .	»	24		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Eftimie Chircă .	»	24			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ilie Sofronie .	»	24			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Ureche . .	»	48		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Constantinescu.	»	48		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Munténu .	»	240		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Stamati . .	»	120		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Toder Lupan .	2 cl. sem.	95		3 1/4	Ión Chelariu .	privat				
. .	. .	.		.	Dumitru Suditu .	»	95		3 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. S. Iordache .	privat	100		4 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Man. pr. Iordache.	»	80		4 p	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Th. Ionescu. .	»	84		2 1/2	Gh. Constantinescu	»				
. .	. .	.		.	V. Popovicī. .	»			2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	C. Ionescu .	»	50		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	G. Mangineu .	»	50		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	C. Ionescu . .	»	50		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Luţeanu. .	»	50		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Ardelénu .	»	48		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Trandafir .	»	48		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Lupu Ardelénu .	»	48			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ion Vasiliu . .	»	48		2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Dim. Ignatu .	»	96		2 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Theodoru .	»	30			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Simion Teodor .	»	30			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Florea . .	»	24		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	V. Lohan . .	»	24		1 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión a Babeī. .	»	24		2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Andreī Dragan .	»	24			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Gh. Antoni . .	»	24			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Diac. I. Ciuchină .	»	40		2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Dimitriu .	»	80		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	N. Zaharia . .	»	80		3 p.	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Zmău .	»	30			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Borcea . .	»	30			. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Ión Iliescu . .	»	30		3 p	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Petre Dabija .	»	30		1 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Const. Baston .	»	30		1 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Theodor Iordache.	privat	30		2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Theodor Maxim .	»	96		4 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Vihenti Mihail .	»	96		4 1/4	. . . .	. .				

FUNDULUI

. .	. .	.		.	Const. Andreī .	privat			4 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .			4 1/4	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	Petru Soltan .	»	40		2 1/2	. . . .	. .				
. .	. .	.		.	. . . . .	. . .				. . . .	. .				

Numěrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget: Leĭ	Salariul pe an dupe Budget: B.	
2. Avereştiĭ	. .	S. Ión Gură de Aur		178	611	de comună	Ión Peşte	60	privat	120		
. . . .	Aver. (Gol).	Sănţiĭ Impăraţĭ	8 1/2	115	447	„	. . . .		. .	100		6(
3. Băceştiĭ (sat)	. .	. . . .		52	240	„	. . . .		. .			
. . . .	Băbuşa	Sănţiĭ Voevodĭ.		50	220	„	Vasile Panţiru	42	catichet	360		
4. Târgul-Băceştiĭ	. .	Sănţiĭ Voevodĭ.	17 p.	84	294	„	Ión Gheorghescu	45	„	360		8
5. Băloşeştiĭ	. .	Adormirea M. Dom	8 1/2	128	513	„	Vasile Grigoriu	26	4 cl. sem.	100		4
6. Bătrâneştiĭ	. .	Pagorîrea S. Duh		100	320	„						
. . . .	Spiridoneştĭ.	Adormirea M. Dom				. .	Gheorghe Dumitriu	25	„			
7. Bozieniĭ	. .	Săntu Nicolae		180	755	„	Ioan Sava	53	privat	80		
8. Călineştiĭ	. .	Săntu Nicolae	17 p.	110	404	„	Vasile Drăgănescu	38	4 cl. sem.	40		8
. . . .	Drăgeştiĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		76	259	„	Ión Andrianu	66	privat			
. . . .	Bradu	Tăer. Cap. Sănt. Ión.	8 1/2	21	74	de propriet.	. . . .		. .			
9. Chiliile	. .	Adormirea M Dom	17 p.	123	497	de comună	Gheorghe Gheorghescu	40	„	100		8
. . . .	Buc. Glod.	Săntu Nicolae		120	350	„	Vasile Munténu	72	„			
10. Ciutureştiĭ	. .	Săntu Gheorghie		120	390	„	. . . .		. .			
. . . .	Misihăneştĭ.	Săntu Nicolae		50	170	„	. . . .		. .			
. . . .	PoianaHum.	Sănţiĭ Voevodĭ.		30	95	„	. . . .		. .			
11. Craeştiĭ	. .	Cuv. Paraschiva		88	318	„	. . . .		. .			
. . . .	Bol. micĭ	Săntu Ión Botezăt		22	100	„	. . . .		. .			
12. Satu Dămioneştiĭ	. .	Adormirea M. Dom	8 1/2	160	500	„	Gavril Grinţiescu.	28	4 cl. sem.	90		6 p
13. Târg. Dămioneştiĭ.	. .	. . . .				. .	. . . .		. .			
14. Giugeniĭ Schituluĭ.	. .	Nascerea M. Dom.	13 p.	128	508	„	Vasile Gheorghescu	74	privat	42		8 p
. . . .	Val. Ursul.	Săntu Dimitrie	17 p.	80	171	„	Vasile Herţanu	60	„	48		8 1/
15. Icuseştiĭ de jos	. .	Sănţiĭ Voevodĭ.		165	393	„	Alex. Cautişanu	42	„			
16. Mărmureniĭ	. .	Sănţiĭ Voevodĭ.	8 1/2	102	327	„	Gheorghie Munténu	55	privat	40		5 p
. . . .	Puciĭ.	Adormirea M. Dom	8 1/2	70	300	„	Nicolae Negură	30	4 cl. sem.	40		5 p
17. Muncelu de jos	. .	Sănţiĭ Voevodĭ.		185	800	„	Simion Munténu	45	privat	240		
. . . .	Fun. Şiştar.	Săntu Nicolae.		47	128	de propriet.	Gheorghe Gavriliu	52	„	72		
18. Oniceniĭ rezeşĭ	. .	Sănţiĭ Voevodĭ.	17 p.	204	800	de comună	Gheorghe Procopovicĭ	55	„	36		8 1/2
. . . .	Linseştiĭ	Tăerea Cap. S. Ión		46	162	„	Theodor Zaharia	65	„	108		
19. Poéna luĭ Iuraşcu.	. .	. . . .				. .	. . . .		. .			
. . . .	Neguşenĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		47	131	„	. . . .		. .			
20. Poenile jos	. . .	Nascerea M. Dom.		185	1128	„	Ión Veleşcu.	45	4 cl. sem.	150		

Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dúpe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	B	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
					Lazăr Peşte.	privat	24								
					Gh. Cracovschi	"	24								
					Ión Hurleiu.	"									
					Ión Nițescu	"									
					Al. Sărbu	"	240		4 1/4						
					V. Iotcu	"	192		4 1/4						
					Const. Munténu	"	24		2 1/8						
					Ión Hlăpescu	"	24		2 1/8						
					Gh. Vişan	"	30		4 1/4						
					N. Posmagu	"	30		4 1/4						
					Alex. Andriescu	"				Ión Cenuşă	privat				
					Nicol. Vişan	"									
					Gh. Ionescu.	"	25		3 1/2	Gh. Trofinu.	"	18		1 1/2	
					Dum. Dornescu	"	25		3 1/2						
					Gh. Peşte	"				C. Munteanu	"				
					Ion Hertan	"									
					Gh. sin Simion	"	72								
					N. Vatu	"	72								
					Iordache Ghițescu.	"	48								
					Pavel Popescu	"			1 1/4						
					Gh. Dumitru	"			1 1/4						
					N. Gheorghiescu	"	20		5 p.						
					Ion Chifu	"	36		4 1/4						
					Gh Ursu	"	36		4 1/4						
					Toma Cautişanu	"									
					Niția Vicolĭ	"									
					Stefan Başca	"	20		2 p.						
					Stef. Munténu	"	20		1 1/2						
					Ión Berescu.	"	18		2 p.						
					Const. Enache	"	18		1 1/2						
					Ión Dragan	"	36								
					Dim. Ionescu	"	36								
					Vasile Peşte	"	48								
					Ión Procopovici	"	24		4 1/4						
					Theodor Vasiliu	"	24		4 1/4						
					Nicolae Zaharia	"	45								
					Cons. Zaharia	"	45								
					Ión Baişan	"	50			Ión Stratu	"	50			

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pĕmênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De cătră cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	Salariul pe an după Budget: B.	No. pogónelor d
							Vasile Platon	50	privat	150		
21. Ruşiĭ		Tăerea Cap. S. Ión	17 p.	115	471	de comună	Ión Vaideanu	45	„	70		13

DISTRICTU

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pĕmênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De cătră cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	Salariul pe an după Budget: B.	No. pogónelor d
1. Băcăŭ	Urbă	Săntul Nicolae		100	400	de comună	Icon. Gh. Sofrăcescu	44	4 cl. sem.	2160		
							Icon. C. Bocescu	49	catichet	250		
							Pr. Ión Scarlat	42	„	450		
							Pr. Gh. Grivetz	25	7 cl. sem.	400		
		Adormirea M. Dom.		140	560	de stat	Icon. Gh. Albu	59	privat	660		
							Sachel. I. Climescu	39	catichet	660		
		Săntul Ioanŭ		80	320	de comună	Icon. Vasile Ţirţiescu	73	privat	250		
							Icon. C. Sutziescu.	47	catichet	350		
							Pr. Petrea Bocescu	39	5 cl. sem.	250		
		Sănţiĭ Împăraţĭ.		70	280	„	Icon Gh. Popovicĭ	57	privat	250		
		Buna Vestire		60	240	„	Pr. Gh. Vasianu	42	„	300		

PLAS

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	Numĕrul pogónelor de pĕmênt ce posedă	No. Familiilor: Familiĭ	No. Familiilor: Suflete	De cătră cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	Salariul pe an după Budget: B.	No. pogónelor d
2. Berbenceniĭ	Berbenceniĭ.	Săntu Nicolae		100	400	de comună	Pr. Ioan Mitru	42	5 cl. sem.			
	Fundeniĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		70	280	„						
	Chiticeniĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		10	40	„						
3. Bereştiĭ.	Bereştiĭ	Adormirea		100	400	„	Costache Borcea	48	privat	10		
		Sănţiĭ Voevodĭ.		50	200	„	Manoil Movilénu	57	„	10		
	Climestiĭ	Săntu Nicolae		50	200	„						
4. Blăgeştiĭ	Blageştiĭ	Sănta Parascheva	17 p.	341	1364	„	Vasile Filimon	62	„			4 p.
							D. Brosilescu	47	„			4 p.
							Ioan Bocescu	32	5 cl. sem.			4 p.
	Buda	Săntu Dumitru.		158	632	„	Dim. Sion	48	privat			3 p.
5. Bogdăneştiĭ	Bogdănştiĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		105	420	„						
	Certióna	Săntu Nicolae	8 ½	75	300	„						
6. Buhociu.	Buhociu	Săntu Gheorghe	13 p.	200	800	„	Const. Borcea	21	4 cl. sem.	50		5 p.
7. Calugara	Calugara	Săntu Nicolae	17 ½	189	756	„	Ioan Comănescu	48	pri[illegible]	60		6 p.
8. Ciumaşiĭ	Ciumaşiĭ	Săntu Nicolae		60	240	„						
	Iteştiĭ.	Sănţiĭ Voevodĭ.	17 p.	96	384	„						
	Ilieştiĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.		30	120	„						
9. Dealu Noŭ	Délu nou	Adormirea	8 ½	160	640	„	Pr. Gheorghe Ursu	50	privat			2 p.
	Turluiu	Adormirea	8 ½	90	360	„	Ion Crisnu	53	„			5 p.
10. Fântanelele	Fantanele	Sanţiĭ Voevodĭ.	8 ½	68	272	„	Ilie Telemachu	57	„	30		3 p.
	Hemeiuşiĭ	Sănţiĭ Împăraţĭ	17 p.	100	400	„	Vasile Mascan	38	4 cl. sem.	30		8 p.
11. Gârleniĭ	Garleniĭ	Sănţiĭ Voevodĭ.	8½	60	240	„	Ioan Ghervescu	36	catichet	20		3 p.
	Rahila	Nascerea M. Domn.	8 ½	60	240	„	Chiril Climescu	47	privat	20		3 p.
	Lespediĭ	Săntu Nicolae	4 p.	18	72	„						
12. Glodurile	Glodurile	Sănţiĭ Voevodĭ.		70	280	„	Ioan Stiubeiŭ	29	4 cl. sem.			
13. Luncaniĭ	Luucaniĭ	Intrarea în Biserică		100	400	„	Gheorghe Arghir	26	„	120		

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
.	.	.	.	J. Juverdeanu	„	50		.	.			
.	.	.	.	N. Munteanu	„	12	2 p.	.	.			
.	.	.	.	V. Procopovicĭ	„	12	2 p.	.	.			

...TUL BACAU.

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
... Tabacov.	3 cl. sem.	700	.	Spiridon Rusey	cl. primare	430		I. Munteanu.	privat	150		
.	.	.	.	Costache Vasiliu	„	380		.	.			
.	.	.	.	Ioan Rusey	„	120		.	.			
.	.	.	.	.	.			.	.			
.	.	.	.	Stef Comănescu	cl. primare	444		.	.			
.	.	.	.	Gheorghe Grivetz.	„	300		.	.			
.	.	.	.	Ioan Zemescu	„	100		Dumitru Lungu	„	100		
.	.	.	.	D. Popovicĭ.	„	100		.	.			
.	.	.	.	.	.			.	.			
.	.	.	.	N. Mironescu	„	180		.	.			
.	.	.	.	Ioniță Miron	Privat	150		.	.			
.	.	.	.	Dim. Varlam	„	160		.	.			
.	.	.	.	Enache Jora	„	110		.	.			

PLASA BISTRIȚA DE SUS.

Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Cântăreților	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B.	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ | B	No. pogónelor de pămênt ce primesce	Observațiunĭ
.	.	.	.	Ioan Popa	privat			.	.			
.	.	.	.	Theodor Thoma	„			.	.			
.	.	.	.	.	.			.	.			
.	.	.	.	Ioan Borcea.	„	8 p.		.	.			
.	.	.	.	Vasile Miron	„	8 p.		.	.			
.	.	.	.	Andreĭ Șerbănescu	„			.	.			
.	.	.	.	Vasile Grosu	„			.	.			
.	.	.	.	Gheorghe Gărțiu	„		1½	.	.			
.	.	.	.	.	.			.	.			
.	.	.	.	Gherasim Sion	„		2 p.	.	.			
.	.	.	.	Mihail Banu	„			.	.			
.	.	.	.	Constantin Popa	„			.	.			
.	.	.	.	Ioan Popovicĭ	„			.	.			
.	.	.	.	Gheorghe Frundet	„	30 p.	4 p.	.	.			
.	.	.	.	Cost. Comănescu	„			.	.			
.	.	.	.	Gr. Crengarișŭ	„			.	.			
.	.	.	.	Nicolae Lazariu	„			.	.			
.	.	.	.	Ioan Trifescu	„	}		.	.			
.	.	.	.	Stefan Alecu	„	}	5 p.	.	.			
.	.	.	.	Constantin Miron.	„	}		.	.			
.	.	.	.	Nicolae Chiribăŭ	„	}		.	.			
.	.	.	.	Ioan Gavriliu	„	}	1 p.	.	.			
.	.	.	.	Iordache Căprióră.	„	}		.	.			
.	.	.	.	C. Stef. Norescu	„		2 p.	.	.			
.	.	.	.	Gheor. Telemac	„	} 60	3 p.	.	.			
.	.	.	.	Lascar Trifescu	„	}		.	.			
.	.	.	.	C. Tițescu	„	} 60	3 p.	.	.			
.	.	.	.	Dim. Dochița	„	}		.	.			
.	.	.	.	Tofan Popovicĭ	„	} 20	3 p.	.	.			
.	.	.	.	Ivan Tacu	„	}		.	.			
.	.	.	.	.	.			.	.			
.	.	.	.	Gheor. Leoreanu	„	20	3 p.	.	.			
.	.	.	.	Gheorghe Stoica	„	16	1 p.	.	.			
.	.	.	.	Ion Mocanu.	„			.	.			
.	.	.	.	Ilie Patrichie	„			.	.			
.	.	.	.	V. A. sin Luncan	„	60		.	.			

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL	No. pogónelor de pământ ce posedă	No. familiilor: Familiĭ	No. familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	B.
14. Mărăştiĭ	Măr. de sus.	Adormirea		134	536	de comună	Ilie Gavrilescu	26	4 cl. sem.		
	Măr. de jos.	Sanţiĭ Voevodĭ.		130	520	„					
15. Mărgineniĭ	Mărgineniĭ.	Sântu Gheorghe	11 p.	60	240	„	Stefan Rugină	29	„		
16. Obârşia	Obârşia	Sânţiĭ Voevodĭ.		136	544	„	Ioan Popovicĭ	64	privat		
	Baimac	Intrarea în Biserică		120	480	„	Vasile Ojogu	41	„		
17. Odobeştiĭ	Odobescĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.		100	400	„	Const. Popescu	23	4 cl. sem.	12	
	Silivestria	Sânţiĭ Voevodĭ.	8 ½	85	340	„					
18. Prăjeştiĭ	Prăjestiĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.	12 p.	105	420	„	Ioan Borcea	52	privat	30	
19. Racova	Rahova	Sântu Ioan Botezăt.	8 ½	120	480	„	Ioan Marcu	46	„	66	
	Letzeana	Sânţiĭ Voevodĭ.	8 ½	48	192	„	Ioan Vartolasiu	47	„	33	
	Halmaciŏea.	Adormirea S Aneĭ		88	352	„					
20. Săuceştiĭ	Sauceştiĭ	Adormirea	17 p.	167	668	„	Pr. Petru Dumitru Mihail Dumitrin	37 25	5 cl. sem. 4 cl. sem.	} 100	
	Holtu	Sânţiĭ Voevodĭ.	8 ½	150	600	„	Simion Noghinu	62	privat	50	
21. Schineniĭ	Schineniĭ	Sântu Nicolae	4 p.	35	140	„					
	Cătălestiĭ	Sântu Vasilie	8 ½	36	144	„	Nicolae Ghervescu	25	4 cl. sem.	30	
	Peletinciĭ	Tăerea Cap. St. Ioan.	5 p.	40	160	„					
22. Săcueniĭ	Secueniĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.		219	876	„					
23. Serbeştiĭ	Şerbescĭ	Sântu Nicolae		70	280	„	Vasile Russey	45	privat	10	
	Bradu	Sântu Gheorghe		42	88	„					
24. Slobozia Luncani	Slob. Lunc.	Sântu Nicolae		79	316	„	Ioan Stăcescu	27	4 cl. sem.		
	Râpa Epeĭ	Adormirea		28	112	„					
25. Valea luĭ Ion	Valea luĭ Ion	Sântu Gheorghe	17 p.	197	788	„	Nicolae Capşia Ioan Sion	50 52	privat „	} 15	
	Tirdeniĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.	17 p.	81	324	„	Ioan Luca Gheorghe Mocanu	47 46	„ „	} 15	
26. Oţeleştiĭ	Oţelescĭĭ	Adormirea		124	400	„	Gherasim Pesce	64	„		
	Făgheniĭ	Sântu Nicolae		120	480	„	Gheorghe Chirilă	26	4 cl. sem.		
	Antohesci	Sânţiĭ Voevodĭ.		94	300	„					
27. Filipenii	Frunţesci	Sânta Parascheva		150	700	„	Pr. Theodor Davidescu	24	4 cl. sem.		
	Lunca	Schimbarea la Faţa	8 ½	280	1100	„					

PLA

28. Bibireştiĭ	Bibireştiĭ	Sântu Nicolae		100	400	de comună	Pr. C. Juverdénu	48	catichet		
	Ungureniĭ	Adormirea	8 ½	70	280	„	Gh. Ciocan	26	4 cl. sem.		
	Zlătariĭ	Sântu Nicolae.		20	80	„					
29. Boteştiĭ	Boteştiĭ	Sântu Gheorghe		130	420	„					
	Viforăniĭ	Sântu Spiridon.		200	800	„	Ioan Popovicĭ	26	4 cl. sem.		
30. Joseniĭ	Joseniĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.		40	160	„	Gh. Popovicĭ	28	„	90	
	Horgeştiĭ	Sânţiĭ Voevodĭ.		67	148	„	Theodor Arsenie	46	privat	50	
	Răcea.	Sânţiĭ Voevodĭ.		90	360	„	Gh Savin	64	„	50	
31. Letea	Letea.	Sântu Gheorghe	8 ½	124	496	„	Grig. Basiliu	56	„	200	3
	Radom. dej.	Sântu Nicolae		18	72	„					